

စာမေးပွဲတိုင်း၏ ပဋ္ဌာန်းဘာသာအတွက် တကယ်လိုအပ်သော
ပါဠိအရကောက် ဂဏ္ဍိ အဓိပ္ပါယ် သိမှတ်ဘွယ်ရာ
အဖြာဖြာတို့ဖြင့် တန်ဆာဆင်အပ်သော

ပဋ္ဌာန်းလက်ဆောင်

စာပေအမှတ်စဉ် - ၅
စတုတ္ထအကြိမ်

အရှင်တိလောကာဘိဝံသ
(အင်းစိန်)

ဤစာအုပ်တွင် ပဋ္ဌာန်းဘာသာဆိုင်ရာ

- သုဒ္ဓသချ်များ
- ပါဠိတော်ဇယားများ
- အရကောက် ဇယားများ
- အညွှန်းများ
- နိယံများ
- နိယံကဗျားများ
- ဂဏ္ဍိအဓိပ္ပါယ်များ
- ကျက်မှတ်စရာပါဠိသာဓကများ
- အရကောက်လာ ကျမ်းတက်များ
- သဘာဂ ယဋနာစသော သချ်ဝါရဇယားများ

စသည် စသည်တို့ဖြင့် ဝေဝေဆာဆာ တန်ဆာဆင်ထားသည်။

ဖြန့်ချိရေး

စာပေထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်ရေးအဖွဲ့
ရွာမပရိယတ္တိစာသင်တိုက်
အင်းစိန်၊ ရန်ကုန်တိုင်း။
ဖုန်း-၆၄၀၀၇၅

ဓမ္မဒါန ကုသိုလ်ရှင်

နှစ်ဖက်သော မိဘများကို
အမှူးထား၍

ဒေါက်တာမောင်မောင်အေး + အဂ္ဂမဟာသီရိသုဓမ္မသီရိ ဒေါ်ခင်မိမိလှိုင်
သား- မောင်ထက်အောင်နိုင်၊ သမီး- မအေးချမ်းဖြူ
မိသားစု

အမှတ်- ၆၃၊ (D)
သာယာကုန်းလမ်း၊ နံ့သာကုန်းရပ်ကွက်၊
အင်းစိန်မြို့နယ်၊ ရန်ကုန်တိုင်းဒေသကြီး။

ဒုက္ခဝိပဿနာ နိဗ္ဗာန်

ဗုဒ္ဓကဏ္ဍ ဝိသုဒ္ဓိသင်္ဂဟ
ဦးစီးဌာန

ပြည်ထောင်စု ဝိသုဒ္ဓိသင်္ဂဟ - အထွေထွေအဖွဲ့အစည်း
ဦးစီးဌာန - မြန်မာနိုင်ငံတော်အတွင်း
ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှု

(၁၁) ဝိသုဒ္ဓိ - ဝိသုဒ္ဓိ

ဝိသုဒ္ဓိသင်္ဂဟအဖွဲ့ အဖွဲ့အစည်း
အဖွဲ့အစည်းအဖွဲ့အစည်း အဖွဲ့အစည်း

ပဋ္ဌာန်းလက်ဆောင်

စာပေအမှတ်စဉ်.၅

အရှင်တိလောကာဘိဝံသ
(အင်းစိန်)

**ဝဋ္ဋာန်းလက်ဆောင်
ပုံနှိပ်မှတ်တမ်း**

❧ စာမူခွင့်ပြုချက်	❧ ၇၂၈/၂၀၀၀ (၁၀)
❧ မျက်နှာဖုံးခွင့်ပြုချက်	❧ ၂၄၄/၂၀၀၁ (၄)
❧ ထုတ်ဝေသည့်အကြိမ်	❧ တတိယအကြိမ်
❧ အုပ်ရေ	❧ ၂၀၀၀ အုပ်
❧ တန်ဖိုး	❧ ၉၀၀ ကျပ်
❧ မျက်နှာဖုံးဒီဇိုင်း	❧ နေဝင်းအောင်
❧ ထုတ်ဝေသူ	❧ ဒေါ်ရွှေအိမ်
	တိုင်းလင်းစာပေ(၈/၆၅)
	အုပ်စု(၃)၊ အောင်သိဒ္ဓိလမ်း၊
	ဇော်ဘွားကြီးကုန်း၊ အင်းစိန်။
❧ ပုံနှိပ်သူ	❧ ဒေါ်စန်းစန်းအေး
	ရတနာဂုဏ်ပုံနှိပ်တိုက်
	၅၁/- မအူကုန်းရပ်ကွက်
❧ ဖြန့်ချိရေး	❧ စာပေထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်ရေးအဖွဲ့
	ရွာမပရိယတ္တိစာသင်တိုက်၊
	အင်းစိန်၊ ရန်ကုန်တိုင်း။
	ဖုန်း - ၆၄၀၀၇၅

ပဋ္ဌာန်းသင်နည်းစနစ်များ

ကျယ်ပြော၍ ခက်ခဲနက်နဲလှသော ပဋ္ဌာန်းဒေသနာတော်ကြီးကို မြတ်ဗုဒ္ဓသည် နည်းပေးသင့်သောအရာ၌ နည်းပေးညွှန်ပြ၍ ဟောထားသဖြင့် ထိုခေတ် ထိုအခါက မြတ်ဗုဒ္ဓညွှန်ပြခဲ့သော အနည်းငယ်မျှသော နည်းစနစ်ဖြင့်ပင် လုံလောက်ခဲ့ပါသည်။ အခက်အခဲ မရှိကြပါ။

သို့သော် လောဘ၊ ဒေါသ၊ ဣဒ္ဓါ၊ မစ္ဆရိယ၊ မာန်မာနတို့ ထူပြောလာသော ဆုတ်ကပ်ခေတ်အခါ၌ကား ကိလေသာဖြင့် စိတ်အစဉ် ညစ်နွမ်းရုံမက နီဝရဏများက ဖုံးလွှမ်း ကာကွယ်ထားပြန်သဖြင့် သတိ၊ ပညာချွတ်ယွင်းလာကြပါသည်။ ထို့ကြောင့် ဗုဒ္ဓလမ်းညွှန်ချက်ဖြင့် မလုံလောက်တော့သဖြင့် အဋ္ဌကထာ၊ ဋီကာ၊ အနု၊ မဇ္ဈ၊ ယောနော၊ ဂဏ္ဌိများက သူ့ခေတ် သူ့အခြေအနေအရ ထပ်မံ ဖြည့်စွက်ပြီး လမ်းညွှန်ကြရပြန်သည်။

မြန်မာနည်း မြန်မာဟန်

မြန်မာနိုင်ငံသို့ သာသနာရောက်လာသောအခါမှာလည်း ရှေးဆရာတော်များက မြန်မာစာသင်သားများနှင့် ကိုက်ညီအောင် ပဋ္ဌာန်းသင်နည်းစနစ်များကို တီထွင်ပေးခဲ့ကြမည်မှာ မလွဲပေ။ ယင်းစနစ်များအနက် သုံးချက်စု၊ ပစ္စည်းပြိုင်၊ ရာသီစု၊ ပဋ္ဌာန်းနိဿယ (အရကောက်)တို့သည် အဓိကအခန်းမှ ပါဝင်ကြလေသည်။

ပိဋကတ်တော် သမိုင်းစာတန်း၌ ပဋ္ဌာန်းနိဿယကိုပင် အရကောက်ခေါ်ကြောင်း မှာထားလေသည်။ ယခုလက်ရှိ “ပဋ္ဌာန်းအရကောက်”ဟု အများသိကြသော ကျမ်းကိုပင် ကျမ်းပြုပုဂ္ဂိုလ်ကိုယ်တိုင်က အရကောက်ဟု မသုံးပဲ “ပဋ္ဌာန်းနိဿယ”ဟုသာ သုံးစွဲထားသည်ကို ယင်းကျမ်းပဏာမနှင့် နိဂုံးတို့အရ သိရသည်။ ယင်းပဏာမအရပင် ထန်းတစ်ပင်နိဿယ မတိုင်မီကလည်း ပဋ္ဌာန်းနိဿယ (အရကောက်)ဟောင်းများရှိခဲ့သေးကြောင်း သိရသည်။

ပိဋကတ်တော် သမိုင်းစာတန်း၌ ပဋ္ဌာန်းနိဿယ (အရကောကံ) စာရင်းကို-

၁။ တောင်ဘီလာမူ၊

၂။ နန်းကျောင်းမူ၊

၃။ တောင်ဘီလူးမူ၊ (ထန်းတစ်ပင်ဆရာတော်၏ ဆရာ)

၄။ ထန်းတစ်ပင်မူ၊

၅။ ညောင်ကန်မူ၊

၆။ ဇေယျဒီပဝေ ဆရာတော်မူ ဟူ၍ ခြောက်စောင်တွေ့ရ၏။

ယင်းခြောက်စောင်အနက် ၁၁၂၁-ခုနှစ် စီရင်၍ပြီးသော ထန်းတစ်ပင်အရကောကံမှ တစ်ပါး အခြားအရကောကံကျမ်းတို့၏ ကျမ်းပြီးသက္ကရာဇ်ကို အတိအကျ မသိရ၊ တောင်ဘီလာ ဆရာတော်မှာ ၉၄၀-ပြည့်နှစ်ဖွားမြင်၍ ၁၀၁၃-ခုနှစ်၌ ပျံလွန်တော်မူကြောင်း သိရသည်။ နန်းကျောင်းဆရာတော်မှာလည်း အင်းဝ ပင်းတလဲမင်းလက်ထက် ဝန်ကြီးနေမျိုးနော်ရထာ၏ သားဖြစ်ကြောင်း သိရသဖြင့် ၉၈၅-ခုလောက်ကဟု ခန့်မှန်းရသည်။

အရကောကံကျမ်းများ၏ ပုံသဏ္ဌာန်နှင့် အကျိုး

ပဋ္ဌာန်းနိဿယ (အရကောကံ)များကို လေ့လာကြည့်လျှင် ပဋ္ဌာန်းဆိုင်ရာ ပါဠိတော်၊ အဋ္ဌကထာ၊ ဋီကာ၊ အနု၊ မဓု၊ ယောဇနာ၊ ဂဏ္ဍိနှင့်တကွ အာစရိယဝါဒတို့မှ အနှစ်ထုတ်၍ စနစ်တကျ စီစဉ်ထားကြောင်း တွေ့ရသည်။ အရကောကံကျမ်းများကို လေ့လာခြင်းအားဖြင့် ပဋ္ဌာန်းဆိုင်ရာ ဂန္ထရတို့ကို လေ့လာပြီးသား ဖြစ်တော့၏။ ယခုခေတ် ပဋ္ဌာန်းစာသင်သားတိုင်းလိုလိုပင် ဆရာအကူအညီဖြင့် ပဋ္ဌာန်းအရကောကံကို သင်ယူယုံဖြင့် ပဋ္ဌာန်းကိစ္စပြီးကြရသည်။ ဓဝရာနုန်းကျော်ကျော်မျှလောက်သော စာချ စာသင်တို့သည် ပဋ္ဌာန်းအဋ္ဌကထာ၊ ဋီကာ၊ အနု၊ မဓု၊ ယောဇနာ ကျမ်းတို့ကို တိုက်ရိုက်မလေ့လာဖူးကြပဲပင် ပဋ္ဌာန်းသဘော နားလည်ကြသည်။ ပဋ္ဌာန်းအရကောကံများ၏ စွမ်းအားကား ဤမျှကြီးမားခဲ့ပေသည်။

ပဋ္ဌာန်းအရကောက်ကျမ်းများသည် ကောင်းမွန်ပြည့်စုံသည့် ပဋ္ဌာန်းသင်ရိုးကျမ်းဖြစ်သော်လည်း ကြိုတင်ပြင်ဆင်မှုမပြုပဲ သင်ယူလျှင် ပင်ပန်းရုံသာ ရှိမည်၊ နားလည်မည်မဟုတ်ပါ။ ဤသည်ကို ရည်ရွယ်၍ ပဋ္ဌာန်းသုံးချက်စု ဂဏ္ဍိဆရာက အောက်ပါအတိုင်း မိန့်ဆိုထားသည်။

“အနန္တနယ သမန္တပဋ္ဌာန်းကျမ်းကို ဟောလိုသော ပုဂ္ဂိုလ်သည် ဘုရား၌ ထီးကိုတင်လိုလျှင် ရှေးဦးစွာ ငြိမ်းပြင်ဆင်ပြီးမှ ထီးကို တင်နိုင်ဘိသကဲ့သို့ ထိုအတူ ၎င်းကျမ်းကို မဟောမီကပင် ၂-ချက်စု၊ ၃-ချက်စု၊ ပစ္စည်းပြိုင်၊ ရာသီစုတို့ကို ခက်မှုခက်ရာနှင့်တကွ ကျေပွန်မှသာ ဟောနိုင်ရာ၏။”

ဤအချက်ကိုထောက်၍ ရှေးခေတ်က ပြင်ဆင်မှုနှင့်တကွ ပဋ္ဌာန်းအရကောက် သင်ကြားခြင်းကို ၁-နှစ်ခွဲ၊ ၂-နှစ်ခန့် အချိန်ယူရကြောင်း သိနိုင်သည်။

ယခုအခါ၌ကား မစိုးရိမ်ဆရာတော်၊ မူလပဋ္ဌာန်းဆရာတော်၊ ပဋ္ဌာန်းသိပ္ပံဆရာတော် အစရှိသော ပဋ္ဌာန်းပညာရှင်များ၏ တီထွင်မှုစနစ်ကောင်းများကြောင့် ၁-လခွဲ ၂-လဖြင့်ပင် ပဋ္ဌာန်းတတ်မြောက်နိုင်ကြလေပြီ။

မိမိဘဝနှင့် ပဋ္ဌာန်းလက်ဆောင်

မိမိသည် ပထမကြီးတန်း စာသင်သားဘဝ ၁၃၂၀-ခုနှစ်က မြင်းခြံမြို့ကိုဆောင်တိုက် ပခုက္ကူကျောင်းသစ် ဂဏဝါစကအရှင်သာဓိနထံတွင် ပဋ္ဌာန်းသင်ယူခဲ့သည်။ ထိုနှစ်မှာပင် ပထမကြီးတန်းကို လွယ်လွယ်ကူကူအောင်မြင်ခဲ့သဖြင့် ပဋ္ဌာန်းခက်ခဲမှုကို သတိမထားမိခဲ့၊ ပထမကြီးတန်း အောင်မြင်ပြီး စာချတန်းနှင့် သကျသီဟစာမေးပွဲများကို အားထုတ်စဉ်၌လည်းကောင်း၊ စာမေးပွဲများပြီးဆုံးချိန်၌လည်းကောင်း (၁၄)နှစ်ခန့် ပဋ္ဌာန်းနှင့် ကင်းကွာနေပါသည်။

၁၃၄၄-ခုနှစ်ခန့်က အင်းစိန်ရွာမမှာပင် မိမိ၏ ဆရာရင်း အရှင်တေဇနိယာဘိဝံသထံတွင် ပဋ္ဌာန်းစာဝါ တက်ခွင့်ရခဲ့ပြန်သည်။ နောက်ထပ်တစ်ဖန် မစိုးရိမ်ဆရာတော် (အဘိဓမ္မမဟာရဋ္ဌဂုရု ဆဌသင်္ဂါယနာ ဥက္ကဋ္ဌ) ထံတွင်လည်း အထိုက်အလျောက် သင်ယူခွင့် ရခဲ့ပါသေးသည်။ သို့သော် ပြန်လည်သုံးသပ်မှု နည်းခဲ့သဖြင့် သင်ပြီးသမျှတို့ “ပျားစားလက်ဆေး” ပမာဖြစ်ကုန်သည်။

၁၃၃၆-ခုနှစ်၌ ပဌာန်းစာဝါ မဖြစ်မနေ ပို့ချရမည်ဖြစ်သောအခါ မည်သို့မည်ပုံ ပို့ချရမည်ကို ပြန်လည်စဉ်းစားမရသလောက် ဖြစ်နေပါသည်။ ပဌာန်းပါရဂူစာအုပ်ကြီး အကူအညီဖြင့် ပဌာန်းစာဝါ အထိုက်အလျောက်ပြီးမြောက်သွားရုံမက စာဝါလိုက်သူ ၄-ပါးအနက် ၂-ပါးပထမကြီးတန်းအောင်သွားခဲ့ပါသည်။ ဤကဲ့သို့ ကျိုးစားဆည်းပူးပြီး ၃-နှစ်လောက် ပို့ချလိုက်သောအခါ မိမိကိုယ်တိုင်လည်း အထိုက်အလျောက် ကျွမ်းကျင်သွားပါသည်။ မိမိ၏ ပို့ချပုံစနစ်များဖြစ်သည့် မှတ်စုများကို စာသင်သားများထံမှ တောင်းယူကြည့်ရှုလိုက်သောအခါ ယခု လက်ရှိ ပဌာန်းလက်ဆောင် စာအုပ်အခြေအနေနီးပါး ပြည့်စုံနေသည်ကို တွေ့ရပါသည်။

ထိုစနစ်များအတိုင်း နောက်နောက်စာသင်သားများ စနစ်တကျ သက်သာလွယ်ကူစွာ အသုံးပြုနိုင်ရန် (စာကူးစက်မှု) ပဌာန်းလက်ဆောင်စာအုပ် ကျောင်းသုံးအဖြစ် စီစဉ်ခဲ့ပါသည်။ ထိုစာအုပ်ကို မိမိစာသင်သားများသာမက အနယ်နယ်အရပ်ရပ်ရှိ စာသင်သားများကလည်း မှာယူအသုံးပြုနေကြသဖြင့် စာကူးစက်မှုဖြင့်ပင် ၅-ကြိမ်ဖြန့်ဝေပြီး ဖြစ်ခဲ့ပါသည်။ ပုံနှိပ်မှုဖြင့်လည်း ယခုအကြိမ်ထိ ၃-ကြိမ် ထုတ်ဝေခဲ့ရပါသည်။

မိမိသည် ၁၃၃၆-ခုနှစ်မှ ယခုနှစ်အထိ ရွာမပရိယတ္တိစာသင်တိုက်အတွင်း မိမိကျောင်းတိုက်သံဃာနှင့် ပတ်ဝန်းကျင်သံဃာတို့အား နှစ်စဉ် ပဌာန်း+ယမိုက် အဘိဓမ္မာညဝါများကို ပို့ချပေးနေပါသည်။ နွေရာသီ ယမိုက်+ပဌာန်းအထူးသင်တန်းအဖြစ်လည်း ၅-ကြိမ်ပို့ချပြီး ဖြစ်ပါသည်။ ထိုသင်တန်းသို့ တိုင်းနှင့်ပြည်နယ်အသီးသီးမှ စာချ၊ စာသင်၊ ရဟန်း၊ သာမဏေ၊ သီလရှင်များ နှစ်စဉ် (၃၀၀)ကျော် (၄၀၀) တက်ရောက်သင်ကြား ဆည်းပူးကြပါသည်။ အချို့နှစ်များမှာ (၅၀၀) ကျော် (၆၀၀) ခန့်ပင် ရှိခဲ့ပါသည်။

အဆိုပါစာဝါများ သင်တန်းများ၌ သက်သာလွယ်ကူစွာ ပို့ချပေးနိုင်မှု၊ သင်ယူနိုင်မှုသည် ပဌာန်းလက်ဆောင်စာအုပ်၏ ကျေးဇူးကြောင့်ပင် ဖြစ်ပါသည်။

ကျမ်းပြုဆရာတော်

မာတိကာ

၁။ နိဒါန်း	က	မှ	ဃ
၂။ ပဏာမနှင့် ပဋိညာဉ်	၁		
၃။ သုဒ္ဓသချ် အသုံးချပုံနှင့် ကျမ်းတက်ဆိုင်ရာများ	၂		၉
၄။ လေ့လာပုံများ	၁၀		

ပဉ္စာဝါရ

၅။ ပစ္စယုဒ္ဓါရ ဇယား	၁၁		
၆။ အာရမ္မဏမျိုး	၁၂		၁၉
၇။ သဟဇာတမျိုး	၂၀		၂၉
၈။ အနန္တရမျိုး	၃၀		၃၁
၉။ ပကတူပမျိုးနှင့် ဝတ္ထုမျိုး	၃၂		၃၃
၁၀။ ပစ္ဆာဇာတ၊ ရုပ်ဟာ၊ ရူပတိ၊ နာနာကမ္မမျိုး	၃၄		
၁၁။ မိဿကများ	၃၄		၃၅
၁၂။ ပကတူပဆိုင်ရာ မေးခွန်းများနှင့် ပါဠိတော်	၃၅		၃၉
၁၃။ ပစ္စယနိဒ္ဒေသ	၄၀		၄၅

ဆဝါရ

၁၄။ ဆဝါရ အနုလုံ သုဒ္ဓသချ်	၄၆		၄၇
၁၅။ ပဋိစ္စဝါရ ပါဠိ + အနက်	၄၈		၄၉
၁၆။ ပဋိစ္စ ကတ္တားကောက်	၅၀		၅၃
၁၇။ ပဋိစ္စ ဟိတ်ပါဠိကောက်	၅၄		၅၉
၁၈။ ပဋိစ္စ ပစ္စနိက်	၆၀		၆၅
၁၉။ ပစ္စယဝါရ	၆၆		၆၇
၂၀။ ခန္ဓာဝါရနှင့် ဃဋ္ဌနာများ	၆၈		၇၂
၂၁။ ပဌာန်းဆိုင်ရာ မှတ်သားဘွယ်ရာ အဓိပ္ပာယ်များ	၇၃		၈၈
၂၂။ နိဂမ ပတ္တနာ	၈၉		

ပဋ္ဌာန်းလက်ဆောင်ကျမ်း

နမော တဿ ဘဂဝတော အရဟတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ

ပဏာမနှင့် ပဋိညာဉ်

ပဋ္ဌာနဒေသကံ ဗုဒ္ဓံ၊ ဓမ္မံ သံဃဉ္စ သ္မာစေရံ။

နတ္တာ သောတူနမတ္ထာယ၊ ကဿံ ပဋ္ဌာနပါထေယျံ။

ပဋ္ဌာနဒေသကံ- နက်နဲထူးဆန်း မြတ်ပဋ္ဌာန်းကို စည်းကမ်းကျန ဟောညွှန်ပြတော်မူ တတ်သော၊ ဗုဒ္ဓံ စ- သစ္စာလေးပါးမြတ်တရားကို ပိုင်းခြားထင်ထင် ကိုယ်လည်းမြင်၍ သုံးခွင်ဘုံ သား ဝေနေအားလည်း ဟောကြားမိန့်ချွေ သိစေတော်မူတတ်သော မြတ်စွာဘုရားကို လည်းကောင်း၊ ဓမ္မံ စ- ရာဂငြိမ်းကြောင်း ကောင်းမြတ်သော တရားတော်ကိုလည်းကောင်း၊ သံဃံ စ- အရိယာ ရှစ်ဖော် သံဃာတော်ကိုလည်းကောင်း၊ သ္မာစေရံ စ- နည်းကောင်းညွှတ်တတ် ဆရာမြတ်ကို လည်းကောင်း၊ သ္မာစေရံ စ- တစ်လုံးတစ်ပါး ညွှန်ပြတော်မူကြကုန်သော ဆရာအပေါင်း နှင့်တကွ ပဋ္ဌာန်းအရာ၌ ကျေးဇူးရှင် ဖြစ်ကြကုန်သော မြင်းခြံမြို့ ကိုးဆောင်တိုက် ဂဏဝါစက အရှင်သာဓိန၊ ညောင်ဦးမြို့နယ် ကံကြီးကုန်းရွာ အရှင်တေဇနိယာဘိဝံသ (သ-စ-အ-ဓမ္မာစရိယ)，ခင်ဦးတောရ မူလပဋ္ဌာန်းဆရာတော်၊ စစ်ကိုင်းပဋ္ဌာန်းသိပ္ပံဆရာတော်၊ မစိုးရိမ်ဆရာတော် (ဆဋ္ဌသံဂါယနာ ဥက္ကဋ္ဌ အဘိဓဇ မဟာရဋ္ဌဂုရု) အစရှိသော ဆရာသခင် ကျေးဇူးရှင်အပေါင်း ကိုလည်းကောင်း၊ နတ္တာ- ဦးညွှတ်ရုံကျိုး မာန်နှိမ်ချိုးလျက် ရှိခိုးပြီး၍၊ သောတူနံ- ပဋ္ဌာန်း မဟာဒေသနာ၌ နည်းနာလိုလား စာသင်သားတို့၏၊ အတ္ထာယ- အလွယ်တကူ နည်းယူနိုင်ခြင်း အကျိုးငှာ၊ ပဋ္ဌာနပါထေယျံ- “ပဋ္ဌာန်းလက်ဆောင်” ကျမ်းစာစောင်ကို၊ ကဿံ-ရေးသား တီထွင် ပြုစီရင်အံ့။

သုဒ္ဓသဓ်ာဆိုရိုး

အာရမ္မဏပစ္စည်း၏ သုဒ္ဓသဓ်ာဝါရ၌- ကာမစိတ်-၅၄၊ ဝိညာ-၃၊ နေဝ-၃၊ အဘိညာဉ်ဒွေ၊ လောကုတ္တရာစိတ်-၈ ခုအားတပ်သော စိတ်-၈၉၊ စေ-၅၂၊ ရုပ်-၂၈၊ နိဗ္ဗာန်။

ဤတရားတို့သည် အာရမ္မဏပစ္စည်းတပ်သော တရားတို့မည်ကုန်၏။ ထို့ကြောင့် ထိုတရားတို့ကို ဤအနုလုံ၌ နယသို့လိုက်၍လည်းကောင်း၊ ဝါရသို့ လိုက်၍လည်းကောင်း၊ တိက်ပုဒ် ၏ အရသို့ လိုက်၍လည်းကောင်း၊ ကတ္တာ၊ သမ္ပဒါန် နေဟန်သို့ လိုက်၍လည်းကောင်း “အာရမ္မဏေ နဝ”ဟု သင်္ချာတပ်၍ ဟောအပ်ကုန်၏။ ပစ္စည်းရေး-၁ ဟူသည်တည်း။

သုဒ္ဓသင်္ချာကို အမျိုးမျိုး လေ့ကျင့်ပုံ

သုဒ္ဓသင်္ချာ ကျေညက်အောင် ရပြီးသောအခါ ဒေသနာက္ကမ၊ ပစ္စယက္ကမ ဖြစ်အောင် ၂၄-ပစ္စည်း အစဉ်အတိုင်း ကုန်စင်အောင်ဆိုပါ။

ဟေတု၊ အာရမ္မဏ၊ အဓိပတိ၊ အနန္တရ၊ သမနန္တရ၊ သဟဇာတ၊ အညမည၊ ပစ္ဆာဇာတ၊ အာသေဝန၊ ဝိပါက၊ ဈာန၊ မဂ္ဂ၊ သမ္ပယုတ္တ၊ နတ္ထိ၊ ဝိဂတ တို့၌ မျိုးကွဲမရှိ၍ သုဒ္ဓသင်္ချာအတိုင်းဆိုပါ။

အဓိပတိ ၌- အာဓိ၊ သဟာဓိ၊ ၂-မျိုးလုံး သုဒ္ဓသင်္ချာကို ဆိုပါ။ (အာဓိ သတ္တတွင် မပါဝင်သော သဟာဓိ သတ္တမှ သင်္ချာများကိုထည့်လျှင် အဓိပတိ၌ သင်္ချာ ဒေသ ဖြစ်၏။)

နိဿယ ၌- ဝတ္ထာပုနိ၊ သဟနိ၊ ဝတ်ပုနိ၊ သဟပုရေမိဿကနိ-ဟု ၄-မျိုးရှိ၍ သင်္ချာ တေရသ ဖြစ်၏။

ဥပနိဿယ ၌- အာရမ္မဏူ၊ အနန္တရူ၊ ပကတူဟု ၃-မျိုးရှိရာ ပကတူ သင်္ချာ နဝ တွင် အားလုံးပါဝင်ကြ၏။

ပုရေဇာတ ၌- အာပု၊ ဝတ်ပု ၂-မျိုးလုံးပင် သင်္ချာတူ တီဏီ ဖြစ်၏။

ကမ္မ ၌- သဟဇာတကမ္မ၊ အနန္တရ ကမ္မ၊ ဗလဝနာနာကမ္မ၊ ဗလဝဒုဗ္ဗလနာနာကမ္မ ဟု ၄-မျိုးရှိရာ သဟဇာတကမ္မ သင်္ချာ သတ္တ တွင် ကြွင်းကမ္မများဝင်ကြ၏။

အာဟာရ ၌- နာမ်အာဟာရ၊ ရုပ်အာဟာရဟု ၂-မျိုးရှိရာ ရုပ်အာဟာရသည် နာမ်အာဟာရ သင်္ချာ သတ္တ တွင်ဝင်၏။

ဣန္ဒြိယ ၌- သဟတိ၊ ဝတ်ပုတိ၊ ရူပတိ ဟု ၃-မျိုးရှိရာ သဟတိ သတ္တ တွင် ကြွင်း ၂-မျိုးဝင်၏။

ဝိပ္ပယုတ္တ ၌- ဝတ္ထာပုဝိပ်၊ သဟဝိပ်၊ ဝတ်ပုဝိပ်၊ ပစ္ဆာဝိပ်ဟု ၄-မျိုးရှိရာ ဝတ္ထာနှင့် ဝတ္ထု သင်္ချာတူ၏။ သဟနှင့် ပစ္ဆာ သင်္ချာတူ၏။ အားလုံးအတူပေါင်းလျှင် သင်္ချာ ပဉ္စ ဖြစ်၏။

အတ္ထိ၊ အဝိဂတ ဌိ- အာပု၊ သဟ၊ ဝတ်ပု၊ ပစ္ဆာ၊ ရုပ်ဟာ၊ ရူပတိ၊ သဟပုရေမိဿက၊ ပစ္ဆာဟာရမိဿက၊ ပစ္ဆာဇာတိန္ဒြိယမိဿကဟု ၉-မျိုးရှိရာ အားလုံးအတူပေါင်းလျှင် တေရသ ဖြစ်၏။ ဤကဲ့သို့ အပြန်အလှန် လေ့ကျင့်ပြီးသောအခါ ၂၄-ပစ္စည်း အစဉ်အတိုင်း ဟေတုယာ သတ္တ၊ အာရမ္မဏေ နဝ၊ အဓိပတိယာ ဒသ၊ အနန္တရေ သတ္တ၊ သမနန္တရေ သတ္တ၊ သဟဇာတေ နဝ၊ အညမညေ တိဏိ၊ နိဿယေ တေရသ၊ ဥပနိဿယေ နဝ၊ ပုရေဇာတေ တိဏိ၊ စွာ ၃၊ သေ ၃၊ ကံ ၇၊ ဝိပါ ၁၊ ဟာ ၇၊ ဣံ ၇၊ ဝိပံ ၅၊ အတ္ထိ ၁၃၊ နတ္ထိ ၇၊ ဝိဂ ၇၊ အဝိ ၁၃ ။

သင်္ချာတူပေါင်း၍ လေ့ကျင့်ပုံ

- *ဧကံ ရသော ပစ္စည်းကား ဝိပါက၊
 - *တိဏိ ရသော ပစ္စည်းများကား အည၊ ပုရေ၊ ပစ္ဆာ၊ အာသေ၊ သမ္ပယုတ္တ ဟု ၅-ပစ္စည်း၊
 - *ပဉ္စ ရသော ပစ္စည်းကား ဝိပ္ပယုတ္တ၊
 - *သတ္တ ရသော ပစ္စည်းများကား ဟေ၊ နနံ၊ သနနံ၊ ကမ္မ၊ ဟာ၊ ဣနံ၊ စ္စာ၊ မဂ္ဂ၊ နတ္ထိ၊ ဝိဂတအားဖြင့် ၁၀-ပစ္စည်း၊
 - *နဝ ရသော ပစ္စည်းများကား အာ၊ သဟ၊ ဥပ အားဖြင့် ၃-ပစ္စည်း၊
 - *ဒသ ရသော ပစ္စည်းကား အဓိပတိ၊
 - *တေရသ ရသောပစ္စည်းများကား နိ၊ အတ္ထိ၊ အဝိအားဖြင့် ၃-ပစ္စည်း၊
- ဧကံ၊ တိဏိ၊ ပဉ္စ၊ သတ္တ၊ နဝ၊ ဒသ၊ တေရသ ဟု ၇-မျိုးဖြစ်၏။

မျိုးအားဖြင့် သင်္ချာလေ့ကျင့်ပုံ

“အာ-သ-ဥ-ရေ၊ စွာ-ကမ္မေ၊ ဟာရေ-ဣန္ဒြိယ”ဟူသော ၈-မျိုးနှင့် မိဿက ၃-မျိုးအားဖြင့် ၁၁-မျိုး အစဉ်ကိုမှတ်ပြီး အားလုံးကို မတူတာပေါင်းလျှင် “ပန္နရသ”ဖြစ်၏။ အာရမ္မဏမျိုး၌ သင်္ချာ နဝကား မည်သည့်သင်္ချာများ၊ သဟမျိုး၌ သင်္ချာ နဝကား မည်သည့်သင်္ချာများဟု သင်္ချာကို သွက်သွက် မြင်အောင် လေ့ကျင့်ပြီးသောအခါ အာရမ္မဏကို မူတည်၍ သဟဇာတ စသည်တို့ကို တစ်ပစ္စည်းစီ မူလိသွတ်ကာ မတူတာရောလျက် သင်္ချာမည်မျှဟု သိပါစေ။

ထိုနည်းတူစွာ သဟဇာတ စသည်ကို မူတည်၍ ကြွင်းမျိုးတို့ကို တစ်ပစ္စည်းစီ နှစ်ပစ္စည်းစီ စသည်ဖြင့် အမျိုးမျိုးစက်လှည့်ကာ အမြင်သန်အောင် ရောပေါင်းကြည့်ပါ။ အာရမ္မဏမျိုး လျော့

သွားလျှင် မည်သည့်သင်္ချာမျှသာ ကျန်သည်၊ အာရမ္မဏမျိုး သဟဇာတမျိုး လျော့သွားလျှင် မည်သည့် သင်္ချာမျှသာ ကျန်သည် စသည်ဖြင့် လေ့ကျင့်ပါလျှင် ပဌာန်းတွင် အခက်ဆုံး ပစ္စုပ္ပန် သုဒ္ဓသင်္ချာ အတွက် အလွယ်ဆုံး ဖြစ်လာပါလိမ့်မည်။

ပဋိစ္စ ပုစ္ဆာဝါရကျမ်းတက်

နိဒ္ဒေသဝါရကို ဟောတော်မူသည်၏ အခြားမဲ့၌ ပုစ္ဆာဝါရကို ဟောတော်မူ၏။ ထို--၌ တုံ့သော်လည်း-

ဓမ္မအနုလုံ၊ ဓမ္မပစ္စုပ္ပန်၊ ဓမ္မအနုလောမပစ္စုပ္ပန်၊ ဓမ္မပစ္စုပ္ပန်ယာနုလောမအားဖြင့်	၄
တိကပဌာန်း၊ ဒုက၊ ဒုကတိက၊ တိကဒုက၊ တိကတိက၊ ဒုကဒုက	၆
ကုသလတိက်၊ ဝေဒနာတိက် အစရှိသောအားဖြင့်	၂၂
ပဋိစ္စဝါရ၊ သဟဇာတဝါရ၊ ပစ္စယဝါရ၊ နိဿယဝါရ၊ သံသဌဝါရ၊ သမ္ပယုတ္တဝါရ၊ ပဉ္စာဝါရ	၇
ပစ္စည်းအနုလုံ၊ ပစ္စည်းပစ္စုပ္ပန်၊ ပစ္စည်းအနုလောမပစ္စုပ္ပန်၊ ပစ္စည်းပစ္စုပ္ပန်ယာနုလောမ	၄
သုဒ္ဓ၊ ဒုကာဒိ	၂
ဟေတုပစ္စည်း၏ သုဒ္ဓ၊ အာရမ္မဏပစ္စည်း၏ သုဒ္ဓအစရှိသောအားဖြင့်	၂၄
ကုသလပဒ၊ အကုသလ၊ အဗျာကတ၊ ကုဗျာ၊ အကုဗျာ၊ ကုသလာကုသလ၊ ကုသလာကုသလာဗျာကတပဒ	၇

ပဋိစ္စဝိသဇ္ဇ နာဝါရကျမ်းတက်

ပုစ္ဆာဝါရကို ဟောတော်မူသည်၏ အခြားမဲ့၌ ဝိသဇ္ဇနာဝါရကို ဟောတော်မူ၏။ ထို၌ တုံ့သော်လည်း-

ဓမ္မအနုလုံ----- ဓမ္မပစ္စနိယာနုလောမ အားဖြင့်	၄
ပ	
ပစ္စည်းအနုလုံ ----- ပစ္စည်းပစ္စနိယာနုလောမ	၄
ဝိဘင်္ဂဝါရ, သင်္ချာဝါရ	၂
ဟေတုပစ္စည်း၏ ဝိဘင်္ဂဝါရ, အာရမ္မဏပစ္စည်း၏ ဝိဘင်္ဂဝါရ အစရှိသောအားဖြင့်	၂၃
ကုသလပဒ, အကု, ဗျာ, ကုဗျာ, အကုဗျာ	၅

သုဒ္ဓသင်္ချာဝါရကျမ်းတက်

ဝိဘင်္ဂဝါရကို ဟောတော်မူသည်၏ အခြားမဲ့၌ သင်္ချာဝါရကို ဟောတော်မူ၏။ ထို--၌ တုံ့သော်လည်း-

သုဒ္ဓသင်္ချာဝါရ, ဒုကာဒိသင်္ချာဝါရ	၂
ဟေတုပစ္စည်း၏ သုဒ္ဓသင်္ချာဝါရ, အာရမ္မဏပစ္စည်း၏ သုဒ္ဓသင်္ချာဝါရ အစရှိသောအားဖြင့်	၂၃

ဟေတုပစ္စည်း၏ သုဒ္ဓသင်္ချာဝါရ၌ သဟိတ်စိတ်-၇၁၊ မောဟမူဒွေ၌ မောဟကြဉ်သော စေ-၅၂၊ သဟိတ် ပဝတ္တိပဋိသန္ဓေ နာမက္ခန္ဓာ ၄-ပါး၊ သဟိတ်စိတ္တဇရုပ်၊ သဟိတ်ပဋိသန္ဓေကမ္မဇရုပ် ဤတရားတို့သည် ဟေတုပစ္စည်း၏ ပစ္စယုပ္ပန်ဖြစ်သော တရားတို့မည်ကုန်၏။ ထို့ကြောင့် ထိုတရားတို့ကို ဤအနုလုံ၌ နယသို့လိုက်၍လည်းကောင်း၊ ဝါရသို့လိုက်၍လည်းကောင်း တိက်ပုဒ်၏ အရသို့ လိုက်၍လည်းကောင်း၊ ကံ, ကတ္တာ, နေဟန်သို့ လိုက်၍လည်းကောင်း “ဟေတုယာ နဝ” ဟု သင်္ချာတပ်၍ ဟောအပ်ကုန်၏။

မှတ်ချက်။ ။ ပဋိစ္စ ဝိသဒ္ဓနာဝါရကျမ်းတက်ကို နည်းမှီ၍ ကျန်သော သဟဇာတ, ပစ္စယ, နိဿယ, သံသဌ, သမ္ပယုတ္တ, ပဉ္စာဝါရတို့ကိုလည်း ကျမ်းတက်ပါလေ။

ပဉ္စာဝါရ ထူးခြားချက်

ထိုဝိဘင်္ဂဝါရ၌ တုံသော်လည်း ဟေတုပစ္စည်း၏ ဝိဘင်္ဂဝါရ အစရှိသောအားဖြင့် ၂၄-ပါး အပြားရှိ၏။ ထို--တွင် ဟေတုပစ္စည်း၏ ဝိဘင်္ဂဝါရကို ရှေးဦးစွာဟောတော်မူ၏။ ထို--၌ တုံသော်လည်း ကုသလပဒ၊ အကုသလပဒ၊ အဗျာကတပဒအားဖြင့် ၃-ပါး။

ပဉ္စာသင်္ချာဝါရ ကျမ်းတက်

ဝိဘင်္ဂဝါရကို-၌ သင်္ချာဝါရကို-၏ ထို၌ တုံ-သုဒ္ဓသင်္ချာဝါရ၊ မိဿကသင်္ချာဝါရ ၂-ပါး၊ ထိုတွင် သုဒ္ဓသင်္ချာဝါရကို ရှေးဦးစွာ - ၏။ ထို၌ တုံ- ဟေတုပစ္စည်း၏ သုဒ္ဓသင်္ချာဝါရ၊ အာရမ္မဏ ပစ္စည်း၏ သုဒ္ဓသင်္ချာဝါရ အစရှိသောအားဖြင့် ၂၄-ပါး။

မိဿကသင်္ချာဝါရ ကျမ်းတက်

သုဒ္ဓသင်္ချာဝါရကို -၌ မိဿကသင်္ချာဝါရကို -၏။ ထို၌ တုံ- ဟေတုပစ္စည်း၏ မိဿက သင်္ချာဝါရအစရှိ ၂၄-ပါး၊ ထိုတွင် ဟေတုပစ္စည်း၏ မိဿက သင်္ချာဝါရကို ရှေးဦးစွာ-၏။ ထို၌ တုံ- သဘာဂ၊ ဃဋ္ဌနာ ၂-ပါး၊ ထိုတွင် သဘာဂကို ရှေးဦးစွာ-၏။ ထို၌တုံ- ဟေတုမူ , အဓိပတိ သဘာဂ ။ ပ ။ ၁၁-ပါး-

သဘာဂပစ္စည်းထုတ်ပုံ

မျိုးကွဲမရှိသော ပစ္စည်းများတွင်-

၁။ သဟမျိုးသက်သက်ဖြစ်သော

ဟေတု၌ လတ်-ကြီး ၈ နှင့် ဓိ-လှန်-မဂ် ပေါင်း-၁၁

ဈာန၌ လတ်-ကြီး ၈ နှင့် လှန်-မဂ်-၁၀

မဂ္ဂ၌ လတ်-ကြီး ၈ နှင့် ဟေ-ဓိ-လှန်-ဈာ-၁၂

သဟ-အည-ဝိပါ တို့၌ မိမိကြည် သဟမျိုး ၁၄

သမ္ပ၌ မိမိနှင့် ဝိပူ ကြည် သဟမျိုး ၁၃

၂။ အာရမ္မဏမျိုး သက်သက်ဖြစ်သော အာရမ္မဏ၌ မိမိကြည် အာရမ္မဏမျိုး ၇

၃။ အနန္တရမျိုး သက်သက်ဖြစ်သော အနန်-သနန်-နတ္ထိ-ဝိဂတတို့၌ မိမိကြည်

အနန္တရမျိုး - ၆

အာသေဝန၌ မိမိနှင့် ကမ္မကြည် အနန္တရမျိုး- ၅။

၄။ ပစ္ဆာဇာတ၌ မိမိကြည် ပစ္ဆာမျိုး - ၃။

မျိုးကွဲရှိသောပစ္စည်းတို့တွင်-

၁။ အဓိပတိ၌ အာဓိ၊ သဟာဓိ ၂ မျိုးရှိရာ

သဟာဓိအတွက် လတ်-ကြီး - ၈ နှင့် ဟေ-ဟာ-ဣန-မဂ်-၁၂

အာဓိအတွက် မိမိကြည် အာ မျိုး- ၇

သို့သော် အာဓိမှ အာ-ဥ-ပု ၃ ပစ္စည်းသာ ပိုသဖြင့် နှစ်ရပ်ပေါင်း ၁၅။

၂။ နိဿယ၌ ဝတ္ထာပုနိ၊ သဟနိ၊ ဝတ်ပုနိ၊ သဟပုရေမိဿကနိ-ဟု ၄-မျိုးရှိရာ-

သဟကြီးဖြစ်သော သဟနိအတွက် မိမိကြည် သဟမျိုး ၁၄

ဝတ္ထာအတွက် အာမျိုး ၇ တွင် အာ-ဥ-ပု သာပိုသဖြင့် နှစ်ရပ်ပေါင်း ၁၇။

၃။ ဥပနိဿယ၌ အာရမ္မဏူ၊ အနန္တရူ၊ ပကတူဟု ၃-မျိုးရှိရာ-

အာရမ္မဏူအတွက် အာ မျိုး - ၇။

အနန္တရူအတွက် အနန္တရမျိုး ၆ နှစ်ရပ်ပေါင်း ၁၃။

၄။ ပုရေဇာတ၌ အာပု၊ ဝတ်ပု ၂-မျိုးရှိရာ-

အာပုအတွက် အာ မျိုး - ၇။

ဝတ်ပုအတွက် ဝတ္ထုမျိုး ၅ မှ ဣန သာပိုသဖြင့် ပေါင်း - ၈။

၅။ ကမ္မ၌ သဟကမ္မ၊ အနန်ကမ္မ၊ နာနာကမ္မ ၃ မျိုးရှိရာ-

သဟကမ္မအတွက် လတ်-ကြီး ၈ နှင့် ဟာ ပေါင်း - ၉။

အနန်ကမ္မအတွက် မိမိနှင့် အာသေ ကြည် အနန္တရမျိုး ၅ နှစ်ရပ်ပေါင်း - ၁၄။

၆။ အာဟာရ၌ နာမ်ဟာ၊ ရုပ်ဟာ ၂-မျိုးရှိရာ-

နာမ်ဟာအတွက် လတ်-ကြီး ၈ နှင့် ဓိ-ကံ-ဣန ပေါင်း ၁၁၊ ရုပ်ဟာအတွက်အပိုမရှိ
သဖြင့် စုစုပေါင်း - ၁၁။

ပဌာန်းလက်ဆောင်

- ၇။ ကျွန်ုပ်တို့ သမာတိ၊ ဝတ်ပုတိ၊ ရူပတိ ၃-မျိုးရှိရာ-
သမာတိ အတွက် လတ်-ကြီး ၈ နှင့် ဟေ-ဝိ-ဟာ-ဈာ-မဂ် ပေါင်း ၁၃။
ဝတ်ပုတိ အတွက် ဝတ္ထုမျိုး ၅-မှ ပိုသော ပုရေကိုထည့်လျှင် - ၁၄ ဖြစ်၏။
- ၈။ ဝိပ္ပယုတ္တံ ၄-မျိုးရှိရာ- သမာဝိပိအတွက် မိမိနှင့် သမ္ပ ကြည် သမာမျိုး - ၁၃။
ဝတ္ထာပုဝိပိမှ အာ-ဥ-ပု နှင့် ပစ္ဆာဝိပိမှ ပစ္ဆာထည့်လျှင် - ၁၇ ဖြစ်၏။
ဝတ်ပုဝိပိအတွက် အပိုမရှိ။
- ၉။ အတ္ထိ အဝိဂတဌ်- သမာဇာတတ္ထိအတွက် မိမိကြည် သမာမျိုး - ၁၄။
အာပု အတွက် အာ မျိုးမှ ပိုသော အာ-ဥ-ပု နှင့် ပစ္ဆာ မျိုးမှပိုသော ပစ္ဆာကို ထည့်လျှင် ၁၈ ဖြစ်၏။

သဘာဂ . ဃဋ္ဌနာ လေ့ကျင့်နည်း

ပစ္စည်းတစ်ခုနှင့်တစ်ခု ပစ္စည်း၊ ပစ္စယုပ္ပန် အချင်းချင်း နှစ်ဘက်ရ အတူရှာတတ်လျှင် ပဉ္စာဝါရ
သင်္ချာခန်း၌ သဘာဂ ကိစ္စပြီး၏။

သုဒ္ဓသင်္ချာတွင်ပါသော ပစ္စည်းရေတို့ကို ဣတိ သဒ္ဓါထည့်၍ လှည့်လည်ကာ သင်္ချာနှင့် တကွဆိုလျှင်
ဃဋ္ဌနာ ဖြစ်၏။

ပဉ္စာဝါရ၊ အစုလုံ၊ သဘာဂ ဇယား

မျိုးစုံပြုချိုး	ဟေတု	အာရမ္မဏ	အဝိပတိ	အနန္တရ	သမုနန္တရ	သမာဇာတ	အသမည	နိဿယ	ဥပနိဿယ	ပုရေဇာတ	ပစ္ဆာဇာတ	အာသေဝဇာ	ကမ္မ	ဝိပိက	အာဟာရ	ဥဒ္ဓိယ	ဈာန	မဂ္ဂ	သမ္ပယုတ္တ	ဝိပ္ပယုတ္တ	အတ္ထိ	နိတ္တိ	ဝိဂတ	အဝိဂတ
အာရမ္မဏ ၈	။	။	။					။	။	။										။	။			။
သမာ ၁၅	။		။			။	။	။					။	။	။	။	။	။	။	။				။
အနန္တရ ၇				။	။				။			။	။									။	။	
ဝတ္ထုပုရေ ၆								။		။						။				။	။			။
ပစ္ဆာ ၄											။								။	။				။
ဗုဒ္ဓဟာ ၃															။						။			။
ရူပတိ ၃																။					။			။
မာတုပ ၂									။			။												
ရာဘူကံ ၁													။											

* အာရမ္မဏမျိုးလာ နိဿယနှင့် ဝိပ္ပယုတ္တတို့သည် ဝတ္ထာရမ္မဏနိဿယ၊ ဝတ္ထာရမ္မဏ
ဝိပ္ပယုတ္တ ဖြစ်ကြသည်။

ပဋ္ဌာန်းအဋ္ဌကထာလာ သိမှတ်ဘွယ်ရာများ

- * ။ သဟ၊ အည၊ နိဿယ ထည့်၊ အတ် အဝိမှာ၊ ဗဟိဒ္ဓါ၊ သမ္မာ အဇ္ဈတ္တ။ (သန္တာန)
- * ။ သဟ၊ အည၊ နိဿယနှင့်၊ ကမ္မ၊ ကုန္တိ၊ အတ်၊ အဝိ၊ ရဘိ အသညာ။ (ဘူမိ)
- * ။ ပု၊ ပစ်၊ ဝိပ္ပ၊ မရ အရူ၊ ပဉ္စ-မူ၊ မှတ်ယူအားလုံးသာ။

ကာလ

- * ။ အနန် ဒွယေ၊ နတ်၊ ဝိ၊ သေ-ငါး၊ တိတေ ထား၍၊ ကမ်ကား ပွန် တိ၊ တလိမှတ်ရှု၊ အာ၊ ဓိ၊ ဥ-မှာ၊ သုံးကာလာ၊ တစ်ဖြာ ဝိမုတ္တံ။
- * ။ ကြွင်းကျန် ဆယ့်ငါး၊ ပစ္စည်းများ၊ မှတ်သား ပစ္စုပ္ပန်။

ယုဂဠ

- * ။ နန်၊ သမနန်၊ နှစ်တန် အတ္ထ၊ နိ၊ ဥ ဒွမှာ၊ သဒ္ဓသာ၊ မှတ်ပါသရိက္ခ။
- * ။ ပု၊ ပစ်ကာလ၊ သမ်၊ ဝိပ္ပနှင့်၊ ဝိဂ၊ အဝိ၊ အတ်၊ နတ္ထိမှာ၊ အညောညာ၊ မှတ်ပါ ဋီပက္ခ။
- * ။ ကမ်၊ ဝိပါ-ဟု၊ ဤနှစ်ခု၊ ဟေတု ဖလ သာ။

ဇနကာဇနကာ

- * ။ ကမ်ကြည် နန်ဆ၊ နာကမ္မနှင့်၊ မှတ်ကြ ဟကတူ၊ ဤရှစ်ဆူ၊ မှတ်ယူဇနကာ။
- * ။ ပတ္တာဇာတ၊ တစ်ခုမျှ၊ ဥပထမ္ဘကာ။
- * ။ ကြွင်း ဆယ့်ငါးဖြာ၊ ထမ္ဘကာ၊ ဇနကာဇနကာ။

သဗ္ဗဋ္ဌာနိကာ သဗ္ဗဋ္ဌာနိကာ

- * ။ သဟဇာတ၊ ကြီးလေးဝ၊ သဗ္ဗဋ္ဌာနိကာ။
- * ။ ကမ်ကြည် နန်ဆ၊ သမ္ပ၊ ပု၊ ပစ်၊ နောက်ဖြစ် ဟကတူ၊ အာ၊ အဓိဟူ၊ မှတ်ယူ အသဗ္ဗဋ္ဌာနိကာ။
- * ။ ကြွင်းကျန်သမျှ၊ ပစ္စယ၊ မှတ်ကြ န သဗ္ဗာ။

ပဋိသန္ဓေပဝတ္တိ

- * ။ ဓိ၊ ပု၊ ပစ်၊ သေ၊ သန္ဓေ မရှိ၊ ပဝတ္တိ၊ ရဘိ အားလုံးသာ။

လေ့လာရန် အစီအစဉ်

၁။ ပဉ္စာဝါရ

၂။ ပစ္စယနိဒ္ဒေသ

၃။ ဆဝါရ

ပဉ္စာဝါရ လေ့လာပုံ

- ၁။ ပစ္စယုဒ္ဓါရဇယားဖြင့် ခေါင်းဆောင် ၈-ပစ္စည်းနှင့် ပစ္စည်းမျိုး ၉-မျိုးကို မှတ်မိရုံလေ့လာပါ။
- ၂။ သဟဇာတ သုဒ္ဓသချ်နှင့် ပါဠိတော် (အရကောက် မလိုသေး)
- ၃။ သဟကြီး သုဒ္ဓသချ်နှင့် ပါဠိတော်
- ၄။ သဟလတ် သုဒ္ဓသချ်နှင့် ပါဠိတော် (အစဉ်အတိုင်း)
- ၅။ သဟဇာတ ယဋ္ဌနာ အသုံးချပုံအကျဉ်း
- ၆။ သဟဇာတ, ကြီး, လတ် အရကောက်
- ၇။ ပစ္ဆာဇာတ, ရုပ်အာဟာရ, ရူပဇီဝိတိန္ဒြိယ, မိဿကများ (သုဒ္ဓသချ်, ပါဠိ, အရကောက်)
- ၈။ ဝတ္ထုမျိုး (သုဒ္ဓသချ်, ပါဠိ, အရကောက်)
- ၉။ အနန္တရမျိုး (ဝီထိ, အနန္တရပါဠိ, အရကောက်၊ အာသေဝန, အနန္တရကမ္မ, သုဒ္ဓ, သချ်, ပါဠိ, အရကောက်)
- ၁၀။ ပကတူမျိုး သုဒ္ဓသချ်, အရကောက် (ပါဠိတော် မလိုသေး)
- ၁၁။ နာနာက္ခဏိကကမ္မ (သုဒ္ဓသချ်, အရကောက်)
- ၁၂။ အာရမ္မဏမျိုး (အာရုံပြုဇယား, သုဒ္ဓသချ်, အာရမ္မဏ အရကောက်, အာပု အရကောက်, ဝတ္ထာရမ္မဏ အရကောက်, အာမိ သရုပ်ခွဲနှင့် အရကောက်)
- ၁၃။ အာရမ္မဏပါဠိတော်
- ၁၄။ ပကတူပနိဿယ ပါဠိတော်
- ၁၅။ သဘာဂ လေ့လာပုံ
ပစ္စယနိဒ္ဒေသ အတွက် ဤစာအုပ်ပါ အစီအစဉ်အတိုင်း လေ့လာရန်ဖြစ်သည်။

ဆဝါရလေ့လာပုံ အစီအစဉ်

- ၁။ ပုစ္ဆာဝါရပါဠိ
- ၂။ ဆဝါရ အနုလုံ သုဒ္ဓသချ်
- ၃။ သဟဇာတ ပါဠိတော်နှင့် ကတ္တာကောက်
- ၄။ ကြွင်းပါဠိတော်များနှင့် (သုဒ္ဓသချ် အားလျော်စွာ) ကတ္တာကောက်
- ၅။ ဟိတ်ပါဠိကောက်များ (စာအုပ်ပါ အစီအစဉ်အတိုင်း)
- ၆။ ပစ္စနိက သုဒ္ဓသချ်
- ၇။ ပစ္စနိက ပါဠိတော်နှင့် ကတ္တာကောက်
- ၈။ ဝတ္ထုကံ ပါဠိတော်နှင့် ပစ္စယဝါရ ပါဠိ အရကောက်
- ၉။ ခန္ဓာဝါရ လေ့လာပုံ

ပညာဝါရ ပစ္စယုဒ္ဓါရဏော:		ကု ပဒ-၄				အကု ပဒ-၄				ဗုဒ္ဓ-၃			ကုဗု-၂		အကုဗု-၂		သဒ္ဓါ
		ဇ-	ဇ္ဇ-	ဗ-	ဇု-	အဇ-	ဇ-	ဗု-	အဗု-	ဗု-	ဇ-	အဇ-	ဇ-	ဗု-	အဗု-	ဗု-	
မျိုးပစ္စည်းများ	ပစ္စယုဒ္ဓါရ	ဇ-	ဇ္ဇ-	ဗ-	ဇု-	အဇ-	ဇ-	ဗု-	အဗု-	ဗု-	ဇ-	အဇ-	ဇ-	ဗု-	အဗု-	ဗု-	
အာရမ္မဏ	၁	ဇ-	ဇ္ဇ-	ဗ-	ဇု-	အဇ-	ဇ-	ဗု-	အဗု-	ဗု-	ဇ-	အဇ-	ဇ-	ဗု-	အဗု-	ဗု-	၉
အာဝိ, အာရမ္မဏ	၂	ဇ-	ဇ္ဇ-	ဗ-	ဇု-	အဇ-	ဇ-	ဗု-	အဗု-	ဗု-	ဇ-	အဇ-	ဇ-	ဗု-	အဗု-	ဗု-	၇
အာပု, ဝတ္ထာ	၅										ဗု-	ဇ-	အဇ-				၃
*အာပုဝိ, ဝတ္ထာဝိ												*ဗု-					၁
သဟဇာတ	၇	ဇ-	ဇ္ဇ-	ဗ-	ဇု-	အဇ-	ဇ-	ဗု-	အဗု-	ဗု-	ဇ-	အဇ-	ဇ-	ဗု-	အဗု-	ဗု-	၇
သဟကြီး	၄	ဇ-	ဇ္ဇ-	ဗ-	ဇု-	အဇ-	ဇ-	ဗု-	အဗု-	ဗု-	ဇ-	အဇ-	ဇ-	ဗု-	အဗု-	ဗု-	၉
အည, သမ္ပယုတ္တ	၂	ဇ-	ဇ္ဇ-	ဗ-	ဇု-	အဇ-	ဇ-	ဗု-	အဗု-	ဗု-	ဇ-	အဇ-	ဇ-	ဗု-	အဗု-	ဗု-	၃
ဝိပါက	၁										ဗု-						၁
သဟဝိ	၁			ဗု-				ဗု-									၃
အနန္တရ	၅	ဇ-	ဇ္ဇ-	ဗ-	ဇု-	အဇ-	ဇ-	ဗု-	အဗု-	ဗု-	ဇ-	အဇ-	ဇ-	ဗု-	အဗု-	ဗု-	၇
အာသေဝန	၁	ဇ-	ဇ္ဇ-	ဗ-	ဇု-	အဇ-	ဇ-	ဗု-	အဗု-	ဗု-	ဇ-	အဇ-	ဇ-	ဗု-	အဗု-	ဗု-	၃
အနန္တရကမ္မ	၁			ဗု-													၁
ပကတူပနိဿယ	၁	ဇ-	ဇ္ဇ-	ဗ-	ဇု-	အဇ-	ဇ-	ဗု-	အဗု-	ဗု-	ဇ-	အဇ-	ဇ-	ဗု-	အဗု-	ဗု-	၉
ဗလဝနာနာကမ္မ	၁			ဗု-				ဗု-									၂
ဝတ္ထုပုရေဇာတ	၅										ဗု-	ဇ-	အဇ-				၃
ဝတ္ထုပုရေဇာတိန္ဒြိယ	၁										ဗု-						၁
ပစ္ဆာဇာတ	၄			ဗု-				ဗု-			ဗု-						၃
ဗလဝဒ္ဓဗလ နာနာကမ္မ	၁			ဗု-				ဗု-									၂
ရုပ်အာဟာရ	၃											ဗု-					၁
ရူပဇီဝိတိန္ဒြိယ	၃											ဗု-					၁
သဟပုရေပိဿက	၃												ဗု-		ဗု-		၂
ပစ္ဆာဟာရမိဿက	၂													ဗု-		ဗု-	၂
ပစ္ဆာဇာတိန္ဒြိယမိဿက	၂													ဗု-		ဗု-	၂
ပစ္စယုဒ္ဓါရပစ္စည်းပေါင်း		၃	၂	၅	၁	၃	၂	၅	၁	၇	၃	၃	၂	၄	၂	၄	
၂၄-ပစ္စည်းရေပေါင်း		၂၀	၃	၁၉	၁၁	၂၀	၂	၁၉	၁၁	၂၄	၁၂	၁၂	၃	၄	၃	၄	
မျိုးပစ္စည်းပေါင်း		၂၃	၄	၂၀	၁၁	၂၃	၂	၂၅	၁၄	၆	၁၉	၁၉	၃	၆	၃	၆	

ရှစ်ပစ္စည်း - အာ သ ဥ ရေ၊ ဣန္ဒြိယ-ကမ္မေ၊ ဟာရေ၊ ဣန္ဒြိယ၊ ရှစ်ပါးသိ။

ကိုးမျိုး - ဆယ့်ငါးသဟာ၊ ရှစ်ဝ အာနန္ဒ၊ ခုနစ်ဖြာ နန်း၊ ခြောက်တန် ဝတ္ထု၊ လေးခု ပစ္ဆာ၊ သုံးဖြာ ဟာရေ၊ တယော ဣန္ဒြိယ၊ ခွံ ပကတူ၊ တစ်ခုမူ ကမ်၊ မျိုးကိုးတန်၊ ဆောင်ရန် နှုတ်တက် အာဂုံတည်း။

အာရမ္မဏမျိုးဆိုင်ရာ အာရုံပြုဇယား

စဉ်	ပစ္စည်း (အာရုံ)	အာရုံ	ပစ္စယုပ္ပန် (အာရမ္မဏိက)
၁	ပစ္စုပ္ပန် ရူပါရုံ။ ပ ။ ပစ္စုပ္ပန်ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရုံ		စက္ခုဝိညာဉ် ၂။ ပ ။ ကာယဝိညာဉ်-၂
၂	ပစ္စုပ္ပန် ပဇ္ဇာရုံ		မနောဓာတ် ၃
၃	ကာမစိတ်- ၅၄၊ စေ- ၅၂၊ ရုပ်-၂၈	၆	တဒါရုံ-၁၁၊ ဟသိတုပ္ပါဒ်
၄	လောကီစိတ်-၈၁၊ စေ-၅၂၊ ရုပ်-၂၈၊ ပညတ်	၆	အကု-၁၂၊ မဟာကု-ကြိ-ဝိပ်-၈
၅	(အရဟတ္တမဂ် အရဟတ္တဖိုလ်ကြည့်) စိတ်-၈၇၊ စေ-၅၂၊ ရုပ်-၂၈၊ နိဗ္ဗာန်၊ ပညတ်	၆	မဟာကု-သံ-၄
၆	စိတ်-၈၉၊ စေ-၅၂၊ ရုပ်-၂၈၊ နိဗ္ဗာန်၊ ပညတ်	၆	မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း၊ မဟာကြိ-သံ-၄
၇	ဒူရ ပဋိစ္စန္ဓ သက္က သုခမဖြစ်သော ပစ္စုပ္ပန်ရူပါရုံ/ - -သဒ္ဓါရုံ		ဒိဗ္ဗစက္ခု ကု-ကြိ ဘိဉ်/ဒိဗ္ဗသောတ-
၈	ပါဒကဖြစ်သော ရူပကု (ကြိ) ပဉ္စမဈာန်၊ သတ သဟဿစသော နိမ္မိတရုပ်	၆	ဣဒ္ဓိဝိဓ ကု (ကြိ) အဘိညာဉ်
၉	လွန်လေပြီးသော ၇-ရက်မှစ၍ လာလတ္တံ့သော ၇-ရက်တိုင်အောင် ကာလသုံးပါး၌တည်သော သုတစ်ပါးတို့၏ စိတ်-၈၉၊ စေ-၅၂ဟု ဆိုအပ်သော	၈ မ္ဗာရုံ	စေတောပရိယ ကု-ကြိ အဘိညာဉ်
၁၀	ပုဗ္ဗေနိဂုတ္တဖြစ်သော စိတ်-၈၉၊ စေ-၅၂၊ ရုပ် -၂၈ ဟုဆိုအပ်သော ခန္ဓာ၅-ပါး၊ ထိုခန္ဓာ ၅-ပါးမှ အစဉ်လျှောက်၍ သိအပ်သော နိဗ္ဗာန်၊ အမည်အမျိုး စသော ပညတ်ဟု ဆိုအပ်သော	၆	ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိ ကု-ကြိ အဘိညာဉ်
၁၁	အတိတ်ဖြစ်သော လောကီကုသိုလ်၊ အကုသိုလ်ကံ ဟု ဆိုအပ်သော	၈ မ္ဗာရုံ	ယထာကမ္မပဂ ကု-ကြိ အဘိညာဉ်
၁၂	အနာဂတ်ဖြစ်သော စိတ်-၈၉ (ပုဗ္ဗေနိဝါသ နည်းတူ)	၆	အနာဂတံသ ကု-ကြိ အဘိညာဉ်
၁၃	ကသိုဏ်း ၁၀-ပါး၊ အသုဘ ၁၀-ပါး၊ ကာယဂတာသ ဘိ၏ အာရုံဖြစ်သော ဆံအစရှိသော ကာယအစုပညတ် အာနာပါနုဿတိ၏ အာရုံဖြစ်သော ထွက်သက် ဝင်သက် ပညတ်၊ မေတ္တာ ကရုဏာ မုဒိတာဟူသော ဗြဟ္မဝိဟာရ တရား ၃-ပါး၏ အာရုံဖြစ်သော အတိုင်းမသိသော သတ္တဝါပညတ်၊ ဤ ၂၅-ပါးသော ပညတ်ဟု ဆိုအပ်သော	၈ မ္ဗာရုံ	ရူပါဝစရ ပထမဈာန် ၃-ခု

၁၄	ကသိုဏ်း ၁၀-ပါး၊ အာနာပါနဿတိ --၊ မေတ္တာ၊ ကရုဏာ၊ မုဒိတာ -- (၁၄)	။	ရူပ ဒုတိယ-တတိယ-စတုတ္ထဈာန်-၃
၁၅	။ ။ ဥပေက္ခာ (၁၂)	။	ရူပ ပဉ္စမဈာန်-၃
၁၆	အာကာသသည် ကြည်အပ်သော ကသိုဏ်း ၉-ပါး တို့တွင် တစ်ပါးပါးကို ခွာ၍ ရအပ်သော ကောင်းကင်ပညတ်ဟု ဆိုအပ်သော	။	အာကာသာနဉ္စာယတနစိတ် ၃-ခု
၁၇	ဤဘဝ၊ ရှေးဘဝ အဇ္ဈတ္တသန္တာန်၌ ဖြစ်ဘူးသော အာကာ-ကုဟု ဆိုအပ်သော	။	ဝိညာ-ကု
၁၈	ရှေးဘဝ အဇ္ဈတ္တသန္တာန်၌ ဖြစ်ဘူးသော ။	။	ဝိညာ-ဝိ
၁၉	ဤဘဝ အဇ္ဈတ္တသန္တာန်၌ ဖြစ်ဘူးသော အာကာ- ကြိယာ၊ ဤဘဝ ရှေးဘဝ အဇ္ဈတ္တသန္တာန်၌ ဖြစ်ဘူးသော အာကာ-ကု ဟုဆိုအပ်သော	။	ဝိညာ-ကြိ
၂၀	အာကာ-ကု-ကြိ၏ မရှိခြင်း နတ္ထိဘောပညတ်ဟု ဆိုအပ်သော	။	အာကိဉ္စညာယတနစိတ် ၃-ခု
၂၁	ဝိညာ နည်းတူ (အာကာ အစား အာကိဉ် ဟု ဆို)	။	နေဝ-----ကု / ဝိ / ကြိ
၂၂	နိဗ္ဗာန်	။	လောကုတ်-ဂ

ကုသိုလ်အဘိညာဉ်အတွက် အရဟတ္တမဂ် အရဟတ္တဖိုလ်ပါလျှင် ကြည့်၍ဆိုပါ။

ရူပဈာန် အာရုံ		ဈာန်				
		ပ	ဒု	တ	စ	မ
၁	တတ္ထာပိ ဒသ ကသိကာနိ အာနာပါနဉ္စ ပဉ္စကဇ္ဈာနိကာနိ (၁၁)	။	။	။	။	။
၂	ဒသ အသုဘာ ကာယဂတာသတိ စ ပဌမဇ္ဈာနိကာ (၁၁)	။				
၃	မေတ္တာဒယော တယော စတုက္ကဇ္ဈာနိကာ (၃)	။	။	။	။	
၄	ဥပေက္ခာ ပဉ္စမဇ္ဈာနိကာ (၁)					။
ပညတ်ပေါင်း		၂၅	၁၄	၁၄	၁၄	၁၂

* ကသိုဏ်း အာနာ၊ ဈာန် ငါးဖြာတည်း။ ကာယာ၊ အသု၊ ပဈာန် ပြု၍၊ သုံးခု မေတ် စ၊
ဈာန် လေးဝနှင့်၊ ပဉ္စမ ၂၊ အရူစုမှာ၊ သူ့ဆိုင်ရာ၊ ဆယ်ဖြာ ဈာန်မရ။

ဘာရမ္မဏမျိုး ၈-ပစ္စည်း

* အာ-အဓိ-နိဿိ၊ ၃-ပု-ဝိပိ၊ နောက်ပိတ် အတ်-အဝိ။

ဘာရမ္မဏမျိုး သုဒ္ဓသချ်ဇယား

ပစ္စည်း	ပစ္စည်းတရား	ပစ္စယုပ္ပန်တရား	သင်္ချာ	ပစ္စည်းရေ
ဘာရမ္မဏ	စိတ်-၈၉၊ စေ-၅၂၊ ရုပ်-၂၈၊ နိဗ္ဗာန်	ကာမစိတ်-၅၄၊ ဝိညာ-၃၊ နေဝ-၃၊ အဘိညာဉ်ဒွေ၊ လောကုတ်-၈	၉	၁
ဘာမိ၊ * ဘာရမ္မဏ	အလေးအမြတ်ပြုအပ်သော ဣဋ္ဌ ဖြစ် သော နိပ္ပန္နရုပ်-၁၈၊ (ဒေါဒွေ- မောဒွေ ဒုက္ခသဟဂုတ် ကာယဝိညာဉ်ကြည်) စိတ် ၈၄၊ (ဒေါစတုက်-ဝိစိကြည်) စေ-၄၇၊ နိဗ္ဗာန်	အလေးအမြတ်ပြုတတ်သော လောဘမူ-၈၊ မဟာကု-၈၊ မဟာကြိ သမ်-၄၊ လောကုတ်-၈	၇	၃
ဘာပု၊ * အတ်၊ အဝိ	ပစ္စုပ္ပန် နိပ္ပန္နရုပ်-၁၈	ကာမစိတ်-၅၄၊ ဒိဗ္ဗစက္ခု၊ ဒိဗ္ဗသောတ ဘိဉ်	၃	၄
ဝတ္ထာပုနိ၊ * ဝတ္ထာ ပု၊ ဝိပိ အတ်၊ အဝိ	စုတိစိတ်မှ ပြန်၍ရေသော် ၁၇-ချက် မြောက်သောစိတ်နှင့် အတူဥပါဒ်သော ဟဒယဝတ္ထု	မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း၊ မရဏသန္ဓဇော ၅-ချက်၊ တဒါရုံ	၃	၆
ဘာပုမိ	အလေးအမြတ်ပြုအပ်သော ဣဋ္ဌဖြစ် သော ပစ္စုပ္ပန်နိပ္ပန္နရုပ်-၁၈	အလေးအမြတ်ပြုတတ်သော လောဘမူ-၈	၁	၆
ဝတ္ထာမိ	အလေး--အပ်--စုတိစိတ်မှ--ဟဒယဝတ္ထု	အလေး--လောဘမူမရဏသန္ဓဇော ၅-ချက်	၁	၈

ဘာရမ္မဏမျိုး ကရိုဏ်းပါဠိ ကောက်ပုံ

ဘာရမ္မဏ (ခေါင်းဆောင်ဖြစ်၍ အားလုံးနှင့်ဆိုင်။)

၁။ အာစိအုပ်စု- အဓိပတိ၊ ဥပသိဿယ၊ (အလေးအမြတ်အာရုံ အကု+ကု၊ အကု+ဗျာ တို့မှလွဲ၍ သင်္ချာ သတ္တနှင့်ဆိုင်သည်။)

၂။ အာပုအုပ်စု- ပုရေဇာတ၊ အတ္ထိ၊ အဝိဂတ (ပစ္စည်း နိပ္ပန္နရုပ် ဖြစ်၍ အဗျာကတ ၃-ချက်နှင့်သာ ဆိုင်သည်။)

၃။ ဝတ္ထာအုပ်စု- နိဿယ၊ ဝိပ္ပယုတ္တ (ပစ္စည်း ဟဒယဝတ္ထုဖြစ်၍ ဗျာ ၃-ချက်နှင့်သာ ဆိုင်သည်။)

အာဝိ သရုပ်ခွဲ	အလေးအမြတ်ပြုအပ်	ဣဋ္ဌဖြစ်သော နိပ္ပန္နရုပ်-၁၈၊ (ဒေါဒွေ၊ မောဒွေ၊ ဒုက္ခသဟဂုတ်ကာယဝိညာဉ်ကြည်) လောကီစိတ်-၇၆၊ (ဒေါစတုက် ဝိစိကြည်) စေ-၄၇	အလေးအမြတ်ပြုတတ်	လောဘမူ-၈
	အလေးအမြတ်ပြုအပ်	လောကီကု-၁၇		မဟာကု ဝိပိ-၄
	အလေးအမြတ်ပြုအပ်	(အရဟတ္တမဂ်ကြည်) ကု-၂၀၊ အောက်ဖိုလ်-၃၊ နိဗ္ဗာန်		မဟာကု သံ-၄
	အလေးအမြတ်ပြုအပ်	အရဟတ္တမဂ် အရဟတ္တဖိုလ် နိဗ္ဗာန်		မဟာကြိ သံ-၄
နိဗ္ဗာန်			လောကုတ်-၈	

အာရမ္မဏ အရကောက်ယေား

ပဒ	ပဒါ ဝသာန	ပစ္စည်း	ပစ္စယုပ္ပန်	ကရိုက်
ကု	ကု	(အရ-မဂ်ကြည်) ကု-၂၀၊ စေ-၃၈	မဟာကု-၈၊ ဝိညာကု၊ နေဝ ကု၊ ဣဒ္ဓိ-စေ-ပုဗ္ဗ-ယ-အ-ကုသိုလ်အဘိညာဉ်၊ (တိ-အပ္ပ-ကြည်) စေ-၃၃	၃
။	အကု	လောကီကု-၁၇၊ စေ-၃၈	အကု-၁၂၊ စေ-၂၇	၃
။	ဗျာ	ကု-၂၁၊ စေ-၃၈	ရုံ-၁၁၊ (ပဉ္စဒါကြည်) ကာမကြိ-၁၀၊ ဝိညာ ဝိ-ကြိ နေဝ ဝိ-ကြိ၊ စေ-ပုဗ္ဗ-ယ-အ-ကြိဘိဉ်၊ (တိ-အပ္ပ-ကြည်) စေ-၃၃	၃
အကု	အကု	အကု-၁၂၊ စေ-၂၇	အကု-၁၂၊ စေ-၂၇	၃
။	ကု	။	မဟာကု-၈၊ စေ-ပုဗ္ဗ-ယ-အ-ကုဘိဉ်၊ (အပ္ပ-ကြည်) စေ-၃၆	၁
။	ဗျာ	။	ရုံ-၁၁၊ (ပဉ္စဒါ-ကြည်) ကာမကြိ-၁၀၊ စေ-ပုဗ္ဗ-ယ-အ-ကြိဘိဉ်၊ (တိ-အပ္ပ-ကြည်) စေ-၃၃	၁
ဗျာ	။	ဝိ-၃၆၊ ကြိ-၂၀၊ စေ-၃၈၊ ရုပ်-၂၈ နိဗ္ဗာန်	ကာမဝိ-၂၃၊ ကာမကြိ-၁၁၊ ဝိညာ-နေဝ-ကြိ၊ စသော-ဣဒ္ဓိ-စေ-ပုဗ္ဗ-အ-ကြိဘိဉ်၊ ဖိုလ်-၄၊ စေ-၃၆	၈
။	ကု	(အရဟတ္တဖိုလ်ကြည်) ဝိ-၃၅ ကြိ-၂၀၊ စေ-၃၈၊ ရုပ်-၂၈၊ နိဗ္ဗာန်	မဟာကု-၈၊ စသော-ဣဒ္ဓိ-စေ-ပုဗ္ဗ-အ-ကုဘိဉ်၊ မဂ်-၄၊ စေ-၃၆	၈
။	အကု	ကိဝိ-၃၂၊ ကြိ-၂၀၊ စေ-၃၅၊ ရုပ်-၂၈	အကု-၁၂၊ စေ-၂၇	၈

အာဓိ အရကောက်ယေား

ပဒ	န	အာရုံ (ပစ္စည်း)	အာရမ္မဏကံ (ပစ္စယုပ္ပန်)	ကရိုက်
ကု	ကု	(အရ မဂ်ကြည်) ကု ၂၀၊ စေ ၃၈	မဟာကု-၈၊ (တိ-အပ္ပ-ကြည်) စေ-၃၃	၃
။	အကု	လောကီကု-၁၇၊ စေ-၃၈	လော-၈၊ စေ-၂၂	၃
။	ဗျာ	အရဟတ္တမဂ်၊ စေ-၃၆	မဟာကြိ-သမ္ပ-၄၊ စေ-၃၃	၃
အကု	အကု	လော-၈၊ စေ-၂၂	လော-၈၊ စေ-၂၂	၃
ဗျာ	ဗျာ	အရဟတ္တဖိုလ် နိဗ္ဗာန် / နိဗ္ဗာန်	မဟာကြိ-သံ-၄ / ဖိုလ်-၄၊ စေ-၃၆	၃
။	ကု	အောက်ဖိုလ်-၃ နိဗ္ဗာန် / နိဗ္ဗာန်	မဟာကု-သံ-၄ / မဂ်-၄၊ စေ-၃၆	၃
။	အကု	ဣဒ္ဓိဖြစ်သော နိဗ္ဗာန်ရုပ်-၁၈၊ (ဒုက္ခ သဟဂုဏ် ကာယဝိညာဉ်ကြည်) ကိ ဝိ-၃၁၊ ကြိ-၂၀၊ စေ-၃၅	လော-၈၊ စေ-၂၂	၈

အာပုအရကောက်ယေား

ပဒ	န	ပစ္စည်း	ပစ္စယုပ္ပန်	ကရိုက်
ဗျာ	ဗျာ	ပစ္စုပ္ပန် ရူပါရုံ/-ပစ္စုပ္ပန်မောဋ္ဌဗ္ဗာရုံ	စက္ခုဝိညာဉ်ဌေး/-ပ-ကာယဝိညာဉ်ဌေး	၆
		ပစ္စုပ္ပန်ပဉ္စာရုံ	မနောဓာတ်-၃	
		ပစ္စုပ္ပန်နိပ္ပန္နရုပ်-၁၈	မနောဒွါ၊ ကာမကြံ ဇော-၉၊ ရုံ-၁၁	
		ဒူရ--ရူပါရုံ/ဒူရ--သဒ္ဓါရုံ	ဒိဗ္ဗစက္ခုကြံ ဘိဉ်/ ဒိဗ္ဗသောတ ကြံ ဘိဉ်	
။	ကု	ပစ္စုပ္ပန် နိပ္ပန္နရုပ်-၁၈	မဟာကု-၈	၆
		ဒူရ--ရူပါရုံ/ ဒူရ--သဒ္ဓါရုံ	ဒိဗ္ဗစက္ခု ကု ဘိဉ်/ ဒိဗ္ဗသောတ ကု ဘိဉ်	
။	အကု	ပစ္စုပ္ပန် နိပ္ပန္နရုပ်-၁၈	အကု-၁၂၊ စေ-၂၇	၈

မှတ်ချက်။ အာပုပစ္စည်း ကတ္တာကောက်ရာ၌ ပစ္စယုပ္ပန်က စ၍ အစိတ်စိတ် ခွဲ၍ဆိုပါ။

သမ္ပဒါန်ကောက်ရာ၌ ပေါင်း၍ ဆိုပါ။ (ဗျာ+ဗျာ၌ “ကာမဝိ ၂၃၊ ကာကြံ ၁၁၊ စ-သော ကြံဘိဉ်၊ စေ -၃၃”ဟု လည်းကောင်း၊ ဗျာ+ကု၌ “မဟာကု-၈၊ စ-သော ကုဘိဉ်၊ စေ ၃၆”ဟု လည်းကောင်း ဆိုပါ။) ကရိုက် “ဗျာ+ဗျာ၊ ဗျာ+ကု” တို့၌ အာပု၊ ဝတ္ထာ ၂-အုပ်စုသာ ရ၏။ (ရုပ်ကို လောဘမူကသာ အလေးအမြတ် ပြုသည်။)

ဝတ္ထာ အရကောက်ယေား

ပဒ	န	ပစ္စည်း	ပစ္စယုပ္ပန်	ကရိုက်
ဗျာ	ဗျာ	စုတိစိတ်မှ-ဟဒယဝတ္ထု	မနောဒွါ၊ မရဏသန္တ ကြိယာဇော-၅-ချက်၊ တဒါရုံ	၆
။	ကု	။	မရဏသန္တကုသိုလ်ဇော-၅-ချက်	၆
။	အကု	။	မရဏသန္တ အကုသိုလ်ဇော-၅-ချက်	၈

အာရမ္မဏပါဠိတော်ဟောပုံ

၁။ ပစ္စည်းဘက်၌- (က) ကာမကုသိုလ်ဖြစ်လျှင် “ဒါနံ၊ သီလံ၊ ဥပေါသထ ကမ္မံ၊ ပုဗ္ဗေ သုစိတ္တာနိ၊ ဂေါတြဘုံ၊ ဝေါဒါနံ၊ ကုသလံ”ဟု ဟော၏။ (ခ) မဟဂ္ဂုတ်ကုသိုလ်ဖြစ်လျှင် “ဈာနံ၊ ဈာနေ၊ ပရိဟိနေ”ဟု ဟော၏။ (ဂ) ဝိပဿနာ၏ အာရုံ တေဘူမက တရားများကို “ကုသလံ၊ အကုသလံ၊ ဝိပါကာဗျာကတေ၊ ကြိယာဗျာကတေ ခန္ဓေ”ဟု ဟော၏။ (အကြွင်းထင်ရှားပြီ) (ဃ) အကုသိုလ်ဖြစ်လျှင် “ရာဂံ၊ အကုသလံ၊ ပဟိနေ”စသည်ကို ဟော၏။

၂။ ပစ္စယုပ္ပန်ဘက်၌- (က) ကာမကု ကြံ ဖြစ်လျှင် “ပစ္စဝေက္ခတိ၊ ဝိပဿတိ၊ ဇာနာတိ၊ ဂေါတြဘူဿ၊ ဝေါဒါနဿ”ဟု ဟော၏။ (ခ) အကုဖြစ်လျှင် “အဿာဒေတိ”စသည်ဖြင့် ဟော၏။ (ဂ) တဒါရုံဖြစ်လျှင် “ဝိပါကာ တဒါရမ္မဏတာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ”ဟု လည်းကောင်း၊ မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်းဖြစ်လျှင် “အာဝဇ္ဇနာယ”ဟု လည်းကောင်း ဟော၏။

ပါဠိတော်မှထူးရာ အနက်များ

ဒါနံ ဒတ္တာ တံ ပစ္စဝေက္ခတိ။ ဒါနံ+ဒေယျဓမ္မံ- လှူအပ်သော ဒါန ဝတ္ထုကို၊ ဒတ္တာ-စဇိ တွာ-
စွန့်၍၊ (တစ်နည်း) ဒါနံ- လှူကြောင်းဖြစ်သော ဒါနစေတနာကို၊ ဒတ္တာ- ပရိယောဒါပေတွာ ဝိသုဒ္ဓံ ကတွာ-
စင်ကြယ်ခြင်းကိုပြု၍၊ တံ- ထိုပရိစ္ဆာဂစေတနာ ဝိသောဓနစေတနာ ပြဋ္ဌာန်းသော ကာမကုသိုလ်ကို၊
ပစ္စဝေက္ခတိ-ဆင်ခြင်၏။ (ဒါတဗ္ဗန္တိ ဒါနံ၊ ဒေယျဓမ္မ ဒါတဗ္ဗဝတ္ထုရ၏။ ဒီယတိ တောယာတိ ဒါနံ၊
ဒါနစေတနာရ၏။)

သီလံ သမာဒိယိတွာ တံ ပစ္စဝေက္ခတိ။ သီလံ-ပဉ္စဂံဒသင်္ဂါဒိ ဝသေန နိစ္စ သီလံ- ပဉ္စဂံ သီလံ
ဒသင်္ဂသီလ အစရှိသည်တို့၏ အစွမ်းအားဖြင့် ဖြစ်သော နိစ္စသီလကို၊ သမာဒိယိတွာ-ဂဏှိ တွာ-
ကောင်းစွာယူဦး ဆောက်တည်ဦး၍၊ တံ- ထိုပဉ္စဂံသီလ၊ ဒသင်္ဂသီလ အစရှိသည်တို့၏ အစွမ်း အားဖြင့်ဖြစ်သော
နိစ္စသီလကို၊ ပစ္စဝေက္ခတိ- ဆင်ခြင်၏။

ဥပေါသထကမ္မံ ကတွာ တံ ပစ္စဝေက္ခတိ။ ဥပေါသထကမ္မံ- ဥပုသ်နေ၌ သုံးအပ်သော အဋ္ဌင်္ဂ
ဥပုသ်ကို၊ ကတွာ- ဆောက်တည်ပြီး၍၊ တံ- ထိုအဋ္ဌင်္ဂ ဥပေါသထ စေတနာပြဋ္ဌာန်းသော ကာမကုသိုလ်ကို၊
ပစ္စဝေက္ခတိ- ဆင်ခြင်၏။

သေက္ခာ ပဟီနေ ကိလေသေ ပစ္စဝေက္ခန္တိ

ပဟီနေ ကိလေသေ	သေက္ခာ ပစ္စဝေက္ခန္တိ
၁။ ဒိဋ္ဌိ၊ ဝိစိကိစ္ဆာ	သောတာပန်
၂။ ရုနံရင်းသော ရာဂ၊ ဒေါသ၊ မောဟ	သကဒါဂါမ်
၃။ ကာမရာဂဟု ဆိုအပ်သော လောဘတစိတ်၊ ဗျာပါဒ	အနာဂါမ်

သေက္ခာ ဝိက္ခမ္ဘိတေ ကိလေသေ ပစ္စဝေက္ခန္တိ

၁။ သောတာပန်ဖြစ်အံ့- ဝိက္ခမ္ဘိတေကိလေသေ အရ သောတာပတ္တိမဂ်သည် မပယ်အပ်သော
လော၊ ဒေါ၊ မော၊ မာန၊ ထိန၊ ဥဒ္ဓစ္စ၊ အဟိရိက၊ အနောတ္တပ္ပ ဂ-ပါးသည် သေက္ခာ ပစ္စဝေက္ခန္တိအရ
သောတာပန်သန္တာန်၌ ဖြစ်သော ဆင်ခြင်သော ကာမကုသိုလ် ပစ္စယုပ္ပန်တရား အား အာရမ္မဏသတ္တိဖြင့်
ကျေးဇူးပြု၏။

၂။ သကဒါဂါမ် ဖြစ်အံ့- ဝိက္ခမ္ဘိတေ ကိလေသေ အရ သကဒါဂါမိမဂ်သည် မခေါင်းပါး
စေအပ်သော သိမ်မွေ့သော လော၊ ဒေါ--အနောတ္တပ္ပ ဂ-ပါးသည် သေက္ခာ ပစ္စဝေက္ခန္တိအရ
သကဒါဂါမ်သန္တာန်၌ဖြစ်သော---

၃။ အနာဂါမ်ဖြစ်အံ့- ဝိက္ခမ္ဘိတေ ကိလေသေအရ အနာဂါမိမဂ်သည် မပယ်အပ်သော ရူပရာဂ
အရူပရာဂဟု ဆိုအပ်သော လောဘတစိတ်၊ မောဟ-- အနောတ္တပ္ပ ၇-ပါးသည် သေက္ခာ ပစ္စဝေက္ခန္တိ အရ
အနာဂါမ်သန္တာန်၌ ဖြစ်သော---

ပဌာန်းလက်ဆောင်

ပညာဝါရ အာရမ္မဏပါဠိတော်ယေား

ပဒ	န	ပစ္စည်း (အာရုံ)	ပစ္စယုပ္ပန် (အာရမ္မဏိက)
ကု	ကု	(ဒါနံ ဒတွာ သီလံ သမာဒိယိတွာ ဥပေါသထကမ္ပံ ကတွာ တံ	ပစ္စဝေက္ခတိ
		ပုဗ္ဗေ သုစိတ္တာနိ/ ဈာနာ ဝုဋ္ဌဟိတွာ ဈာနံ	ပစ္စဝေက္ခတိ ^၁
		သေက္ခာ ဂေါတြဘုံ/ ဝေါဒါနံ/ သေက္ခာ မဂ္ဂါ ဝုဋ္ဌဟိတွာ မဂ္ဂံ)	ပစ္စဝေက္ခန္တိ ^၂
		သေက္ခာ ဝါ ပုထုဇ္ဇနာ ဝါ ကုသလံ	အနိစ္စတော ဒုက္ခတော အနတ္တတော ဝိပဿန္တိ
		ကုသလစိတ္တသမင်္ဂိဿ စိတ္တံ	* စေတောပရိယဉာဏေန ဇာနန္တိ
		အာကာသာနဉာယတနကုသလံ/ အာကိစ္ဆဉာယတနကုသလံ	ဝိညာဏဉာယတနကုသလဿ/ နေဝသညာ-ကုသလဿ
		ကုသလာ ခန္ဓာ	ဣဒ္ဓိဝိဉာဏဿ၊ စေတောပရိယဉာဏဿ၊ ပုဗ္ဗေနိဝါ သာနဿတိဉာဏဿ၊ ယထာကမ္မုပဂဉာဏဿ၊ အနာဂတံသဉာဏဿ
။	အကု	ဒါနံ ဒတွာ သီလံ သမာဒိယိတွာ ဥပေါသထကမ္ပံ ကတွာ တံ/	အဿာဒေတိ အဘိနန္ဒတိ တံ အာရဗ္ဗ ရာဂေါ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ ဒိဋ္ဌိ ဥပ္ပဇ္ဇတိ) ဝိစိကိစ္ဆာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ ဥဒ္ဓစ္စံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ ဒေါမနဿံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ ^၁
		ပုဗ္ဗေ သုစိတ္တာနိ	
		ဈာနာ ဝုဋ္ဌဟိတွာ ဈာနံ)	
		ဈာနေ ပရိဟိနေ	
။	ဈာ	(အရဟာ မဂ္ဂါ ဝုဋ္ဌဟိတွာ မဂ္ဂံ)/ပုဗ္ဗေ သုစိတ္တာနိ/ကုသလံ	ပစ္စဝေက္ခတိ)/အနိစ္စကော ဒုက္ခတော အနတ္တတော ဝိပဿတိ
		ကုသလစိတ္တသမင်္ဂိဿ စိတ္တံ	* စေတောပရိယဉာဏေန ဇာနာတိ
		သေက္ခာ ဝါ ပုထုဇ္ဇနာ ဝါ ကုသလံ	အနိစ္စ-ဝိပဿန္တိ၊ ကုသလေ နိရုဒ္ဓေ ဝိပါကော တဒါရမ္မဏတာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ
		ကုသလံ	အဿာဒေတိ-ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ အကုသလေ နိရုဒ္ဓေ--ဥပ္ပဇ္ဇတိ
		အာကာသာ-ကုသလံ/ အာကိစ္ဆဉာ-ကုသလံ	ဝိညာ--ဝိပါကဿ စ ကြိယဿစ/နေဝ-ဝိပါကဿ စကြိယဿစ
		ကုသလာ ခန္ဓာ	စေတော၊ ပုဗ္ဗေ၊ ယထာ၊ အနာဂတံသဉာဏဿ အာဝဇ္ဇနာယ
အကု	အကု	(ရာဂံ/ဒိဋ္ဌိ)	အဿာဒေတိ --) ဒေါမနဿံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ ^၁
		ဝိစိကိစ္ဆာ အာရဗ္ဗ/ ဥဒ္ဓစ္စံ အာရဗ္ဗ/ ဒေါမနဿံ အာရဗ္ဗ	ဝိစိကိစ္ဆာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ ဒိဋ္ဌိ၊ ဥဒ္ဓစ္စံ၊ ဒေါမနဿံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ ^၂

အမှာ - အာရမ္မဏာဓိပတိပါဠိတော်ကား (-) လက်သည်းကွင်းအတွင်းသာ၊

“ဂရံ ကတွာ” ထည့်၍ ဆိုရမည်။

အက	ကု	သေက္ခာ ပဟိနေ ကိလေသေ/ ဝိက္ခ မ္ဘိ တေ ကိလေသေ	ပစ္စဝေက္ခန္တိ ^၁
		ပုဗ္ဗေ သမုဒါစိဏ္ဏေ ကိလေသေ	ဇာနန္တိ
		သေက္ခာ ဝါ ပုထုဇ္ဇနာ ဝါ အကုသလံ	အနိစ္စတော ဒုက္ခတော အနတ္တတော ဝိပဿန္တိ
		အကုသလစိတ္တသမင်္ဂိဿ စိတ္တံ	* စေတောပရိယဉာဏေန ဇာနန္တိ
		အကုသလာ ခန္ဓာ	စေတော--ပုဗ္ဗေ--ယထာ--အနာဂတ်သဉာဏဿ
II	ဗျာ	အရဟာ ပဟိနေ ကိလေသေ/ပုဗ္ဗေသမုဒါစိဏ္ဏေ ကိလေသေ	ပစ္စဝေက္ခန္တိ/ဇာနတ်
		အကုသလံ	အနိစ္စတော--ဝိပဿတိ
		အကုသလစိတ္တသမင်္ဂိဿ စိတ္တံ	* စေတောပရိယဉာဏေန ဇာနတ်
		သေက္ခာ ဝါ ပုထုဇ္ဇနာ ဝါ အကုသလံ	အနိစ္စတော-ဝိပဿန္တိ, ကုသလေ နိရုဒ္ဓေ ဝိပါဏော တာဒါရမ္ပဏတာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ
		အကုသလံ	အဿာဒေတိ--ဥပ္ပဇ္ဇတိ, အကုသလေ နိရုဒ္ဓေ-ဥပ္ပဇ္ဇတိ
		အကုသလာ ခန္ဓာ	စေတော-ပုဗ္ဗေ-ယထာ-အနာဂတ်သဉာဏဿ အာဝဇ္ဇနာယ
ဗျာ	ဗျာ	(အရဟာ ဖလံ/နိဗ္ဗာန်/နိဗ္ဗာန် ^၁)	(ပစ္စဝေက္ခန္တိ ^၁ / ဖလဿ) အာဝဇ္ဇနာယ
		အရဟာ စက္ခု/သောတံ၊ ဃာနံဇိဝံ၊ ကာယံဂ္ဂုပေ--မောဋ္ဌဗ္ဗေ	အနိစ္စတော- ဝိပဿတိ ^၁
		ဝတ္ထု ဝိပါကာဗျာကတေ ကြိယာဗျာကတေ ခန္ဓေ	
		ရူပံ/ သဒ္ဓံ	* ဒိဗ္ဗေန စက္ခုနာ ပဿတိ/ဒိဗ္ဗာယ သောတဓာတုယာ သုဏ္ဏတိ
		ဝိပါကာဗျာကတကြိယာဗျာကတစိတ္တသမင်္ဂိဿ စိတ္တံ	* စေတောပရိယဉာဏေန ဇာနတ်
		အာကာသာ--ကြိယံ/ အာကိဉ္ဇညာ--ကြိယံ	ဝိညာ--ကြိယဿ/နေဝသညာ--ကြိယဿ
		ရူပါယတနံ/--ပ--မောဋ္ဌဗ္ဗာယတနံ	စက္ခုဝိညာဏဿ/--ပ--ကာယဝိညာဏဿ
		အဗျာကတာ ခန္ဓာ	ဣဒ္ဓိ--စေတော,ပုဗ္ဗေ,အနာဂတ်သဉာဏဿ , အာဝဇ္ဇနာယ
II	ကု	(သေက္ခာ ဖလံ/နိဗ္ဗာန်/နိဗ္ဗာန် ^၁)	ပစ္စဝေက္ခန္တိ ^၁ /ဂေါတြဘုဿ/ဝေါဒါနဿ/မဂ္ဂဿ
		သေက္ခာ ဝါ ပုထုဇ္ဇနာ ဝါ စက္ခု/ --ပ--မောဋ္ဌဗ္ဗေ	အနိစ္စတော--ဝိပဿန္တိ ^၁
		ဝတ္ထု ဝိပါကာဗျာကတေ ကြိယာဗျာကတေ ခန္ဓေ	
		ရူပံ/သဒ္ဓံ	* ဒိဗ္ဗေန စက္ခုနာ ပဿန္တိ/ ဒိဗ္ဗာယ သောတဓာတုယာ သုဏ္ဏန္တိ
		ဝိပါကာဗျာကတကြိယာဗျာကတစိတ္တသမင်္ဂိဿ စိတ္တံ	* စေတောပရိယဉာဏေန ဇာနန္တိ
		အဗျာကတာ ခန္ဓာ	ဣဒ္ဓိ--စေတော--ပုဗ္ဗေ--အနာဂတ်သဉာဏဿ
II	အကု	(စက္ခု/--ပ--မောဋ္ဌဗ္ဗေ, ဝတ္ထု ဝိပါကာဗျာကတေ ကြိယာဗျာကတေ ခန္ဓေ	အဿာဒေတိ-- ဒေါမနဿ ဥပ္ပဇ္ဇတိ ^၁

ကမ္မသောဖြစ်သော စက္ခု စသည်ကို ဧကဝုဉ်၊ ဒွိဖြစ်သော သဒ္ဓေနှင့် စတုဖြစ်သော ရူပေ-စသည်ကို ဗဟုဝုဉ်ထားသည်။

သဟဇာတမျိုး ၁၅-ပစ္စည်း

ဆောင်။ ဟေ-ဝိ-သဟံ၊ အင်္ဂ-နိ-ကမ်၊ ဝိပ-ဟာ-ဣန္ဒ-ဈာန်။

မဂ်-သမ်-ဝိပ-အတိ၊ အဝိ မှတ်၊ သဟတ် ဆယ့်ငါးတန်။

သဟဇာတ် ၇-ပစ္စည်း သုဒ္ဓသချာ်ဃေား

ပစ္စည်း	ပစ္စည်းတရား	ပစ္စယုပ္ပန်တရား	သင်္ချာ	သဘာဝ	ပေါင်း
ဟေ	ဟိတ် ၆-ပါး	သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာ စိတ္တဇရုပ် ပဋိ-ကမ္မဇရုပ်	၇	သု- နိ- တြိ- ဂ- ဗျ- သတ္တဝါရပစ္စည်း	၁၂
သဟာဓိ	အဓိပတိတရားကိုယ် ၃-ပါး၊ ၄-ပါးတို့တွင် တစ်ပါးပါး		၇		၁၃
သဟကမ္မ	စိတ်-ဂုဋ်၌ရှိသော စေတနာ		၇		၁၀
နာမ်ဟာ	ဖဿ-စေတနာ-ဝိညာဉ်ဟုဆိုအပ်သော နာမ်အာဟာရတရားကိုယ် ၃-ပါး		၇		၁၂
သဟတိ	ဓိဝိတ-စိတ်-ဝေဒနာ-သဒ္ဓါ-ဝီရိယ-သတိ-ဧကဂ္ဂတာ-ပညာဟုဆိုအပ်သော နာမ်ဣန္ဒြေ ၈-ပါး		၇		၁၄
ဈာ	တက်-စာ-ပိ-ဝေ-ဧကဂ္ဂတာဟုဆိုအပ်သော ဈာနတရားကိုယ် ၅-ပါး		၇		၁၁
မဂ္ဂ	ပညာ-ဝိတက်-ဝီရတိ ၃-ဝီရိယ-သတိ-ဧကဂ္ဂတာ ဒိဋ္ဌိဟုဆိုအပ်သော မဂ္ဂတရားကိုယ် ၉-ပါး		၇		၁၃

ပဏ္ဍဝါရ သဟဇာတ် ပါဠိဃေား

(ဟေ-ဝိ-ကံ-ဟာ-ဣန္ဒ-ဈာ-မဂ်)

ဝိဝိ		အနုဝါဒ			
ပဒ	ပဒါဝသာန	ပစ္စည်း (ကတ္တား)	ပစ္စယုပ္ပန် (သမ္ပဒါန်)	ကရိုဏ်း	လတ်
ကု	ကု	ကုသလာ (ဟေတု)	သမ္ပယုတ္တကာနံ ခန္ဓာနံ	ပစ္စယောနံ ပစ္စယောနံ ပစ္စယောနံ ပစ္စယောနံ ပစ္စယောနံ ပစ္စယောနံ	ည-သံ
။	ဗျာ	။	စိတ္တသမုဋ္ဌာနာနံ ရူပါနံ		ဝိပိ
။	ကုဗျာ	။	သမ္ပယုတ္တ-- နန္ဒ ရူပါနံ		
(အကုသလပဒ ၃-ချက်နည်းတူ)					
ဗျာ ဗျာ	ပဝတ္ထိ	ဝိပါကာဗျာကတာ ကြိယာဗျာကတာ ။	သမ္ပယုတ္တ-- နန္ဒ ရူပါနံ		၄
	ပဋိ	ပဋိသန္ဓိက္ခဏေဝိပါကာဗျာကတာ“မိ”x ။	။ ကဋတ္တာ စ ရူပါနံ		၄
	* (ကမ္မ) စေတနာ		ဝတ္ထုဿ		

သင်္ချာနှင့် ပါဠိထုတ်ပုံ

သုဒ္ဓသင်္ချာမှတ်ချက်။ ဟေတု၊ မဂ္ဂတို့၌ “သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာ သဟိတံ စိတ္တဇရုပ်၊ သဟိတံပဋိသန္ဓေ ကမ္မဇရုပ်အား တပ်သော”ဟုဆို။
အဓိပတိ၌ “သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာ သာဓိပတိ စိတ္တဇရုပ်အား တပ်သော” ဟုဆို။

ကုသိုလ်	သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာ စိတ္တဇရုပ် ပဋိ- ကမ္မဇရုပ်
အကုသိုလ်	
ပဝတ္တိဝိ-ကြံ	
ပဋိသန္ဓေဝိ	

ပါဠိတော်ဆိုပုံ

ဟေတု၌ “ကုသလာ ဟေတု၊ အကုသလာ ဟေတု၊ ဝိပါကာဗျာကတာ ကြိယာဗျာကတာ ဟေတု၊ ပဋိသန္ဓိက္ခန္ဓေ ဝိပါကာဗျာကတာ ဟေတု” ဟုဆိုပါ။

ကြွင်းသော ပစ္စည်းတို့၌လည်း “ကုသလာဓိပတိ၊ ကုသလာစေတနာ၊ အာဟာရာ၊ ဣန္ဒြိယာ” စသည် ဖြင့်ဆိုပါ။

ဈာန မဂ္ဂတို့၌ကား နပုံလိင်ဖြစ်၍ “ကုသလာနိ ဈာနင်္ဂါနိ ။ ပ ။ ဝိပါကာဗျာကတာနိ ကြိယာဗျာကတာ နိ ဈာနင်္ဂါနိ/ မဂ္ဂင်္ဂါနိ” စသည်ဖြင့်ဆိုပါ။

အထူးမှတ်ရန်မှာ- အဓိပတိမှာ ဇောများသာဖြစ်၍ ပဋိသန္ဓေမရ၊ ထို့ကြောင့် “ဓိ” ဟု ပြထားသည်။

စေတနာ ဝတ္ထုဿ-ဟု အပိုဟောရကြောင်း

ကမ္မ၌ စေတနာသည် မိမိမှီရာ ဟဒယဝတ္ထုအားလည်း သဟဇာတ သတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုသည်-ဟု သိစေလိုသောကြောင့် “စေတနာဝတ္ထုဿ”ဟု အဆုံးဝယ် အပိုဟောထားသည်။ (ယင်းစေတနာဝတ္ထုဿ-အတွက် အရကောက်စရာမလို)

ပဉ္စာဝါရ သဟဇာတ အရကောက်ဇယား

				ပစ္စယသတ္တိ		
ပဒ	ပဒါဝသာန	ပစ္စည်း (ကတ္တား)	ပစ္စယုပ္ပန် (သမ္ပဒါနိ)	ကြီး	လတ်	ငယ်
ကု	ကု	ကု-၂၁၊ စေ-၃၈ စိတ္တက္ခန္ဓာတစ်ခုတစ်ခု၌	(ကု-၂၁၊ စေ-၃၈)သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာ	၄	ည	သံ
။	ဗျာ	(ပဉ္စေါ) ကု-၂၁၊ စေ-၃၈----	(ကုသိုလ်ပြုအပ်သော)စိတ္တဇရုပ်	။	ဝိပ်	
။	ကုဗျာ	။	(ကု-၂၁၊ စေ-၃၈)သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာ (ကုသိုလ်ပြုအပ်သော)စိတ္တဇရုပ်	။		
အကု	အကု	အကု-၁၂၊ စေ-၂၇----	(အကု-၁၂၊ စေ-၂၇)သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာ	။	ညသံ	
။	ဗျာ	(ပဉ္စေါ) အကု-၁၂၊ စေ-၂၇--	(အကုသိုလ်ပြုအပ်သော)စိတ္တဇရုပ်	။	ဝိပ်	
။	အကုဗျာ	။	(အကု-၁၂၊ စေ-၂၇)သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာ (အကုသိုလ်ပြုအပ်သော) စိတ္တဇရုပ်	။		
ဗျာ	ဗျာ	ဝိ-၃၆ကြံ-၂၀၊ စေ-၃၈----	(ဝိ-၃၆ကြံ-၂၀၊ စေ-၃၈)သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာအား၎င်း၊ သမ္ပယုတ္တ--(ဝိကြံပြုအပ်)စိတ္တဇရုပ်အား၎င်း	။	၄	
		ပဋိသန္ဓေ-၁၉၊ စေ-၃၅----	(ပဋိ-၁၉၊ စေ-၃၅)သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာအား၎င်း၊ သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာ၊ ကုသိုလ်အား၎င်း	။	။	

သဟဇာတ အရကောက်ဆိုရိုး

နာမ်အာဟာရ

ကုသလော ကုသလဿ-၌ ကုသလော ဓမ္မောဟူသော ကတ္တာပုဒ်၏အရကား- သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာ အားတပ်သော ကုသိုလ်စိတ် ဧကဝိသ၊ စေတသိက် အဋ္ဌတိံသ စိတ္တက္ခန္ဓာတစ်ခုတစ်ခု၌ ရှိသော ဖဿ၊ စေတနာ၊ ဝိညာဉ်ဟု ဆိုအပ်သော နာမ်အာဟာရတရားကိုယ်၌-ပါး ပစ္စည်းတရားရ၏။

ကုသလဿ ဓမ္မဿ-ဟူသော သမ္ပဒါန်ပုဒ်၏အရကား- ကုသိုလ်စိတ် ဧကဝိသ၊ စေတသိက် အဋ္ဌတိံသ သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာ ပစ္စယုပ္ပန်တရား ရ၏။

အာဟာရပစ္စယေန-ဟူသော ကရိုက်ပေါင်း၏အရကား- တစ်ပြိုင်နက်၊ ယထာရဟတပ်ကောင်းသော အာဟာရ၊ အဓိပတိ၊ သဟဇာတ၊ အညမည၊ နိဿယ၊ ကမ္မ၊ ဣန္ဒြိယ၊ သမ္ပယုတ္တ၊ အတ္ထိ၊ အဝိဂတ ဤ ၁၀- ပစ္စယသတ္တိတို့တွင် အာဟာရသတ္တိဟု ဆိုအပ်သော သတ္တိဝိသေသရ၏။ (အာဟာရ၊ ကြီး ၄၊ ည၊ သမ၊ ဓ၊ ကံ၊ ဣ ပေါင်း ၁၀။)

ကုဗျာ-၌ ကု ကတ္တာအရ- စိတ္တဇရုပ်အား တပ်သော ပဉ္စဝေါကာရဘုံ၌ ဖြစ်သောအခါ ကုသိုလ်စိတ် ဧကဝိသ၊ စေတသိက် အဋ္ဌတိံသ- - - နာမ်အာဟာရတရားကိုယ်၌-ပါး ပစ္စည်းတရားရ၏။

ဗျာ-သမ္ပဒါန်အရ- ကုသိုလ်ပြုအပ်သော စိတ္တဇရုပ် ပစ္စယုပ္ပန် တရား ရ၏။

အာဟာရ- ကရိုက်အရ- တစ်ပြိုင်နက်၊ ယထာရဟတပ်ကောင်းသော အာဟာရ၊ အဓိပတိ၊ သဟဇာတ၊ နိဿယ၊ ကမ္မ၊ ဣန္ဒြိယ၊ ဝိပယုတ္တ၊ အတ္ထိ၊ အဝိဂတ ဤ ၉- ပစ္စယ သတ္တိတို့တွင် အာဟာရသတ္တိဟု ဆိုအပ်သော သတ္တိဝိသေသရ၏။ (အာဟာရ၊ ကြီး ၄၊ ဝိပ၊ ဓ၊ ကံ၊ ဣ ပေါင်း ၉။)

ကု-ကုဗျာ-၌ ကု ကတ္တာအရ- သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာ၊ စိတ္တဇရုပ်အား တပ်သော ပဉ္စဝေါကာရဘုံ၌ ဖြစ်သောအခါ ကုသိုလ်စိတ် ဧကဝိသ- - - နာမ်အာဟာရ တရားကိုယ်၌-ပါး ပစ္စည်းတရားရ၏။

ကုဗျာ- သမ္ပဒါန်အရ- ကုသိုလ်စိတ် ဧကဝိသ၊ စေတသိက် အဋ္ဌတိံသ သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာ၊ ကုသိုလ်ပြုအပ်သော စိတ္တဇရုပ် ပစ္စယုပ္ပန်တရား ရ၏။

အာဟာရ- ကရိုက်အရ- တစ်ပြိုင်နက်၊ ယထာရဟတပ်ကောင်းသော အာဟာရ၊ အဓိပတိ၊ သဟဇာတ၊ နိဿယ၊ ကမ္မ၊ ဣန္ဒြိယ၊ အတ္ထိ၊ အဝိဂတ ဤ ၈- ပစ္စယသတ္တိတို့တွင် အာဟာရသတ္တိဟု ဆိုအပ်သော သတ္တိဝိသေသရ၏။ (အာဟာရ၊ ကြီး ၄၊ ဓ၊ ကံ၊ ဣ ပေါင်း ၈။)

အကု ၃-ချက်လည်း နည်းတူ။

ဗျာ-ဗျာ-၌ ပဝတ္ထိအခါ ဗျာ-ကတ္တာအရ သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာအားလည်းကောင်း၊ သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာ၊ စိတ္တဇရုပ်အားလည်းကောင်း တပ်သော ဝိပါကစိတ် ဆတ္တိသ၊ ကြိယာစိတ် ဝိသ၊ စေတသိက် အဋ္ဌတ္တိသ၊ စိတ္တက္ခန္ဓာ တစ်ခု၊ တစ်ခု၌ရှိသော ဖဿ၊ စေတနာ၊ ဝိညာဉ်ဟု ဆိုအပ်သော နာမ်အာဟာရတရားကိုယ်၌-ပါး ပစ္စည်းတရားရ၏။

ဗျာ- သမ္မဒါန်အရ ဝိပါကစိတ် ဆတ္တိံ သ၊ ကြိယာစိတ် ဝိသ၊ စေတသိက် အဋ္ဌတိံ သ သမ္မယုတ္တက္ခန္ဓာ၊
ဝိပါက ကြိယာပြုအပ်သော စိတ္တဇရုပ် ပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။

အာဟာရ- ကရိုဏ်း အရ တစ်ပြိုင်နက်၊ ယထာရဟတပ်ကောင်းသော ဟာ၊ ဓိ၊ သဟ၊ ည၊ နိ၊ ကမ္မ၊
ဝိပါ၊ ဣန္ဒ၊ သမ္မ၊ ဝိပ္ပ၊ အတိ၊ အဝိ၊ ဤ ၁၂-ပစ္စယသတ္တိတို့တွင်- - - အာဟာရ သတ္တိ ဟု- - သတ္တိဝိသေသ။

သဟဇာတိန္ဒြိယ + ဈာန+ မဂ္ဂ+ဟေတု

ကုသိုလ် ဣန္ဒြေ - ကု ၂၁၊ စေ ၃၈၊ စိတ္တက္ခန္ဓာ တစ်ခု တစ်ခု၌ ရှိသော ဇီဝိတ၊
စိတ်၊ ဝေဒနာ၊ သဒ္ဓါ၊ ဝီရိယ၊ သတိ၊ ဧကဂ္ဂတာ၊ ပညာ - ဟု ဆိုအပ်သော နာမ်ဣန္ဒြေတရားကိုယ် ၈-ပါး။

အကုသိုလ် ဣန္ဒြေ - အကု ၁၂၊ စေ ၂၇၊ စိတ္တက္ခန္ဓာ တစ်ခု တစ်ခု၌ ရှိသော ဇီဝိတ၊
စိတ်၊ ဝေဒနာ၊ ဝီရိယ၊ ဧကဂ္ဂတာ-ဟု ဆိုအပ်သော နာမ်ဣန္ဒြေတရားကိုယ် ၅-ပါး။

ဝိ ကြံ ဣန္ဒြေ - ဝိ ၃၆၊ ကြံ ၂၀၊ စေ ၃၈၊ စိတ္တက္ခန္ဓာ တစ်ခု တစ်ခု၌ ရှိသော ဇီဝိတ၊
စိတ်၊ ဝေဒနာ၊ သဒ္ဓါ၊ ဝီရိယ၊ သတိ၊ ဧကဂ္ဂတာ၊ ပညာ - ဟု ဆိုအပ်သော နာမ်ဣန္ဒြေတရားကိုယ် ၈-ပါး။

ပဋိသန္ဓေ ဣန္ဒြေ - ပဋိ ၁၉၊ စေ ၃၅၊ စိတ္တက္ခန္ဓာ တစ်ခု တစ်ခု၌ ရှိသော ဇီဝိတ၊
စိတ်၊ ဝေဒနာ၊ သဒ္ဓါ၊ ဝီရိယ၊ သတိ၊ ဧကဂ္ဂတာ၊ ပညာ - ဟု ဆိုအပ်သော နာမ်ဣန္ဒြေတရားကိုယ် ၈-ပါး။

ကု၊ (အကု)- ဈာနင် ကု ၂၁၊ စေ-၃၈/ (အကု ၁၂၊ စေ-၂၇) စိတ္တက္ခန္ဓာ တစ်ခု---တက်---ဈာနင်တရား
ကိုယ် ၅-ပါး။

ဝိ ကြံ- ဈာနင် ဒွေပစ္စဝိညာဉ် ၁၀-ကြဉ် ဝိ ၂၆၊ ကြံ ၂၀၊ စေ- ၃၈၊ စိတ္တက္ခန္ဓာ--- ၅-ပါး။
ပဋိသန္ဓေ ဈာနင်- ပဋိ ၁၉၊ စေ- ၃၅၊ စိတ္တက္ခန္ဓာ---- ၅-ပါး။

ကု မဂ္ဂင်-ပညာ၊ ဝိတက်၊ ဝိရတိ ၃-ခု၊ ဝီရိယ၊ သတိ၊ ဧကဂ္ဂတာဟု- - မဂ္ဂင်တရားကိုယ် ၈-ပါး။
အကု မဂ္ဂင် - ဝိတက်၊ ဝီရိယ၊ ဧကဂ္ဂတာ၊ ဒိဋ္ဌိဟု -- မဂ္ဂင် တရားကိုယ် ၄-ပါး။

ဝိ ကြံ မဂ္ဂင်- သဟိတ် ဝိ-၂၁၊ သဟိတ် ကြံ ၁၇၊ စေ- ၃၈၊ စိတ္တက္ခန္ဓာ---- ၈-ပါး။
ပဋိသန္ဓေ မဂ္ဂင်- သဟိတ် ပဋိ ၁၇ ----ပညာ၊ ဝိတက်၊ ဝီရိယ၊ သတိ၊ ဧကဂ္ဂတာ ဟု -- ၅-ပါး။

ကုသိုလ် ဟိတ် - ကု ၂၁၊ စေ ၃၈၊ စိတ္တက္ခန္ဓာ တစ်ခု - - ဒွိဟိတ် ဖြစ်အံ့ - အလောဘ၊ အဒေါသ၊
တိဟိတ် ဖြစ်အံ့ - အလောဘ၊ အဒေါသ၊ အမောဟ၊ ဤဟိတ် ၂-ပါး၊ ၃-ပါး ပစ္စည်းတရား။

အကုသိုလ် ဟိတ်- အကု ၁၂၊ စေ ၂၇၊ စိတ္တက္ခန္ဓာ တစ်ခု - - လောဘမူဖြစ်အံ့ - လောဘ၊ မောဟ၊
ဒေါသမူဖြစ်အံ့ - ဒေါသ၊ မောဟ၊ မောဟမူဖြစ်အံ့ - မောဟ၊ ဤဟိတ် ၁-ပါး၊ ၂-ပါး ပစ္စည်းတရား။

ဝိ ကြံ ဟိတ်- သဟိတ် ဝိ ၂၁၊ သဟိတ် ကြံ ၁၇၊ စေ ၃၈၊ စိတ္တက္ခန္ဓာ တစ်ခု - - ဒွိဟိတ် ဖြစ်အံ့ -
အလောဘ၊ အဒေါသ၊ တိဟိတ် ဖြစ်အံ့ - အလောဘ၊ . . .၊ ဤဟိတ် ၂-ပါး၊ ၃-ပါး ပစ္စည်းတရား။

ပဋိသန္ဓေ ဟိတ်- သဟိတ် ပဋိ ၁၇၊ စေ ၃၅၊ စိတ္တက္ခန္ဓာ တစ်ခု - - ဒွိဟိတ် ဖြစ်အံ့- . . .၊ တိဟိတ်
ဖြစ်အံ့ - . . .၊ ဤဟိတ် ၂-ပါး၊ ၃-ပါး ပစ္စည်းတရား။

သဟဇာတ ကတ္တာ သမ္ပဒါန်ကောက်ပုံ

ကုသိုလ်-ကု-၂၁၊ ၈၈-၃၈။

အကုသိုလ်-အကု ၁၂၊ ၈၈-၂၇။

ဝိပါကကြိယာ-ဝိ ၃၆၊ ၈၈-၃၈။

ပဋိသန္ဓေ-ပဋိ ၁၉၊ ၈၈-၃၅။

ဣန္ဒြိယ ကု-ဗျာတို၌ နာမ်လူ၌ ၈-ပါးစီ၊ အကု၌ (သဒ္ဓါ၊ သတိ၊ ပညာမရ၍) လူ၌ ၅-ပါး၊ အာဟာရ၌ နာမ်အာဟာရ တရားကိုယ် ၃-ပါး ပဒတိုင်းရ၏။

ဈာန၌- ကု၊ အကု၊ ဗျာ အားလုံး ဈာန တရားကိုယ် ၅-ပါးချည်းတည်း၊ “ပဉ္စဝိညာဏေသု ဈာနင်္ဂါ နိ နလန္တန္တိ”ကို သတိပြု၍ ဝိပါက၌ “ဒွေပဉ္စဝိညာဉ်-၁၀ကြင် ဝိပါက ဆဗ္ဗိသ”ဟု ဆိုပါ။

ကမ္မ၌ စိတ္တက္ခန္ဓာတစ်ခုတစ်ခု၌ရှိသော စေတနာ ပစ္စည်းတရားရ၏။ ပဒတိုင်း၏ ပစ္စယုပ္ပန် သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာတွင် စေတနာကြည်သည်သာ ထူး၏။

မဂ္ဂ၌လည်း- ကုသိုလ်မဂ္ဂ-၈၊ အကုသိုလ်မဂ္ဂ-၄၊ ဗျာ ပဝတ္ထိမဂ္ဂ-၈၊ ပဋိသန္ဓေမဂ္ဂ-၅ (ဝိရတိ-၃၊ ဒိဋ္ဌိမရ)၊ အကု၌ မောဟမူဒွေ၌ မောဟကို မကြင်ရ။ (အကြွင်း ဟေတုနှင့် တူ၏)

ဟေတု ကုသိုလ် အဗျာကတတို့၌ “စိတ္တက္ခန္ဓာ တစ်ခုတစ်ခု၌ရှိသော ဒွိဟိတ်ဖြစ်အံ့ အလောဘ အဒေါသ၊ တိဟိတ်ဖြစ်အံ့ အလောဘ အဒေါသ အမောဟ၊ ဤဟိတ်နှစ်ပါး သုံးပါးပစ္စည်းတရားရ၏”ဟုဆို၊ အကုသိုလ်၌ “လောဘမူ ဖြစ်အံ့ လောဘ မောဟ၊ ဒေါသမူဖြစ်အံ့ ဒေါသ မောဟ၊ မောဟမူဖြစ်အံ့ မောဟ၊ ဤဟိတ်တစ်ပါး နှစ်ပါး ပစ္စည်းတရားရ၏”ဟုဆို။

အဗျာကတ၌- သဟိတ်ဝိပါက သဟိတ်ကြိယာ သဟိတ်ပဋိသန္ဓေ သဟိတ်စိတ္တဇ သဟိတ်ပဋိသန္ဓေ ကမ္မဇ တို့ကို သတိပြု၍ ဆိုပါ။

အကုသလပဒ ပစ္စယုပ္ပန် သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာတွင် မောဟမူဒွေ၌ မောဟကို ကြင်၍ ကောက်ပါ။

သဟဇာတ သဘာဂထုတ်ပုံ

အမည်	တရားကိုယ်	သဘာဂ
ဟေ	လောဘ၊ ဒေါသ၊ မောဟ၊ အလောဘ၊ အဒေါသ၊ အမောဟ	မိ၊ ဣန္ဒြိယ၊ မဂ္ဂ
မိ	ဆန္ဒ၊ ဝီရိယ၊ စိတ္တ၊ ဝိမံသ	ဟေ၊ ဟာ၊ ဣန္ဒြိယ၊ မဂ္ဂ
ကံ	စေတနာ	ဟာ
ဟာ	ဗျာ၊ စေတနာ၊ ဝိညာဉ်	မိ၊ ကံ၊ ဣန္ဒြိယ
ဣန္ဒြိယ	ဇီဝိတ၊ စိတ်၊ ဝေဒနာ၊ သဒ္ဓါ၊ ဝီရိယ၊ သတိ၊ ဧကဂ္ဂတာ၊ ပညာ	ဟေ၊ မိ၊ ဟာ၊ ဈာ၊ မဂ္ဂ
ဈာ	ဝိတက်၊ ဝိစာရ၊ ပီတိ၊ ဝေဒနာ၊ ဧကဂ္ဂတာ	ဣန္ဒြိယ၊ မဂ္ဂ
မဂ္ဂ	ပညာ၊ ဝိတက်၊ ဝိရတိ-၃၊ ဝီရိယ၊ သတိ၊ ဧကဂ္ဂတာ၊ ဒိဋ္ဌိ	ဟေ၊ မိ၊ ဣန္ဒြိယ၊ ဈာ

သဟဇာတအိပတိ အရကောက်ယေား
ဟေ-ဟာ-လ္လန်-မဂ် (အကုဋ္ဌိ ဟေ-မရ)

			ပစ္စယသတ္တိ		
ပဒ	ပဒါဝသာန	ပစ္စည်း (ကတ္တား)	ပစ္စယုပ္ပန် (သမ္ပဒါနိ)	ကြီး	လတ်
ကု	ကု	အဓိကို ရသောအခါ မဟာကု-ဂ၊ ဧကန်ရသော မဟာကု-ဇ၊ မဂ်-၄၊ စေ-၃ဂ စိတ္တက္ခဏ-အဓိတရား ကိုယ် ၃-ပါး ၄-ပါးတို့တွင် တစ်ပါးပါး	(အဓိ-ကို ရသောအခါ အဓိ-တရား ကိုယ်ကြည့် မဟာကု-ဂ၊ ဧကန်ရ မဟာကု-ဇ၊ မဂ်-၄၊ စေ-၃ဂ၊) သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာ	၄	ည-သံ
။	ဗျာ	ပဉ္စဝေါ-၌ အဓိကို ရသောအခါ---	(ကု-ပြုအပ်သော) သာဓိပတိစိတ္တဇရုပ်	။	ပိပ်
။	ကုဗျာ	။	(အဓိကိုရ-အဓိကြည့်-မဟာကု-ဂ၊ဧကန် မဟာကု-ဇ၊ မဂ်-၄၊ စေ-၃ဂ)သမ္ပယုတ္တ က္ခန္ဓာ (ကု-ပြုအပ်-)သာဓိပတိစိတ္တဇရုပ်	။	
အကု	အကု	အဓိ-ခါလော-ဂ၊ ဒေါ-၂၊ ဝိစိကြည့် စေ-၂၆ စိတ္တက္ခဏ-အဓိတရားကိုယ် ၃-ပါး	(အဓိကိုရ အဓိကြည့် လော-ဂ၊ ဒေါ-၂၊ ဝိစိကြည့် စေ-၂၆)သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာ	။	ည-သံ
။	ဗျာ	ပဉ္စဝေါ-၌ အဓိကို ရသောအခါ--	(အကု-ပြုအပ်) သာဓိပတိစိတ္တဇရုပ်	။	ပိပ်
။	အကုဗျာ		(အဓိကိုရ အဓိကြည့် လော-ဂ၊ဒေါ-၂ ဝိစိကြည့်စေ-၂၆)သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာ၊ (အကုပြုအပ်) သာဓိပတိစိတ္တဇရုပ်	။	
ဗျာ	ဗျာ	အဓိ-ကို ရသောအခါ မဟာကြိ-ဂ ဧကန်ရ- မဟာကြိ-ဇ၊ ဖိုလ်-၄၊ စေ-၃ဂ၊ စိတ္တက္ခဏ တစ်ခု အဓိတရားကိုယ် ၃-ပါး ၄-ပါး တို့တွင် တစ်ပါးပါး	(အဓိကိုရ အဓိကြည့် မဟာကြိ-ဂ၊ ဧကန်ရ မဟာကြိ-ဇ၊ ဖိုလ်-၄၊စေ-၃ဂ) သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာ၊ သာဓိပတိစိတ္တဇရုပ်	၄	၄
	ဗျာ	*	*		

“ဒွိဟေတုကာ တိဟေတုကာ ဇေနေသ္မေဝ ယထာသမ္ဘဝံ အဓိပတိံ ဧကောဝ လုဗ္ဗတိ။”

ကုသိုလ်အဓိပတိ-အဓိပတိပစ္စည်းကိုရသောအခါ မဟာကု-ဂ၊ ဧကန်ရသော မဟာကု-ဇ၊ မဂ်-၄၊ စေ-၃ဂ၊စိတ္တက္ခဏတစ်ခုတစ်ခုရှိသော အဓိပတိတရားကိုယ် ၃-ပါး ၄-ပါးတို့တွင် တစ်ပါးပါး။

အကုသိုလ်အဓိပတိ-အဓိပတိပစ္စည်းကိုရသောအခါ လော-ဂ၊ ဒေါ-၂၊ ဝိစိကြည့် စေ-၂၆၊ စိတ္တက္ခဏ--- ၃-ပါးတို့တွင် တစ်ပါးပါး။ (ဝိမံသာဓိပတိ မရ)

ဝိ ကြိ အဓိပတိ-အဓိပတိပစ္စည်းကိုရသောအခါ မဟာကြိ-ဂ၊ ဧကန်ရသော မဟာကြိ-ဇ၊ ဖိုလ်-၄ စေ-၃ဂ၊ စိတ္တက္ခဏ---၃-ပါး ၄-ပါးတို့တွင် တစ်ပါးပါး။

ကာမဇောများအတွက် (အနေကန် ဖြစ်၍) “အဓိပတိပစ္စည်းကို ရသောအခါ”ဟု ဝိသေသန မ-ရမည်။ အပ္ပနာဇောများအတွက် “ဧကန်ရသော” ဟု ဝိသေသန မ-ရမည်။

သဟကြီးပါဠိထုတ်ပုံ

သဟကြီး သုဒ္ဓသချုံဇယား၌ ၃-ချက်ရှိရာတွင် ပထမအချက်၌ “(၁) အချင်းချင်း အားတပ်သော ကုသိုလ် နာမက္ခန္ဓာ၊ (၂) စိတ္တဇရုပ်အားတပ်သော ကုသိုလ်နာမက္ခန္ဓာ၊ (၃) အချင်းချင်း နာမက္ခန္ဓာ စိတ္တဇရုပ် အားတပ်သော ကုသိုလ်နာမက္ခန္ဓာ”ဟု ၃-မျိုးခွဲ၍ ကု-ပဒအတွက် ၃-ချက် ပါဠိထုတ်ပါ။ (အကုပဒ နည်းတူ) အဗျာကတ၌ကား ပစ္စည်း၊ ပစ္စယုပ္ပန် နာမ်၊ ရုပ်မှန်သမျှ အဗျာကတချည်းဖြစ်၍ တစ်ချက်တည်း ပေါင်းကာ ပဝတ္တိ၌လည်းကောင်း ပဋိသန္ဓေ၌လည်းကောင်း ပါဠိထုတ်ပါ။

သုဒ္ဓသချုံလာ တတိယအချက်သည် ပဋိသန္ဓေနှင့်ဆိုင်၍ ပဋိသန္ဓေအဆုံးတွင် “ခန္ဓာ ဝတ္ထုဿ၊ ဝတ္ထု ခန္ဓာနံ”ဟု ထုတ်လေ။

သုဒ္ဓသချုံ ၃တိယအချက် မဟာဘုတ်သည် ၇-မျိုးပြား၍ စိတ္တဇ၊ ပဋိသန္ဓေ ကမ္မဇမဟာဘုတ် အတွက် ပထမဆုံး “ဧကံ မဟာဘူတံ”စသည်ကိုဟော၏။ ထို့နောက် ဗာဟိရ၊ အာဟာရဇ၊ ဥတုဇ မဟာ ဘုတ်တို့အတွက် “ဗာဟိရံ”စသည်ကို ဟော၏။ အသည်သတ်ကမ္မဇ၊ ပဝတ္တိကမ္မဇ ၂-ပါးကို ပေါင်း၍ “အသည် သတ္တာနံ” စသည် ကို ဟော၏။ ထိုမဟာဘုတ် ၇-မျိုးလုံးတွင် အချင်းချင်းအားတပ်သော မဟာဘုတ်အတွက် “ဧကံ မဟာဘူတံ” စသည်ကိုလည်းကောင်း၊ ဥပါဒါရုပ်အားတပ်သော မဟာဘုတ်အတွက် “မဟာဘူတော ဥပါဒါ ရူပါနံ”ကိုလည်းကောင်း ဟောသည်။

ထိုသို့ မဟာဘုတ်က ဥပါဒါရုပ်အား ကျေးဇူးပြုပုံ ၅-ချက်ဟောရာတွင် ပထမအချက်၌ စိတ္တဇ ပဋိသန္ဓေကမ္မဇ ထင်ရှားစေရန် “စိတ္တသမုတ္တာနာနံ၊ ကဋတ္တာ ရူပါနံ”ဟုလည်းကောင်း၊ နောက်ဆုံးအချက်၌ ကမ္မဇထင်ရှားစေရန် “ကဋတ္တာရူပါနံ”ဟုလည်းကောင်း၊ ဥပါဒါ ရူပါနံ၏ ဝိသေသနကို ထည့်သည်။ သုဒ္ဓ သချုံ၌သာ ပါဠိရအောင်ထုတ်ပါ။ ပါဠိတော်အားလျော်စွာ အရကောက်ပါ။ (သို့မှသာ ရှင်းလင်းလွယ်ကူမည်)

သဟကြီးသုဒ္ဓသချုံ (သဟဇာတ-နိဿယ-အတ္ထိ-အဝိဂတ)

ပစ္စည်း	ပစ္စယုပ္ပန်		သင်္ချာ	ပစ္စည်းရေ
အလုံးစုံသော ပဝတ္တိ၊ ပဋိသန္ဓေ နာမက္ခန္ဓာ ၄-ပါး	အချင်းချင်းအား၎င်း	အချင်းချင်းနာမက္ခန္ဓာ စိတ္တဇ ရုပ်၊ ပဋိ-ကမ္မရုပ်အား၎င်း	၉	၄
အလုံးစုံသော မဟာဘုတ် ၄-ပါး	။	ဥပါဒါရုပ်အား၎င်း		
ပဉ္စဝေါ- ပဋိ၊ နာမက္ခန္ဓာ(ဟဒယဝတ္ထု)	အချင်းချင်းအား			

အညီအညွတ်သည့်	ပစ္စည်း	ပစ္စယုပ္ပန်	သင်္ချာ	ပစ္စည်းရေ
	အလုံးစုံသော ပဝတ္တိ၊ ပဋိသန္ဓေနာမက္ခန္ဓာ ၄-ပါး	အချင်းချင်း	၃	၆
	(စိတ္တဇ၊ ပဋိသန္ဓေကမ္မဇ၊ ဗာဟိရ၊ အာဟာရဇ၊ ဥတုဇ အသည်သတ်ကမ္မဇ၊ ပဝတ္တိကမ္မဇ) မဟာဘုတ် ၄-ပါး	။		၅
	ပဉ္စဝေါ- ပဋိ-နာမက္ခန္ဓာ ဟဒယဝတ္ထု	။		

အရှင်တိလောကာဘိဝံသ (အင်းစိန်)

၂၇

သဟကြီးပါဠိဇယား

သဟကြီးပါဠိဇယား											ကရိုက်:					
ပဒ	ပဒါသာန	ပစ္စည်း (ကတ္တား)						ပစ္စယုပ္ပန် (သမ္ပဒါနိ)			ပေါင်း	လတ်				
ကု	ကု	ကုသလော	၁	၃	၂	၃	၁	၂			၆	ည+သံ				
။	ဗျာ	ကုသလာ ခန္ဓာ							စိတ္တသမုဋ္ဌာနာနံ ရူပါနံ			၅	ဝိပ်			
။	ကုဗျာ	ကုသလော	၁	၃	၂	၃	၁	၂	စိတ္တသမုဋ္ဌာနာနံ ဥပါနံ		၄					
(အကုသိုလ် ၃-ချက် နည်းတူ)																
ဗျာ	ဗျာ	ပဝတ္ထိ	ဝိပါကာ-ကြိယာဗျာကတော	၁	၃	၂	၃	၁	၂	။		၈	၄			
		ပဋိသန္ဓေ	ပဋိသန္ဓိက္ခဏေဝိပါကာဗျာကတော	၁	၃	၂	၃	၁	၂	ကဋတ္တာ စ ရူပါနံ		၈	၄			
			ခန္ဓာ ဝတ္ထုဿ													
			ဝတ္ထု ခန္ဓာနံ													
		ရုပ်သက်သက်			၁	၃	၂	မဟာဘူတာ		၃	၁	၂	စိတ္တသမုဋ္ဌာနာနံ, ကဋတ္တာ, ဥပါဒါရူပါနံ		၅	ည
			ဗာဟိရံ အာဟာရသမု-		၁	၃	၂	။		၃	၁	၂	ဥပါဒါရူပါနံ			
ဌာနံ ဥတုသမုဋ္ဌာနံ																
		အသညသတ္တာနံ		၁	၃	၂	။		၃	၁	၂	ကဋတ္တာရူပါနံ, ဥပါဒါရူပါနံ				
ကုဗျာ	ဗျာ	ကုသလာ ခန္ဓာ စ မဟာဘူတာ စ						စိတ္တသမုဋ္ဌာနာနံ ရူပါနံ			၄					
အကုဗျာ	။	အကုသလာ ခန္ဓာ စ မဟာဘူတာ စ						။			၄					

အညမည ပါဠိ အရကောက် ဇယား

										ကရိုက်:			
ပဒ	ပဒါဝသာန	ပစ္စည်း (ကတ္တား)					ပစ္စယုပ္ပန် (သမ္ပဒါနိ)			ပေါင်း	လတ်		
ကု	ကု	ကုသလော	၁	၃	၂	၃	၁	၂		၆	ည+သံ		
အကု	အကု	အကုသလော	၁	၃	၂	၃	၁	၂		။	။		
ဗျာ	ဗျာ	ပစ္စိတ္တိ	ဝိပါကာ-ကြိယာဗျာကတော		၁	၃	၂	၃	၁	၂		၇	ည+သံ+ဝိ
		ပဋိသန္ဓေ	ပဋိသန္ဓိက္ခဏေ ဝိပါကာဗျာကတော	၁	၃	၂	၃	၁	၂	ဝတ္ထုဿ စ	၈	၄	
			ခန္ဓာ ဝတ္ထုဿ										
			ဝတ္ထု ခန္ဓာနံ										
		ရုပ်သက်သက်			၁	၃	၂	၃	၁	၂		၅	ည
				ဗာဟိရံ အာဟာရ-ဥတု-အသည-	၁	၃	၂	၃	၁	၂			

ကုသလော ဧကော ခန္ဓော တိဏ္ဍန္တံ ခန္ဓာနံ ၊ တယော ခန္ဓာ ဧကဿ ခန္ဓဿ၊ ဒေ ခန္ဓာ ဒွိန္ဒံ ခန္ဓာနံ။
 ကု ဗျာ - ကုသလာ ခန္ဓာ စိတ္တသမုဋ္ဌာနာနံ ရူပါနံ။

သဟလတ် ဝိပါက သုဒ္ဓသချ်နှင့် အရကောက်ဇယား

			သုဒ္ဓသချ်	ပစ္စည်း	ပစ္စယုပ္ပန်				သချ်	သဘာဂ					
				အလုံးစုံသော ဝိပါက ပဝတ္ထိ၊ ပဋိသန္ဓေ နာမက္ခန္ဓာ ၄-ပါး	အချင်းချင်း		အချင်းချင်းနာမက္ခန္ဓာ စိတ္တဇ၊ ပဋိ-ကမ္မဇရုပ်	၁	၅						
				ပစ္စဝေါ-ပဋိ-နာမက္ခန္ဓာ	ဟဒယဝတ္ထု										
ပဋိအရကောက်	ပဒ	ပဒါဝသာန	ပစ္စည်း(ကတ္တား)				ပစ္စယုပ္ပန် (သမ္ပဒါန်)				ကရိုက်				
ဗျာ	ဗျာ	ပဝတ္ထိ	ဝိပါကဗျာကတော				၁	၃	၂	၃	၁	၂	စိတ္တသမုဋ္ဌာနာနုဉ္စပါန	၈	
		ပဋိ	ပဋိသန္ဓေကွဏေ ဝိ-ဗျာကတော				၁	၃	၂	၃	၁	၂			ကဋတ္တာ စ ရူပါန
						ခန္ဓာ	ဝတ္ထုဿ								

သမ္ပယုတ္တ

သမ္ပယုတ္တ			သုဒ္ဓသချ်	ပစ္စည်း						ပစ္စယုပ္ပန်		သချ်	သဘာဂ				
				အလုံးစုံသော ပဝတ္တိ, ပဋိသန္ဓေ နာမက္ခန္ဓာ ၄-ပါး						အချင်းချင်း		၃	၆				
ပဋိအရကောက်	ပဒ	ပဒါဝသာန	ပစ္စည်း(ကတ္တား)						ပစ္စယုပ္ပန် (သမ္ပဒါန်)		ပေါင်း	လတ်					
	ကု	ကု	ကုသလော						၁	၃	၂	၃	၁	၂	၆	ည + သံ	
	အကု	အကု	အကုသလော						၁	၃	၂	၃	၁	၂	၆	၂	
	ဗျာ	ဗျာ	ပဝတ္တိ	ဝိပါကာဗျာကတောကြိယာဗျာကတော						၁	၃	၂	၃	၁	၂	၇	ည+သံ+ဝိ
			ပဋိ	ပဋိသန္ဓေကွဏေ ဝိပါကာဗျာကတော						၁	၃	၂	၃	၁	၂	၆	၂

သဟဇာတဝိပယုတ္တ

			သုဒ္ဓသချ်	ပစ္စည်း	ပစ္စယုပ္ပန်	သချ်	သဘာဂ
				(ပစ္စဝေါ-၌ ခါ အရူဝိ-၄၊ ဒွေပစ္စ-၁ဝ၊ ရဟန္တာတို့စုတိ ကြည်) ပဝတ္တိ၊ ပဋိသန္ဓေ နာမက္ခန္ဓာ-၄	စိတ္တဇ၊ ပဋိ-ကမ္မဇရုပ်	၃	၅
				ပစ္စဝေါကာရ ပဋိသန္ဓေ နာမက္ခန္ဓာ၊ ဟဒယဝတ္ထု	အချင်းချင်း		
ပဋိအရကောက်	ပဒ	ပဒါဝသာန	ပစ္စည်း(ကတ္တား)		ပစ္စယုပ္ပန် (သမ္ပဒါန်)	ပေါင်း	လတ်
	ကု	ဗျာ	ကုသလာ ခန္ဓာ		စိတ္တသမုဋ္ဌာနာနံ ဂ္ဂပါနံ	၅	ဝိပ်
	အကု	။	အကုသလာ ခန္ဓာ		။	။	။
	ဗျာ	ဗျာ	ပဝတ္တိ	ဝိပါကာဗျာကတာ ကြိယာဗျာကတာ ခန္ဓာ	။	၆	ဝိ-ဝိပ်
				ပဋိသန္တိက္ခဏေ ဝိပါကာဗျာကတာ ခန္ဓာ	ကဋတ္တာဂ္ဂပါနံ		
				ခန္ဓာ	ဝတ္ထုဿ	၇	ည-ဝိ
			ဝတ္ထု	ခန္ဓာနံ		ဝိပ်	

အရှင်တိလောကာဘိဝံသ (အင်းစိန်)

၂၉

ပစ္စယုပ္ပန်တရားအတွက် ပါဝင်နိုင်သော လတ်+ကြီး သတ္တိ

ပစ္စည်းတရား ဖြစ်အံ့	ပစ္စယုပ္ပန်တရား		ပစ္စယသတ္တိ		
	သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာ	စိတ္တဇ, ပဋိ-ကမ္မဇရုပ်	ကြီး	လတ်	ပေါင်း
။	။		၄	ည-သံ	၆
။		။	၄	ဝိပ်	၅
။	။	။	၄		၄

ဆိုရိုး

- * သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာအားတပ်သော ပစ္စည်းတရားဖြစ်အံ့ ကြီး-၄, ည, သံ-၆ ပစ္စည်း။
- * စိတ္တဇရုပ်, ပဋိသန္ဓေကမ္မဇရုပ်အားတပ်သော ပစ္စည်းတရားဖြစ်အံ့ ကြီး-၄, ဝိပ်-၅ ပစ္စည်း။
- * သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာ, စိတ္တဇရုပ် ပဋိသန္ဓေကမ္မဇရုပ်အားတပ်သော ပစ္စည်းတရား ဖြစ်အံ့ ကြီး-၄။

ပဉ္စာ အနုလုံ သဟဇယံ ဃဋနာ ၂၅၅-ချက်

စဉ်	ပစ္စည်းတရား	ဟေ	ဃဋနာအမည်						အချက်	သင်္ချာ
			ခိ	ကံ	ဟာ	လှန်	ဈာ	မဂ်		
၁	သာမည	။ *			။ *	။ *	။ *	။ *	၉-စိ	၇ ၃ ၃ ၃
၂	ဝိရိ-သတိ-ဧကဂ္ဂ-ပညာ					။		။	။	
၃	ဝေဒနာ-ဧကဂ္ဂတာ					။	။		။	
၄	ဝိတက်, ဧကဂ္ဂတာ						။	။	။	
၅	ဧကဂ္ဂတာ					။	။	။	။	
၆	စေတနာ			။	။				။	
၇	ဝိညာဉ်				။	။			။	
၈	ဆန္ဒာဓိပတိ		။						၆-စိ	
၉	စိတ္တာဓိပတိ		။		။	။			။	
၁၀	ဝိရိယာဓိပတိ		။			။		။	။	
၁၁	အမောဟ	။				။		။	၉-စိ	၄
၁၂	ဝိမံသာဓိပတိ	။	။			။		။	၆-စိ	၂ ၂ ၂
		၂၄	၂၄	၉	၃၃	၇၂	၃၆	၅၇	၂၅၅	

မှတ်ချက်။ အဓိပတိတရားကိုယ်မှတစ်ပါး အားလုံးသောတရားတို့၌ ၉-ချက်စီရ၏။
(အဝိပါက-၄, သဝိပါက-၅) အဓိပတိတရားကိုယ်၌ ၆-ချက်စီသာရ၏။

ဘနန္ဒရမျိုး ၇-ပစ္စည်း

ဆောင်။ နံနံ-နံနံ-ဥပ၊ အာသေဝ နှင့် ကမ္မ-နတ္ထိ၊ ဝိ-ကိုထည်၊ ခွန်ရှိ အနန်မျိုး။

ဘနန္ဒရပစ္စည်းဆိုင်ရာ ဝီထိများ

ကမ္မ ဇေဝါရ	ပဉ္စဒါရ	ပဋိ ဘဝင် ၁၅/၁၆။ပ။ တိ-န-ဒ-ပဉ္စဒါရ-ပဉ္စဝိဉ်-သံ-က-ဂ-ဇ-ဇ-ဇ-ဇ-ဇ-ဇ-ရုံ-ရုံ-ဘွင်
	မနောဒါရ	န-ဒ-မ-ဇ-ဇ-ဇ-ဇ-ဇ-ဇ-ရုံ-ရုံ-ဘွင်
အပ္ပနာဇေဝါရ	ဈာန	န-ဒ-မ-ပ-ဥ-န-ဂေါ-ဈာန်ဇော တစ်ကြိမ်-ဘွင် များစွာ
	မဂ္ဂ	န-ဒ-မ-ပ-ဥ-န- $\frac{ဂေါ}{ဝေါဒါနံ}$ -မဂ်-ဖိုလ်ဇော ၂ ကြိမ် (၃ ကြိမ်) - ဘွင်
	ဖလ သမာပတ္တိ	န-ဒ-မ-န-န-န-န-ဖိုလ်ဇောများစွာ-ဘွင်
	နိရောဓ သမာပတ္တိ	န-ဒ-မ-ပ-ဥ-န-ဂေါ-နေဝ $\frac{ကူ}{ကြိ}$ ဈာန်ဇော ၂-(ထိုနောင် နိရောဓ) အနာဂါမိ ဖိုလ်ဇော-ဘွင် အရဟတ္တ
	မရဏာ သန္ဓ	တဒါရုံ ဇော ဘဝင် } စုတိ-ပဋိသန္ဓေ-ဘွင်

ဘနန္ဒရ ဝါဒီဇယေား

ပဒ	န	ပစ္စည်း	ပစ္စယုပ္ပန်	ကရိုက်
ကု	ကု	ပုရိမာ ပုရိမာ ကုသလာ ခန္ဓာ	ပစ္စိမာနံ ပစ္စိမာနံ ကုသလာနံ ခန္ဓာနံ	အနန္တရပစ္စယေန ပစ္စယော
		အနုလောမံ ^၂	ဂေါတြဘူသု/ဝေါဒါနုဿ	
		ဂေါတြဘူ/ဝေါဒါနံ	မဂ္ဂဿ ^၂	
။	ဗျာ	ကုသလံ	ဝုဋ္ဌာနဿ	
		မဂ္ဂေါ	ဖလဿ	
		အနုလောမံ	သေက္ခာယ ဖလသမာပတ္တိယာ	
		နိရောဓာ ဝုဋ္ဌဟန္တဿ နေဝသညာ-ကုသလ	ဖလသမာပတ္တိယာ	
အကု	အကု	ပုရိမာ ပုရိမာ အကုသလာ ခန္ဓာ	ပစ္စိမာနံ ပစ္စိမာနံ အကုသလာနံ ခန္ဓာနံ	
။	ဗျာ	အကုသလံ	ဝုဋ္ဌာနဿ	
ဗျာ	။	ပုရိမာ ^၂ ဝိပါကာ-ကြိယာဗျာကတာ ခန္ဓာ	ပစ္စိမာနံ ^၂ ဝိပါကာ-ကြိယာဗျာကတာနံ ခန္ဓာနံ	
		ဘဝဂ်/ကြိယံ	အာဝဇ္ဇနာယ/ဝုဋ္ဌာနဿ	
		အနုလောမံ	*အရဟတော ဖလသမာပတ္တိယာ	
		နိရောဓာ ဝုဋ္ဌဟန္တဿ နေဝသညာ-ကြိယံ	ဖလသမာပတ္တိယာ	
။	ကု	အာဝဇ္ဇနာ	ကုသလာနံ ခန္ဓာနံ	
။	အကု	။	အကုသလာ ခန္ဓာနံ	

ဝုဋ္ဌာနအမည်များ။ ။ ပဉ္စဝိညာဉ်,ဘဝင်,တဒါရုံ,စုတိ ဤ ၄-မျိုးကို ဝုဋ္ဌာန အမည်ဖြင့် ဟော၏။

ဆောင်။ ။ ပဉ္စဝိညာ၊ ဘဝဂ်၊ နှင့်၊ တဒါ-စုတိ၊ လေးပါးရှိ၊ မှတ်သိ ဝုဋ္ဌာန။

ဝီထိဇယေားတွင် မျဉ်းပြထားသော နေရာများ၌ အထူးပြု၍ ပါဠိတော်ဟောသည်။ အကြွင်းကိုကား “ပုရိမာ ပုရိမာ” စသည်ဖြင့် သိမ်းကြုံးဟောသည်။

အနန္တရသုဒ္ဓသချာနှင့် အရကောကိယေား

(နန်း-နန်း-ဥပ-နတ္ထိ-ဝိဂတ)

သုဒ္ဓသချာ	ပစ္စည်း		ပစ္စယုပ္ပန်		သင်္ချာ	သဘာက
	(ရဟန္တာတို့စုတိကြည့်) အလုံးစုံသောစိတ်ဂဗ္ဗ၊ စေ-၅၂၊ပဝတ္ထိ၊ ပဋိသန္ဓေ နာမက္ခန္ဓာ ၄-ပါး		ရဟန္တာတို့စုတိနှင့်တကွနောက် နောက်သော နာမက္ခန္ဓာ		၇	၅
အရကောကိ	ကု	ကု	(အဆုံးစောကြည့်) ရှေးရှေးကိကု- ၁၇ နာမက္ခန္ဓာ	(ပထမစောကြည့်)နောက်နောက်-ကု-၂၁ နာမက္ခန္ဓာ	၆	သေ
	။	ဗျာ	ကိကု-၁၇ အဆုံးစော၊ မဂ်-၄	သန္တိ-၃၊ မဟာဝိ-ဂ၊ မဟာဂိဝိ-၉၊ ဖိုလ်-၄	၆	ကံ
	အကု	အကု	(အဆုံးစောကြည့်) ရှေးရှေး-အကု- ၁၂ နာမက္ခန္ဓာ	(ပထမစောကြည့်)နောက်နောက်-အကု-၁၂ နာမက္ခန္ဓာ	၆	သေ
	။	ဗျာ	အကု-၁၂ အဆုံးစော	သန္တိ-၃၊ မဟာဝိ-ဂ၊ မဟာဂိဝိ-၉	၅	
	ဗျာ	။	(ရဟန္တာတို့၏ စုတိကြည့်သော) ရှေးရှေးသောဝိ-၃၆၊ ကြိ-၂၀ နာမက္ခန္ဓာ	ရဟန္တာတို့စုတိနှင့်တကွ နောက်နောက် သော ဝိ-၃၆၊ ကြိ-၂၀ နာမက္ခန္ဓာ	၆	သေ
	။	ကု	ဝုဋ္ဌော မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း	မဟာကုသိုလ် ပထမစော	၅	
	။	အကု	။	အကုသိုလ်ခွါဒသ ပထမစော	၅	

ဘာသေဝစု သုဒ္ဓသချာ သရုပ်ခွဲနှင့် ပါဠိတော်စာပေး

သုဒ္ဓသချာ	ပစ္စည်း		ပစ္စယုပ္ပန်		သင်္ချာ	သဘာက
	(အဆုံးစောကြည့်) ရှေးရှေးကိဇော-၄၇		(ပ-ဇော-ဖိုလ်စောကြည့်)နောက်နောက်ဇော-၅၁		၃	၆
	ဗြူ သ	ကိကု-၁၇	ကု-၂၁			
		အကု-၁	အကု-၁			
		ကြိ-၁၈	ကြိ-၁၈			
ပါဠိတော်	ကု	ကု	ပုရိမာ ပုရိမာ ကုသလာခန္ဓာ အနုလောမံ/ ဂေါတြဘု/ဝေါဒါနံ	ပဋိမာနံ ပဋိမာနံ ကုသလာနံ ခန္ဓာနံ ဂေါတြဘုသု/ဝေါဒါနံသု/မဂ္ဂဿ၊	၆	
	အကု	အကု	။ ။ အကုသလာခန္ဓာ	ပဋိမာနံ ပဋိမာနံ အကုသလာနံ ။	၆	
	ဗျာ	ဗျာ	။ ။ ကြိယာဗျာကတာခန္ဓာ	။ ။ ကြိယာဗျာကတာနံ ။	၆	

အနန္တရကမ္မ သုဒ္ဓသချာနှင့် အရကောကိယေား

သုဒ္ဓသချာ	ပစ္စည်း		ပစ္စယုပ္ပန်		သင်္ချာ	သဘာက
	မဂ်လေးခုစေတနာ		မဂ္ဂါနန္တရဖိုလ်လေးခု		၁	၆
ပါဠိ ကု ဗျာ	မဂ္ဂေါ		ဖလဿ		ကရိုက်-၆	

အနန္တရဗျူ၊ ၇-ပစ္စည်းတွင်-

၁။ ပစ္စည်း+ပစ္စယုပ္ပန် ဇာတ်တူ ဇောဖြစ်က ဘာသေဝနံ ရသည်။

၂။ မဂ္ဂါနန္တရဖိုလ်အား တပ်သော မဂ်ဖြစ်လျှင် အနန္တရကမ္မ ရသည်။

၃။ အကြွင်း၌ ၅-ပစ္စည်းသာ ရသည်။

ပကတူပ သုဒ္ဓမ္မသင်္ချာနှင့် အရကောက်ယေး

				သုဒ္ဓမ္မသင်္ချာ	ပစ္စည်း	ပစ္စယုပ္ပန်	သင်္ချာ	ဃာဏ
				ဗလဝဋ်စိသော စိတ်-၈၉၊ စေ-၅၂၊ ရုပ်-၂၈	စိတ်-၈၉၊ စေ-၅၂		၉	၁
အရကောက်	ကု	ကု	ဗလဝဋ်စိသော	(အရဟတ္တမဂ်ကြည့်) ကု-၂၀၊ စေ-၃၈	ကု-၂၁၊ စေ-၃၈			၁
	။	အကု		လောကီကု-၁၇၊ စေ-၃၈	အကု-၁၂၊ စေ-၂၇			၁
	။	ဗျာ		ကု-၂၁၊ စေ-၃၈	ဝိ-၃၆၊ ကြိ-၂၀၊ စေ-၃၈			၆
	အကု	အကု		အကု-၁၂၊ စေ-၂၇	အကု-၁၂၊ စေ-၂၇			၁
	။	ကု		။	ကု-၂၁၊ စေ-၃၈			၁
	။	ဗျာ		။	ဝိ-၃၆၊ ကြိ-၂၀၊ စေ-၃၈			၂
	ဗျာ	။		ဝိ-၃၆၊ ကြိ-၂၀၊ စေ-၃၈၊ ရုပ်-၂၈	။			၁
	။	ကု		အရဟတ္တဖိုလ်ကြည့်) ဝိ-၃၅၊ ကြိ-၂၀၊ စေ-၃၈၊ ရုပ်-၂၈	ကု-၂၁၊ စေ-၃၈			၁
	။	အကု		လောကီဝိ-၃၂၊ ကြိ-၂၀၊ စေ-၃၅၊ ရုပ်-၂၈	အကု-၁၂၊ စေ-၂၇			၁

မှတ်ချက်။ ။ ပကတူပ ပစ္စည်းဘက်၌ စိတ် စေတသိက် ရုပ် အကုန်၊ ပစ္စယုပ္ပန်ဘက်၌ စိတ် စေတသိက် အကုန်ရ၏။ ပစ္စယုပ္ပန်ကောက်ရာ၌ ဆိုင်ရာ- ကု၊ အကု၊ ဗျာ အကုန်ရ၏။ ပစ္စည်းဘက်၌ကား- ပစ္စယုပ္ပန်ကုသိုလ်နေလျှင် ပစ္စည်း ကု-၌ အရဟတ္တမဂ်ကြည့်၊ ပစ္စည်း ဗျာ-၌ အရဟတ္တဖိုလ်ကြည့်၊ ပစ္စယုပ္ပန်ကုအကုနေလျှင် ပစ္စည်း ကု-၌ လောကီ ကု ကိုလည်း ကောင်း၊ ပစ္စည်း ဗျာ ၌ လောကီ ဝိပါကီကိုလည်းကောင်း ကောက်သည်။

လိုရင်းကား- ပစ္စယုပ္ပန် ကု-နေလျှင် ပစ္စည်းဘက်၌ အရဟတ္တမဂ်၊ ဖိုလ် ရသင့်ရာ ကြည့်ပါ။ ပစ္စယုပ္ပန် အကု နေလျှင် ပစ္စည်းဘက်၌ လောကီ ကိုသာ ကောက်ပါ။

* ပစ္စယုပ္ပန်၊ ကုသိုလ်မှန်က၊ ကြည်ရန် အရဟတ်၊ မဂ်၊ ဖိုလ် မှတ်၍၊ တစ်ရပ် အကု၊ ကိသာ ရှု၊ ကောက်မှု ပကတူ။

ဝတ္ထုမျိုး ၆-ပစ္စည်း၊ ဝတ္ထုပုရေဇာတ သုဒ္ဓမ္မသင်္ချာနှင့် ပါဠိယေး

* နိ-ပု-ဣန္ဒြိ၊ ဝိပ-အတ္ထိ၊ အဝိ ဝတ္ထု ခြောက်။

သုဒ္ဓမ္မသင်္ချာ	ပစ္စည်း	ပစ္စယုပ္ပန်	သင်္ချာ	ဃာဏ
	ဆဝတ္ထု	ပဉ္စဝေါ-(အရူပဝိပါကီ ၄-ကြည့်) သတ္တဝိညာဏဓာတ်	၃	၅

ပါဠိတော်	ဗျာ	ဗျာ	ကျောယတနံ/ပပကာယာယတနံ	စကျေဝိညာဏဿ/ပပကာယဝိညာဏဿ
	။	ကု	ဝတ္ထု	ဝိပါကာဗျာကတာနံ ကြိယာဗျာကတာနံ ခန္ဓာနံ
	။	ကု	။	ကုသလာနံ ခန္ဓာနံ
	။	အကု	။	အကုသလာနံ ခန္ဓာနံ

အရကောကလမ်းညွှန်စီထိုး

ပကတိအခါ-ပဋိ-ဘဝင် ၁၅/၁၆ ။ပ။တိ-န-ဒ-ပ ပဉ္စဝိညာဉ်. သံ.က.ဝု ဇ.ဇ.ဇ.ဇ.ဇ.ဇ.ရုံ.ရုံ ဘ။

န-ဒ-မ-ဇ.ဇ.ဇ.ဇ.ဇ.ဇ.ရုံ.ရုံ ဘ။

နိရောဓသမာပတ်-န-ဒ-မ-ပ-ဥ-န-ဂေါ, နေဝ, ဇော-နေဝ ဇော-(နိရောဓ) အနာဂါမိ အရဟတ္တ ဖိုလ်-ဘ။

မရဏသန္ဓအခါ- ဘ.ဘ.ဘ. တိ.န.ဒ.ပ.ပဉ္စဝိညာဉ်. သံ.က. ဝု. ဇ.ဇ.ဇ.ဇ.ဇ.ရုံ.ရုံ စုတိ ပဋိ။

န-ဒ-မ-ဇ.ဇ.ဇ.ဇ.ဇ.ရုံ.ရုံ-စုတိ-ပဋိ။

ဝတ္ထုပုရေဇာတ အရကောကလောား

ပဒ	န	ပစ္စည်း	ပစ္စယုပ္ပန်	ကရိုက်
		မဇ္ဈိမာယုက-စက္ခုဝတ္ထုပကယဝတ္ထု	စက္ခုဝိညာဉ်ဇွေပကယဝိညာဉ်ဇွေ	(အ) (အ) (အ) (အ) (အ)
		စုတိစိတ်မှပြန်၍ ။ ။	မရဏသန္ဓအခါ စက္ခု-ဇွေပကယ-ဇွေ	
		ပဋိသန္ဓေအစရှိသော ရှေးရှေးသော စိတ်နှင့်အတူဥပါဒ်သော ဟဒယဝတ္ထု	ပဉ္စဝေါ်၌ဖြစ်သောအခါ (အရူပိ-၄၊ ဒွေပဉ္စ ၁၀ကြိတ်) ပ-ဘွင်အစရှိ-နောက်နောက်သော ဝိ-၂၂၊ ကြိ-၂၀	
		ရှေးစိတ္တက္ခဏတစ်ချက်ခန့်ကာလ၌ ဖြစ်သော ဟဒယဝတ္ထု	နိရောဓသမာပတ်မှထသောအခါ အနာဂါမိဖိုလ်, အရဟတ္တဖိုလ်	
		စုတိစိတ်မှ ဟဒယ---ဝတ္ထု	မရဏသန္ဓအခါ ပဉ္စဝေါ်ဘွင် ၁၅၊ ဇွန်း ၂၊ ချွင်း ၂၊ သန္တိ ၃၊ ဝုဋ္ဌော၊ မရဏသန္ဓကြိုဇော ၅-ချက်၊ ရုံ၊ စုတိ	
။	ကု	ဝုဋ္ဌောမနောဒွါ အစရှိ-ရှေးရှေးသော ဟဒယဝတ္ထု	ပဉ္စဝေါ-ခါ နောက်နောက်သော ကု ၂၁	(အ) (အ)
		စုတိစိတ်မှ ဟဒယ---ဝတ္ထု	မရဏသန္ဓကုသိုလ်ဇော ၅-ချက်	
။	အကု	ဝုဋ္ဌောမနောဒွါ အစရှိ-ရှေးရှေးသော ဟဒယဝတ္ထု	ပဉ္စဝေါ-ခါ နောက်နောက်သော အကု ၁၂	(အ) (အ)
		စုတိစိတ်မှ---ဟဒယဝတ္ထု	မရဏသန္ဓ အကုသိုလ်ဇော ၅-ချက်	

ဝတ္ထုပုရေဇာတိန္ဒြိယ သုဒ္ဓသချ်

ပစ္စည်း	ပစ္စယုပ္ပန်	သချ်	သဘာက
မန္ဒာယုက အမန္ဒာယုက မဇ္ဈိမာယုကအားဖြင့် ၃-ပါးတို့တွင် မဇ္ဈိမာယုကဖြစ်၍ အတိတဘဝင်နှင့် ဥပါဒ်ပြိုင်သော ပဉ္စဝတ္ထု	ဒွေပဉ္စဝိညာဉ်-၁၀	၁	၆

မှတ်ချက်။ ပုရေဇာတိန္ဒြိယသည် ပဉ္စဝတ္ထု ပဉ္စဝိညာဉ်ဖြစ်၍ ဝတ္ထုပုရေဇာတ၌ဆိုခဲ့ပြီး နည်းအတိုင်း ဣန္ဒြိယသံ ပါအောင် “စက္ခုန္ဒြိယံ စက္ခုဝိညာဏဿ” စသည်ဖြင့် ပါဠိထုတ်၍ အရကောကပါ။ ပုရေဇာတိန္ဒြိယ အတွက် မရဏသန္ဓအခါ ကောက်ရန်မလို။

ပစ္စာဇာတ သုဒ္ဓသချ်နှင့် ပါဠိဇယား

* ပစ္စာ-ဝိပ်-အတ်၊ အဝိ မှတ်၊ လေးရပ် ပစ္စာမျိုး။

	ပဒ	န	ပစ္စည်း	ပစ္စယုပ္ပန်	သင်္ချာ	သဘာက
သုဒ္ဓသချ်	ပဉ္စဝေါ-၌-ခါ	(အရူဝိ ၄-ကြည့်)	ပဌမဘဝင်အစ	ပဋိ-အစရှိသော ရှေးရှေးသောစိတ်နှင့်အတူ ဥပါဒ်၍		
သင်္ချာ	ရှိသော	နောက်ဖြစ်သော နာမက္ခန္ဓာ ၄-ပါး		ရုပ်၏ ဦးသို့ရောက်သော ဧကဇ-ဒွိဇ-တိဇ စတုဇကာယ	၃	၄

ဥဇ္ဈ	ကု	ဗျာ	ပစ္စာဇာတာ ကုသလာ ခန္ဓာ	ပုရေဇာတဿ ဣမဿ ကာယဿ	၄
	အကု	။	။ အကုသလာ ခန္ဓာ	။	၄
	ဗျာ	။	။ ဝိပါကာ-ကြိယာဗျာကာတာ ခန္ဓာ	။	၄

ရုပ်အာဟာရ-ရူပဇီဝိတိန္ဒြိယ သုဒ္ဓသချ်နှင့် အရကောက် (အတ္ထိ အဝိဂတ)

ရုပ်-ဟာ	ပဒ	န	ပစ္စည်း	ပစ္စယုပ္ပန်	
	သုဒ္ဓသချ်		စတုသမုတ္တနိကဩဇာ	(ကလာပ်တူဩဇာကြည့်) ကလာပ်တူကလာပ်ပြား-စတုသမုတ္တနိကရုပ်	
	ဗျာ	ဗျာ	ကဗဠိကာရော အာဟာရော	ဣမဿ ကာယဿ	၃
ရူပ-ဝဋ်	သုဒ္ဓသချ်		ရုပ်ဇီဝိတိန္ဒြိယ	(ရုပ်ဇီဝိတိန္ဒြိယကြည့်) ကလာပ်တူကမ္မဇရုပ် ၉-ခု	၁-၃
	ဗျာ	ဗျာ	ရူပဇီဝိတိန္ဒြိယံ	ကဋတ္တာရူပါနံ	၃

နာနက္ခဏိက ကမ္မ

သုဒ္ဓသချ်		အတိတ်ဖြစ်သော ကုသိုလ်, အကုသိုလ်စေတနာ		ဝိပါကံဆတ္ထိသ နာမက္ခန္ဓာ, ကဋတ္တာရုပ်		၂-၂
ဥဇ္ဈ	ကု	ဗျာ	ကုသလာ စေတနာ		ဝိပါကာနံ ခန္ဓာနံ ကဋတ္တာစရူပါနံ	၆
	အကု	။	အကုသလာ စေတနာ		။ ။	၂

မိဿက ဇယားများ

နိ-အတ်-အဝိ	သတပရေမိဿက	သုဒ္ဓသချ်	ပဒ	န	ပစ္စည်း								ပစ္စယုပ္ပန်				၂-၃
			ပဉ္စဝေါ-၌ ဖြစ်သောအခါ အကု-၁၂၊ ကု-၂၁၊ စေ-၅၂ အစိတ်၊ နာမက္ခန္ဓာ၊ ဝုဋ္ဌော မနောဒွါ-အစရှိသော ရှေးရှေးသောစိတ်နှင့် အတူ ဥပါဒ်သော ဟဒယဝတ္ထု														
		ဥဇ္ဈ	ကုဗျာ	ကု	ကုသလာ	၁	၃	၂	၈	ဝတ္ထုစ	၃	၁	၂	၃			
			အကုဗျာ	အကု	အကုသလာ	၁	၃	၂	၈	။	၃	၁	၂	၃			

အတ်-အဝိ	ပစ္စာဟာရမိဿက	သုဒ္ဓသချ်	ပဉ္စဝေါ-၌ဖြစ်သောအခါ အကု-၁၂၊ ကု-၂၁၊ စေ ၅၂ အစိတ်အပေါင်း နာမက္ခန္ဓာ၊ ဝုဋ္ဌောမနောဒွါ အစရှိသော ရှေးရှေးသောစိတ်နှင့် အတူ ဥပါဒ်၍ရုပ်၏ ဦးသို့ရောက်သော ဩဇာ										ဝုဋ္ဌော မနောဒွါ အစရှိသော ရှေးရှေး ဥပါဒ်၍ ရုပ်၏ဦးသို့ ရောက်သော တိဇကာယ စတုဇ ကာယအား (ကာလတူ တစ်ပြိုင်နက်တပ် ကောင်းသော)				၂-၂	
			ဥဇ္ဈ	ကုဗျာ	ဗျာ	ပစ္စာဇာတာ ကုသလာ ခန္ဓာ စ ကဗဠိကာရော အာဟာရော စ							ဣမဿ ကာယဿ					၂
				အကုဗျာ	။	ပစ္စာဇာတာ အကုသလာ ---							။					

အရှင်တိလောကာဘိဝံသ (အင်းစိန်)

၃၅

အတိ-အဝိ	ပစ္စာဇာတိဋ္ဌိယမိဿက	သုဒ္ဓါနု	ပဉ္စဝေါဋ် ဖြစ်သောအခါ အကု-၁၂၊ ကု-၂၁၊ စေ-၅၂ အစိတ်အပေါင်း နာမက္ခန္ဓာ၊ ဝုဋ္ဌော မနောဒွါ-အစရှိ သော ရှေးရှေးသောစိတ်နှင့်အတူ-ဥပါဒ်၍ ရုပ်၏ဋီသို ရောက်သော ရုပ်စိတ်တို့			ဝုဋ္ဌောမနောဒွါရာဝဇ္ဇန်းအစရှိသော ရှေး ရှေး-ရုပ်၏ဋီသို ရောက်သော ကမ္မဇကာယ အား ကာလတူတစ်ပြိုင်နက် တပ်ကောင်း သော	၂-၂
			ကုဗျာ	ဥပါ	ပစ္စာဇာတာ ကုသလာ ခန္ဓာစ ရုပ်စိတ်တို့ဋ္ဌိယဉ္စ	ကဋ္ဌတ္တာရူပါနံ	၂
	အကုဗျာ	။	။	အကုသလာ ခန္ဓာစ ။	။	၂	

ပကတူပနိဿယ ဆိုင်ရာမေးခွန်းများ

(၁၉၆၇) ကြက်ကိုသတ်ပြီးမှ ထိုအကုသိုလ်ကို ပယ်ဖျောက်ရန် ကြက်သားဟင်း လှူသူအား အကုသိုလ်
ကြောင့် ကုသိုလ်ဖြစ်ပုံကို ပဋ္ဌာန်းပစ္စည်း တပ်ပြပါ။

ဖြေ။ ပါဏံ ဟန္တာ တဿ ပဋိဃာတတ္ထာယ ဒါနံ ဒေတိ။

(၁၉၆၈) ဥပနိဿယပစ္စည်း ကုသလော ကုသလသန္ဓ် “မဂ္ဂေါ သေက္ခာနံ” စသော ပါဠိများအနက်ကို
ရေး၍ အောက်ပါပုဂ္ဂိုလ် ၂ယောက်၌ ရသင့်သော ပစ္စယုပ္ပန်တရားများကို ခွဲခြားကောက်ပြပါ။

(က) လူစည်းစိမ်ကို ဆုတောင်း၍ အလှူပေးသူ၊

(ခ) ကိုယ်၏ ချမ်းသာမှုကို ငဲ့၍ အလှူပေးသူ၊

ဖြေ။ (က) ပတ္တနံ ဥပနိဿာယ ဒါနံ ဒေတိ၊

(ခ) ကာယိကံ သုခံ ဥပနိဿာယ ဒါနံ ဒေတိ။

(၁၉၆၉) (က) ငါသာလျှင် ပညာရှိဟု ထောင်လွှားသူအား ရနိုင်သော ပစ္စယုပ္ပန်၊

(ခ) ဆင်းရဲကင်းစေရန် သီလဆောက်တည်သူအား ရနိုင်သော ပစ္စည်းတရားတို့ကိုကောက်
ပြပါ။

ဖြေ။ (က) ပညံ ဥပနိဿာယ မာနံ ဧပ္ပေတိ၊

(ခ) ကာယိကံ ဒုက္ခံ ဥပနိဿာယ သီလံ သမာဒိယတိ။

(၁၉၇၁) ရာဂပြဋ္ဌာန်းသော လောဘမူစိတ္တုပ္ပါဒ်က ဒုက္ခသဟဂုတ် ကာယဝိညာဉ်အား ကျေးဇူးပြုပုံပြ
အနုဝါဒပါဠိ၏ အနက်ကို ဆရာနည်းကျရေးပါ။

ဖြေ။ ရာဂံ ဥပနိဿာယ အတ္တာနံ အာတာပေတိ ပရိတာပေတိ၊

ပရိယိဋ္ဌိမူလကံ ဒုက္ခံ ပစ္စနဘောတိ၊ ရာဂေါ ကာယိကဿ ဒုက္ခဿ။

(၁၉၇၂) ပဋိသန္တိဒါဉာဏ် ဟူသည် အဘယ်ပညာကို ခေါ်သည်ဟု ဖော်ပြပါ။

ဖြေ။ မဟာကုသိုလ်၊ ကြိယာ ဉာဏသမ္ပယုတ်စိတ် ၈-ခု၌ ရှိသော ပညာကို ခေါ်ပါသည်။

(၁၉၇၃) ကိုယ်တိုင်ကြက်သတ်၍ ဆွမ်းကျွေးသူအတွက် ကြောင်း-ကျိုးသတ္တိများကို ဖော်ပြပါ။

ဖြေ။ ပါဏာတိပါတစေတနာ အကုသိုလ်အကြောင်းကြောင့် ဒါနစေတနာ ကာမကုသိုလ်အကျိုး
သည် ပကတူပနိဿယသတ္တိဖြင့် ဖြစ်၏။

ပညာ ဝိဘင်္ဂဝါရ ပကတူပနိဿယ ပါဠိတော်

ပဒ	န	ပစ္စည်း	ပစ္စယပ္ပန်
ကု	ကု	သဒ္ဓံ ဥပနိဿယ	ဒါနံဒေတိ၊ သီလံ သမာဒိယတိ၊ ဥပေါသထကမ္ပကရေတိ၊ ဈာနံ ဥပ္ပါဒေတိ၊ ဝိပဿနံ ဥပ္ပါဒေတိ၊ မဂ္ဂံ ဥပ္ပါဒေတိ၊ အဘိညံ ဥပ္ပါဒေတိ၊ သမာပတ္တိံ ဥပ္ပါဒေတိ
		သီလံ၊ သုတံ၊ စာကံ၊ ပညံ ဥပနိဿယ	ဒါနံ ဒေတိ--- သမာပတ္တိံ ဥပ္ပါဒေတိ
		သဒ္ဓါ၊ သီလံ၊ သုတံ၊ စာဂေါ၊ ပညာ	သဒ္ဓါယ၊ သီလဿ၊ သုတဿ၊ စာကဿ၊ ပညာယ
		ပထမဿ ဈာနဿ ပရိကမ္ပံ/ဒု/တ/စ	ပထမဿ ဈာနဿ/ဒု/တ/စ
		အာကာသာနဉ္စယတနဿ ပရိကမ္ပံ	အာကာသာနဉ္စယတနဿ
		ဝိညာ--/အာကိဉ္စ--/နေဝ---	ဝိညာ--/အာကိဉ္စညာ--/နေဝ--
		ပထမံ ဈာနံ/ဒု/တ/စ/ အာကာသာနဉ္စယတနံ/ဝိညာ/အာကိဉ္စညာ	ဒုတိယဿ ဈာနဿ တ/စ/အာကာသာနဉ္စယတနဿ/ဝိညာ/အာကိဉ္စညာ/ နေဝ--
		ဒိဗ္ဗဿ စက္ခုဿ ပရိကမ္ပံ/ဒိဗ္ဗာယ သောတဓာတုယာ/ဣဒ္ဓိဝိဉ္စေဉ္စကဿ-/စေတောပရိယဉ္စကဿ--/ပုဗ္ဗေနိဝါသာနဿတိဉ္စကဿ--/ယထာကမ္မပဂ ဉ္စကဿ--/အနာဂတံသဉ္စကဿ ပရိကမ္ပံ	ဒိဗ္ဗဿ စက္ခုဿ/ဒိဗ္ဗာယ သောတဓာတုယာ/ဣဒ္ဓိဝိဉ္စေဉ္စကဿ/စေတောပရိယဉ္စကဿ/ပုဗ္ဗေနိဝါသာနဿတိဉ္စကဿ/ယထာကမ္မ ပဂဉ္စကဿ/အနာဂတံသဉ္စကဿ
		ဒိဗ္ဗစက္ခု/ဒိဗ္ဗသောတဓာတု/ဣဒ္ဓိဝိဉ္စေဉ္စကံ/စေတော--/ပုဗ္ဗေ--/ယထာကမ္မပဂဉ္စကံ	ဒိဗ္ဗာယ သောတဓာတုယာ/ဣဒ္ဓိဝိဉ္စေဉ္စကဿ/စေတော--ဉ္စကဿ/ပုဗ္ဗေ-ဉ္စကဿ/ယထာ-ဉ္စကဿ/အနာဂတံသဉ္စကဿ
		ပထမဿ မဂ္ဂဿ ပရိကမ္ပံ/ဒု/တ/စ	ပထမဿ မဂ္ဂဿ/ဒု/တ/စ
		ပထမော မဂ္ဂေါ/ဒု/တ	ဒုတိယဿ မဂ္ဂဿ/တ/စ
		သေက္ခာ မဂ္ဂံ ဥပနိဿယ	အနုပ္ပန္နံ သမာပတ္တိံ ဥပ္ပါဒေန္တိ၊ ဥပ္ပန္နံ သမာပန္နန္တိ၊ သင်္ခါရေ အနိစ္စတော ဒုက္ခတော အနတ္တတော ဝိပဿန္တိ။
		မဂ္ဂေါ	သေက္ခာနံ အတ္တပဋိသမ္ဘိဒါယ ဓမ္မ--နိရုတ္တိ--ပဋိဘာနပဋိသမ္ဘိဒါယ ဌာနာဌာနကောသလ္လဿ

အရှင်တိလောကာဘိဝံသ (အင်းစိန်)

၃၇

ကု	အကု	သဒ္ဓိံ ဥပနိဿာယ/သီလံ---ပညံ---	မာနံ ဧပေတိ ဒိဋ္ဌိံ ဂဏှာတိ၊
		သဒ္ဓါ သီလံ သုတံ စာဂေါ ပညာ	ရာဂဿ ဒေါသဿ မောဟဿ မာနဿ ဒိဋ္ဌိယာ ပတ္တနာယ
။	ဗျာ	သဒ္ဓိံ ဥပနိဿာယ/သီလံ---ပညံ	အတ္တာနံ အာတာပေတိ ပရိတာပေတိ၊ ပရိယိဋ္ဌိမူလကံ ဒုက္ခံ ပစ္စနဘောတိ၊
		သဒ္ဓါ-----ပညာ	ကာယိကဿ သုခဿ ကာယိကဿ ဒုက္ခဿ ဖလသမာပတ္တိယာ
		ကုသလံ ကမ္မံ	ဝိပါကဿ
		အရဟတ မဂ္ဂံ ဥပနိဿာယ	အနုပ္ပန္နံ ကြိယသမာပတ္တိံ ဥပ္ပါဒေတိ၊ ဥပ္ပန္နံ။ပ။ဝိပဿတိ
		မဂ္ဂေါ	အရဟတော အတ္ထပဋိသမ္ဘိဒါယ ဓမ္မ။ပ။ဌာနာဌာနကောသလ္လဿ
		မဂ္ဂေါ	ဖလသမာပတ္တိယာ
အကု	အကု	ရာဂံ ဥပနိဿာယ	ပါဏံ ဟနတိ၊ အဒိန္နံ အာဒိယတိ၊ မုသာ ဘဏတိ၊ ပိသုဏံ--၊ ဖရသံ--၊ သမ္ပံ ပလပတိ၊ သန္တံ ဆိန္ဒတိ၊ နိလ္လောပံ ဟရတိ၊ ဧကာဂါရိကံ ကရေတိ၊ ပရိပန္နော တိဋ္ဌတိ၊ ပရဒါရံ ဂစ္ဆတိ၊ ဂါမဃာတံ ကရေတိ၊ နိဂမဃာတံ ကရေတိ၊ မာတရံ ဇီဝိတာ ဝေါရေပေတိ၊ ပိတရံ--၊ အရဟန္တံ--၊ ဒုဋ္ဌေန စိတ္တေန တထာဂတဿ လောဟိတံ ဥပ္ပါဒေတိ၊ သံဃံ ဘိန္ဒတိ။
		ဒေါသံ မောဟံ မာနံ ဒိဋ္ဌိံ ပတ္တနံ ဥပနိဿာယ	ပါဏံ ဟနတိ---သံဃံ ဘိန္ဒတိ
		ရာဂေါ ဒေါသော မောဟော မာနော ဒိဋ္ဌိပတ္တနာ	ရာဂဿ--- ပတ္တနာယ
		* ပါဏာတိပါတော/အဒိန္နာဒါနံ/ကာမေသုမိစ္ဆာစာရေ/မုသာဝါဒေါ/ပိသုဏဝါစာ/ဖရသဝါစာ/သမ္ပပ္ပလာပေါ/အဘိဇ္ဈာ/ဗျာပါဒေါ/မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ	ပါဏာတိပါတဿ/အဒိန္နာဒါနဿ/ကာမေသု မိစ္ဆာစာရဿ/မုသာဝါဒဿ/ပိသုဏာယ ဝါစာယ/ဖရသာယ ဝါစာယ/သမ္ပပ္ပလာပဿ/အဘိဇ္ဈာယ/ဗျာပါဒဿ/မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိယာ ၁၀
		* မာတုဃာတိကမ္မံ/ပိတုဃာတိကမ္မံ/အရဟန္တဃာတိကမ္မံ/ ရဟိတုပ္ပါဒကမ္မံ/သံဃဘောဒက္ခမ္မံ/နိယတမိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ	မာတုဃာတိကမ္မဿ/ပိတုဃာတိကမ္မဿ/အရဟန္တဃာတိကမ္မဿ/ ရဟိတုပ္ပါဒကမ္မဿ/သံဃဘောဒကမ္မဿ/နိယတမိစ္ဆာဒိဋ္ဌိယာ ၁၁

* ဤအမှတ်ပြုတို့ကို မူလ၊ မူလီစက်လှည့်၍ ပါဠိတော်ဟောပါ။

ပဌာန်းလက်ဆောင်

အကု	ကု	ရာဂဥပနိဿာယ/ဒေါသံ--ပတ္တနံဥပနိဿာယ	ဒါနံ ဒေတိ---သမာပတ္တိံ ဥပ္ပါဒေတိ၊
		ရာဂေါ---ပတ္တနာ	သဒ္ဓါယ---ပညာယ
		ပါဏံ ဟန္တာ တဿ/အဒိန္နံ အာဒိယိတော မုသာ ဘဏိတော ပိသုဏံ ဘဏိတော ဖရသံ ဘဏိတော သမ္ပံ ပလပိတော သန္တံ ဆန္တိတော နိလ္လောပံ ဟရိ တော ဧကာဂါရိကံ ကရိတော ပရိပဇ္ဇေ ဌတော ပရ ဒါရံ ဂန္ဓာ ဂါမဃာတံ ကရိတော နိဂမဃာတံ ကရိတော တဿ	ပဋိဃာတတ္ထာယ ဒါနံဒေတိ-- သမာပတ္တိံ ဥပ္ပါဒေတိ၊
		မာတရံ ဇီဝိတာ ဝေါရောပေတော တဿ/ပိတ ရံ, အရဟန္တံ, ဒုဋ္ဌေန စိတ္တေန တထာဂတာဿ လောဟိတံ ဥပ္ပါဒေတော သံဃံ ဘိန္နိတော တဿ	ပဋိဃာတတ္ထာယ ဒါနံ ဒေတိ၊ သီလံ သမာဒိယတိ၊ ဥပေါသထ ကမ္မံ ကရေတိ၊
။	ဗျာ	ရာဂဥပနိဿာယ/ ဒေါသံ--ပတ္တနံဥပနိဿာယ	အတ္တာနံ အာတာပေတိ---ဒုက္ခံ ပစ္စနဘောတိ၊
		ရာဂေါ--ပတ္တနာ	ကာယိကဿ သုခဿ---ဖလသမာပတ္တိယာ
		အကုသလံ ကမ္မံ	ဝိပါကဿ
ဗျာ	။	ကာယိကံ သုခံ/ကာယိကံ ဒုက္ခံ/ဥတု/ ဘောဇနံ/ သေနာသနံ	ကာယိကဿ သုခဿ/---ဒုက္ခဿ/ ဖလသမာပတ္တိယာ ^၁
		ကာယိကံ သုခံ --- သေနာသနံ	ကာယိကဿ သုခဿ---ဖလသမာပတ္တိယာ
		ဖလသမာပတ္တိ	ကာယိကဿ သုခဿ
		အရဟာ ကာယိကံ သုခံ ဥပနိဿာယ/ ကာယိကံ ဒုက္ခံ--သေနာသနံ ဥပနိဿာယ	အနုပ္ပန္နံ ကြိယသမာပတ္တိံ ဥပ္ပါဒေတိ၊ ဥပ္ပန္နံ သမာပစ္စတိ၊ သင်္ခါရေ အနိစ္စတော---ဝိပဿတိ၊
။	ကု	ကာယိကံ သုခံ ဥပနိဿာယ/---သေနာ သနံ ဥပနိဿာယ	ဒါနံ ဒေတိ---သမာပတ္တိံ ဥပ္ပါဒေတိ၊
		ကာယိကံ သုခံ ---- သေနာသနံ	သဒ္ဓါယ---ပညာယ
။	အကု	ကာယိကံ သုခံ ဥပနိဿာယ/---သေနာ သနံ ဥပနိဿာယ	ပါဏံ ဟန္တတိ----သံဃံ ဘိန္နိတိ၊
		ကာယိကံ သုခံ----သေနာသနံ	ရာဂဿ---ပတ္တနာယ

ပကတူပသဘော

ဤပကတူပသည် အကြောင်းအကျိုးနှင့်စပ်၍ ကျေးဇူးပြုရာ၌ ဝေးသောအကြောင်း၊ နီးသောအကြောင်း၊ အလွန်နီးသောအကြောင်းဟု ၃-မျိုးရှိ၏။ ထိုတွင် ရှေးကပြုဘူးသော ကုသိုလ်ကြောင့် ဈာန် မဂ် တရားတို့ကို ရခြင်းသည် ဝေးသောအကြောင်း၊ သဒ္ဓါ စသည်ကြောင့် ဒါနစသည်ကို ပြုခြင်းသည် နီးသောအကြောင်း၊ မဂ္ဂေါ ဖလဿ အရ မဂ်စေတနာက ဖိုလ်ကို ကျေးဇူးပြုရာ၌ အလွန်နီးသောအကြောင်းမည်၏။

ပကတ။ ။ ဧကန်မုချ အကျိုးတရားဖြစ်စေအောင် ကောင်းစွာပြုအပ်၊ ဖြစ်စေအပ်၊ မှီဝဲအပ်သော အားကြီးသော အကြောင်းသည် “ပကတ” မည်၏။ ဤ ပကတ သည်----

၁။ မိမိ အဇ္ဈတ္တသန္တာန်၌ ဖြစ်စေအပ်သည် သဒ္ဓါစသော ဥပ္ပါဒိတ တစ်မျိုး၊

၂။ ဗဟိဒ္ဓ၌ ပေါင်းသင်းဆက်ဆံ စားသောက် တွေ့ထိခြင်းတို့ဖြင့် မှီဝဲအပ်သည် ဥတု၊ ဘောဇန၊ သေ နာသန စသော ဥပသေဝိတ တစ်မျိုးအားဖြင့် ၂-မျိုးရှိ၏။

ရုပ်ပစ္စယုပ္ပန်မရကြောင်း

ရုပ်တရားတို့မှာ တစ်စုံတစ်ရာ ပြုလုပ်ဆောင်ရွက် စေ့ဆော်မှု မရှိသော အစေတနာ၊ အဗျာပါရသဘောများသာဖြစ်၍ ပကတသဘောမျိုးမရှိသောကြောင့် ပစ္စယုပ္ပန်တွင် မပါဝင်ပါ။

နိဗ္ဗာန်မရကြောင်း

နာမ်တရားတို့သည် နိပ္ပါဒိတ၊ ဥပသေဝန အကြောင်းနှင့် ပြည့်စုံကြ၍ ပစ္စည်းဘက်က ရကြသော်လည်း နိဗ္ဗာန်မှာ ထိုအကြောင်း ၂-ပါးမရှိ၍ ပစ္စည်းပင် မရ။

အနုဝါဒအရကောက်

သဒ္ဓါ အရ- ကံ ကံ၏ အကျိုး ပစ္စုပ္ပန်ဘဝ တမလွန်ဘဝစသည်တို့၌ ယုံကြည်သော သဒ္ဓါပြဌာန်းသော မဟာကုသိုလ် စိတ္တုပ္ပါဒ်ရ၏။ သီလ အရ- ပဉ္စဂီ၊ ဒသင်္ဂသီလ စေတနာ ပြဌာန်းသော ကာမကုသိုလ်၊ သုတံ အရ- သုတမယဉာဏ်ပြဌာန်းသော မဟာကုသိုလ် ဉာဏသမ္ပယုတ်စိတ္တုပ္ပါဒ်၊ စာဂံ အရ- အလောဘ ပြဌာန်းသော ကာမကုသိုလ်၊ ပညာ အရ- ပညာပြဌာန်းသော ကာမကုသိုလ် ဉာဏသမ္ပယုတ် စိတ္တုပ္ပါဒ်၊ ပဌမဿ ဈာနဿ ပရိကမ္မံ အရ- ပထမဈာန်ကို ရစိမ့်သောငှါ “ပထဝီ ပထဝီ” စသည်ဖြင့် စီးဖြန်းသော ပရိကမ် ဇောကိစ္စ တပ်သော ကာမကုသိုလ်။ (မာန-မာနကို၊ ဇေပွတိ-ဖြစ်စေ၏။ မာနံ ဇေပွတိ အရ- မိမိကိုယ်ကို ထောင်လွှားသော အခါဒိဋ္ဌိဂတဝိပ္ပယုတ် ၄-ခု စိတ္တုပ္ပါဒ်၊ ဒိဋ္ဌိ ဂဏှာတိ အရ- ဒိဋ္ဌိဂတသမ္ပယုတ် စိတ္တုပ္ပါဒ်၊ အတ္တာနံ အာတာပေတိ ။ပ။ ဒုက္ခံ ပစ္စနုဘောတိ အရ- ဒုက္ခသဟဂုတ် ကာယဝိညာဉ်၊ ကာယိကဿ သုခဿ အရ သုခသဟဂုတ် ကာယဝိညာဉ်၊ ကာယိကဿ ဒုက္ခဿ အရ- ဒုက္ခသဟဂုတ် ကာယဝိညာဉ် ရ၏။

ပစ္စယနိဒ္ဒေသကျမ်းတက်

ပစ္စယုဒ္ဒေသကို ဟောတော်မူသည်၏ အခြားမဲ့၌ ပစ္စယနိဒ္ဒေသကို ဟောတော်မူ၏။ ထို- ၌တုံသော်လည်း ဟောတုပစ္စည်း၏ ပစ္စယနိဒ္ဒေသ၊ အာရမ္မဏပစ္စည်း၏ ပစ္စယနိဒ္ဒေသ အစရှိသောအားဖြင့် ၂၄-ပါး အပြားရှိ၏။

ဟောတူ ဟူသော ကတ္တားပါ၌ဖြင့် ဟိတ် ၆-ပါး ပစ္စည်းတရားကို ပြတော်မူ၏။

ဟောတု-- ရူပါနံ ဟူသော သမ္ပဒါနံပါ၌ဖြင့် သဟိတ်စိတ် ၇၁၊ မောဟမူ ခွေ၌ မောဟကြဉ်သော စေ ၅၂၊ သဟိတ် စိတ္တဇရုပ်၊ သဟိတ် ပဋိသန္ဓေ ကမ္မဇရုပ် ပစ္စယုပ္ပန်တရားကို ပြတော်မူ၏။

ဟောတုပစ္စယေန ဟူသော ကရိုက်းပါ၌ဖြင့် ပြိုင်၊ ယထာ - - ဟေ၊ ဓိ၊ သဟ၊ အည၊ နိ၊ ဝိပါ၊ ဣ၊ မဂ္ဂ၊ သမ္ပ၊ ဝိပ္ပ၊ အတ္ထိ၊ အဝိ - ဤ ၁၂-ပစ္စယသတ္တိတို့တွင် ဟောတုသတ္တိဟုဆိုအပ်သော သတ္တိဝိသေသဖြင့် ကျေးဇူးပြုဟန်ကို ပြတော်မူ၏။

ထူးရာအနက်များ

(နတ္ထိပစ္စည်း) သမနန္တရနိရုဋ္ဌာ- မိမိ၏ အခြားမဲ့၌ ကောင်းစွာချုပ်ကုန်ပြီးသော၊ (ဝိဂတ၌- သမနန္တရဝိဂတာ-မိမိ၏ အခြားမဲ့၌ ကောင်းစွာ ကင်းကုန်သော) စိတ္တ စေတသိကာ-ကုန်သော၊ ဓမ္မာ- ရဟန္တာတို့ စုတိကြဉ်စိတ်-ဂဗ္ဗ၊ စေ-၅၂ နာမက္ခန္ဓာ တို့သည်၊ ပဋုပ္ပန္နာနံ- မိမိနှင့်အတူ ဖြစ်ကုန်သော၊

အာရမ္မဏ

ယံ ယံ ဓမ္မံ ဟူသော ပါ၌ဖြင့် အနိယမအားဖြင့် အာရုံ ၆-ပါး ပစ္စည်းတရားကို ပြတော်မူ၏။

ယေ ယေ ဓမ္မာ ဟူသော ပါ၌ဖြင့် အနိယမအားဖြင့် အာရမ္မဏိက ပစ္စယုပ္ပန်တရားကို ပြတော်မူ၏။

စိတ္တစေတသိကာ ဓမ္မာဟူသော ပါ၌ဖြင့် အာရမ္မဏိက ပစ္စယုပ္ပန် နာမက္ခန္ဓာ သရုပ်ကို ပြတော်မူ၏။

တေ တေ ဓမ္မာ ဟူသော ကတ္တားပါ၌ဖြင့် နိယမအားဖြင့် ယံ ယံ ဓမ္မံ ဟူသော ပါ၌ဖြင့် မှတ်အပ်ပြီးသော အာရုံ ၆-ပါး ပစ္စည်းတရားကို ပြတော်မူ၏။

တေသံ တေသံ ဓမ္မာနံ ဟူသော သမ္ပဒါနံပါ၌ဖြင့် နိယမအားဖြင့် ယေ ယေ ဓမ္မာ ဟူသော ပါ၌ဖြင့် မှတ်အပ်ပြီးသော အာရမ္မဏိက ပစ္စယုပ္ပန်တရားကို ပြတော်မူ၏။

ဥပနိဿယ

ဥတုပိ- လျှောက်ပတ်သည် စသော အချမ်းအပူ ဟူသော ဥတုသည်လည်း၊ ဥပနိဿယ -- ပစ္စယော။

ဘောဇနမ္ပိ- လျှောက်ပတ်သည် စသော ဘောဇဉ်သည်လည်း၊ ဥပနိဿယပစ္စယေန ပစ္စယော။

ပုဂ္ဂလောပိ- ကလျာဏမိတ္တ စသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်လည်း၊ ဥပနိဿယ ပစ္စယေန ပစ္စယော။

သေနာသနမ္ပိ- လျှောက်ပတ်သည် စသော ကျောင်း စသော အိပ်ရာနေရာ သည်လည်း၊ ဥပနိဿယ

ပစ္စယေန ပစ္စယော။

ပစ္စယနိဒ္ဒေသပါဠိတော်

နိဒ္ဒိသိတဗ္ဗ		နိဒ္ဒသနာကာရ		
ပစ္စယောတိ	ပစ္စည်း	ပစ္စယုပ္ပန်		ကရိုက်
ဟေတု	ဟေတု	ဟေတုသမ္ပယုတ္တကာနံ ဓမ္မာနံ တံသမုဋ္ဌာနာနုစ္ဆ ရူပါနံ		၁၂
ဈာန/မဂ္ဂ	ဈာနဂါနိ/ မဂ္ဂဂါနိ	ဈာန- -/ မဂ္ဂ- - -		၁၁/၁၃
နတ္ထိ/ဝိဂတ	သမနန္တရနိရုဋ္ဌါ (ဝိဂတာ)	စိတ္တစေတသိကာ ဓမ္မာ	ပဋုပ္ပန္နာနံ စိတ္တစေတသိကာနံ ဓမ္မာနံ	၇
အာရမ္ဘဏ	ရူပါယတနံ/ ပ။	ဟေဋ္ဌဗ္ဗာယတနံ	စက္ခုဝိညာဏဓာတုယာ တံသမ္ပယုတ္တကာနုစ္ဆ ဓမ္မာနံ/ ပ။ ကာယ-	၄
	ရူပါယတနံ ပ။	ဟေဋ္ဌဗ္ဗာယတနံ	မနောဓာတုယာ	၄
	သဗ္ဗေ ဓမ္မာ		မနောဝိညာဏဓာတုယာ	၈
	ယံ ယံ ဓမ္မံ အာရဗ္ဗ		ယေ ယေ ဓမ္မာ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ စိတ္တစေတသိကာ ဓမ္မာ	၈
	တေ တေ ဓမ္မာ		တေသံ တေသံ ဓမ္မာနံ	
အဓိပတိ	သဟာဓိ	ဆန္ဒာဓိပတိ	ဆန္ဒသမ္ပယုတ္တကာနံ ဓမ္မာနံ တံသမုဋ္ဌာနာနုစ္ဆ ရူပါနံ	၉
		ဝီရိယ/ စိတ္တ/ ဝိမံသာဓိပတိ	ဝီရိယ/ စိတ္တ/ ဝိမံသာ - - -	၁၁ ၁၁ ၁၂
	အာဓိ	ယံ ယံ ဓမ္မံ ဂရုံ ကက္ကာ	ယေ ယေ ဓမ္မာ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ စိတ္တစေတသိကာ ဓမ္မာ	၈
		တေ တေ ဓမ္မာ	တေသံ တေသံ ဓမ္မာနံ	

တိ.န.ဒ.ပ.စ.သံ.က.ဂု.ဇ.ဇ.ဇ.ဇ.ဇ.ဇ.ဇ.ရုံ.ရှ.ဘ

အနန္တရ- သမနန္တရ	စက္ခုဝိညာဏဓာတု တံသမ္ပယုတ္တကာ ဓ မ္မာ	မနောဓာတုယာ တံသမ္ပယုတ္တကာနုစ္ဆ ဓမ္မာနံ	၅
	မနောဓာတု	မနောဝိညာဏဓာတုယာ	၅
	- - - - ကာယ - - / မနောဓာတု - - -	မနောဓာတုယာ - - / မနောဝိညာဏ - -	၅
	ပုရိမာ ပုရိမာ ကုသလာ ဓမ္မာ ^၁	ပစ္ဆိမာနံ ပစ္ဆိမာနံ ကုသလာနံ ဓမ္မာနံ/ အဗျာ - - နံ	၆/၆
	။ အကုသလာ ဓမ္မာ ^၁	။ အကုသလာနံ ။	၆/၅
	။ အဗျာကတာ ဓမ္မာ ^၂	။ အဗျာကတာနံ ။/ ကု- / အကု-	၆/၅/၅
	ယေသံ ယေသံ ဓမ္မာနံ အနန္တရာ (သမနန္တရာ)	ယေ ယေ ဓမ္မာ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ စိတ္တစေတသိကာ ဓမ္မာ	
	တေ တေ ဓမ္မာ	တေသံ တေသံ ဓမ္မာနံ	၇
အာသေ	ပုရိမာ ပုရိမာ ကု/အကု/ကြိယာ ဗျာ - - -	ပစ္ဆိမာနံ ပစ္ဆိမာနံ ကု/အကု/ကြိယာ ဗျာ နံ	၆
ဥပနိဿယ	။ ကုသလာ ဓမ္မာ ^၂	။ ကု/အကု-ကေသဉ္စိ/အဗျာ-နံ	၃/၆/၁ ၃/၁ ၃/၆/၆
	။ အကု ။ ^၃	။ အကု/ ကု-ကေသဉ္စိ/ ။	၃/၆/၁ ၅/၁
	။ အဗျာကတာ ။ ^၃	။ အဗျာ/ ကု/ အကု-နံ	၃/၆/၁ ၃/၅/၁ ၈/၅/၁
	ဥတုဘောဇနဗ္ဗိ ပုဂ္ဂလောပိ သေနာသနဗ္ဗိ		

ပစ္စယနိဒ္ဒေသ ပါဠိအရကောက်ညွှန်ကြားချက်

ဤပစ္စယနိဒ္ဒေသ၌ ပဉ္စာဝါရ သုဒ္ဓသင်္ချာ အားလျော်စွာ ပါဠိထုတ်အရ ကောက်ရသည်။ အချို့ပစ္စည်းများ၌ သုဒ္ဓသင်္ချာအတိုင်းပင် ပါဠိထုတ်၍ အရကောက်ရသည်။ အချို့ပစ္စည်းများမှာကား သုဒ္ဓသင်္ချာကို ထိုက်သင့်သလို ခွဲစိတ်၍ ပါဠိထုတ်ကာ အရကောက်ရသည်။

ဟေတု၊ ဈာန၊ မဂ္ဂ၊ နတ္ထိ၊ ဝိဂတတို့၌ သုဒ္ဓသင်္ချာအတိုင်း အရကောက်ရသည်။ အာရမ္မဏ၊ အဓိပတိတို့၌ကား ပါဠိအားလျော်စွာ ကောက်လေ။

(သဟာဝိ) ဆန္ဒာဝိ၊ ဝိရိယာဝိတို့၌ “သာဝိပတိဇော ၅၂-ခု၌ရှိသော” ဟုဆို၊ ဝိမံသာဝိ၌ “သာဝိပတိတိဟိတဇော ၃၄-ခု၌ရှိသော ဝိမံသာဝိပတိ” ဟုဆို၊ စိတ္တာဝိ၌ “သာဝိပတိဇော ၅၂-ခုဟု ဆိုအပ်သော စိတ္တာဝိပတိ” ဟုဆိုလေ။ ပစ္စယုပ္ပန်ဘက်၌ ဝိစိကိစ္ဆာနှင့်ဆိုင်ရာ ဆန္ဒ၊ ဝိရိယ၊ ဝိမံသတို့ကို အသီးသီးကြည့်၍ ကောက်လေ။ ကရိုဏ်းများ၌ သဟဇယံ ဃဋ္ဌနာ အားလျော်စွာ ကောက်လေ။

(အနန္တရ၌) စက္ခုဝိညာဉ်က သမ္ပဋိမျှိုင်းအား၊ သမ္ပဋိမျှိုင်းက သန္တီရဏအားကျေးဇူးပြုပုံကို ဝိထိအားလျော်စွာ ဟော၏။ ထိုမှ အကြွင်းကို “ပုရိမာ” စသည်ဖြင့် သိမ်းကြုံးဟော၏။ ပုရိမာ စသည်ကောက်ပုံမှာ ပဉ္စာ ဝါရ အတိုင်းဖြစ်၏။

ဆိုရိုး

ယေသံ ယေသံ ဓမ္မာနံဖြင့် အနိယမအားဖြင့် ရဟန္တာတို့၏ စုတိကြည် ရှေးရှေးသော စိတ်-ဂဇ္ဈ၊ စေ-၅၂ ပစ္စည်းတရားကို ပြတော်မူ၏။

ယေ ယေ ဓမ္မာ-ဖြင့် အနိယမအားဖြင့် ရဟန္တာတို့၏ စုတိနှင့်တကွ နောက်နောက်သော စိတ်-ဂဇ္ဈ၊ စေ-၅၂ ပစ္စယုပ္ပန်တရားကို ပြတော်မူ၏။

စိတ္တစေတသိကာ ဓမ္မာ-ဖြင့် အနန္တရ ပစ္စယုပ္ပန်နာမက္ခန္ဓာသရုပ်ကို ပြတော်မူ၏။

တေ တေ ဓမ္မာ-ဟူသော ကတ္တားပါဠိဖြင့် နိယမအားဖြင့် ယေသံ ယေသံ ဓမ္မာနံ-ဟူသော ပါဠိဖြင့် မှတ်အပ် ပြီးသော ရဟန္တာတို့ စုတိကြည် ရှေးရှေးသော စိတ်-ဂဇ္ဈ၊ စေ-၅၂ ပစ္စည်းတရားကို ပြတော်မူ၏။

တေသံ တေသံ ဓမ္မာနံ-ဟူသော သမ္ပန်ဒါန်ပါဠိဖြင့် နိယမအားဖြင့် ယေ ယေ ဓမ္မာ-ဟူသောပါဠိဖြင့် မှတ်အပ်ပြီးသော ရဟန္တာတို့ စုတိနှင့်တကွ နောက်နောက် သော---၏။

အနန္တရပစ္စယေန ဟူသော ကရိုဏ်းပါဠိဖြင့် တစ်ပြိုင်နက် ယထာရဟ တပ်ကောင်းသော အနန္တရမုနိ ၇-ပစ္စယသတ္တိတို့တွင် အနန္တရသတ္တိဟု ဆိုအပ်သော သတ္တိဝိသေသဖြင့် ကျေးဇူးပြုဟန်ကို ပြတော်မူ၏။

အရှင်တိလောကာဘိဝံသ (အင်းစိန်)

၄၃

နိဒ္ဒိသိတဗ္ဗ		နိဒဿနာကာရ		
ပစ္စယောတိ		ပစ္စည်း	ပစ္စယုပ္ပန်	ကရိုဏ်း
ပစ္ဆာဇာတ		ပစ္ဆာဇာတာ စိတ္တစေတသိကာ ဓမ္မာ	ပုရေဇာတဿ ဣမဿ ကာယဿ	၄
ကော	နာနာ	ကုသလာကုသလံ ကမ္မံ	ဝိပါကာနံ ဓမ္မာနံ၊ ကဋတ္တာ ဝ ဂူပါနံ	၆
	သဟ	စေတနာ	သမ္ပယုတ္တကာနံ ဓမ္မာနံ၊ တံသမုဋ္ဌာနာနု ဂူပါနံ	၁၀
အာဟာရ	ရုပ်	ကဗဠိကာရော အာဟာရော	ဣမဿ ကာယဿ	၃
	နာမ်	အရူပိနော အာဟာရော	သမ္ပယုတ္တကာနံ ဓမ္မာနံ၊ တံသမုဋ္ဌာနာနု ဂူပါနံ	၁၂
ဒဗ္ဗဇ္ဇ	ပုတိ	စက္ခုဋ္ဌိယံ/ ဥပဏ္ဍိယံ	စက္ခုဝိညာဏဓာတုယာ၊ တံသမ္ပယုတ္တကာနု ဓမ္မာနံ/ ဥပဏ္ဍိယံ ကာယဝိညာဏဓာတုယာ - -	၆
	ရူပတိ	ရူပဓိတိတိဋ္ဌိယံ	ကဋတ္တာဂူပါနံ	၃
	သဟတိ	အရူပိနော ဣဋ္ဌိယာ	သမ္ပယုတ္တကာနံ ဓမ္မာနံ၊ တံသမုဋ္ဌာနာနု ဂူပါနံ	၁၄
ဝိပါက	ဝိပါက	ဝိပါကာ စတ္တာရော ဓမ္မာ အရူပိနော	အညမညံ	၇
ဝိပ္ပယုတ္တ		ရူပိနော ဓမ္မာ/ အရူပိနော ဓမ္မာ	အရူပိနံ ဓမ္မာနံ/ ရူပိနံ ဓမ္မာနံ	

နာနာကမ္မ- ကတ္တာ:-အကု ၁၂၊ ကု ၂၁ ဌိရှိသော နာနာကမ္မဏိက စေတနာ၊ သမ္ပဒါန်-ဝိ ၃၆ နာမက္ခန္ဓာ၊ ပဋိသန္ဓေ ကမ္မဇရုပ်၊ ပဝတ္တိ ကမ္မဇရုပ်၊ အသညသတ် ကမ္မဇရုပ်။

ဝိပ္ပယုတ္တအရကောက်

ရူပံ	သဟ	ပဉ္စဝေါ-ပဋိ-နှင့်အတူ ဥပါဒ်သော ဟဒယဝတ္ထု	ပဉ္စဝေါကာရ ပဋိသန္ဓေ နာမက္ခန္ဓာ	၆
	နာမဿ	ပုရေ ဆဝတ္ထု	(အရူဝိ ၄ ကြည်) သတ္တဝိညာဏဓာတ်	၉
နာမံ	သဟ	ပဉ္စဝေါဋ္ဌိ (အရူဝိ၊ ခွေပဉ္စ ၁၀၊ ရဟန္တာရတိကြည်) စိတ်-၇၅၊ စေ-၅၂ ပဝတ္တိ ပဋိ-နာမက္ခန္ဓာ	စိတ္တဇရုပ် ပဋိသန္ဓေကမ္မဇရုပ်	၇
	ရူပဿ	ပဉ္စဝေါ-ဘုံဋ္ဌိ (အရူဝိ ၄ ကြည်) ပထမဘဝင်အစရှိ နောက်ဖြစ်သော စိတ် ၈၅၊ စေ-၅၂ နာမက္ခန္ဓာ	ပဋိသန္ဓေအစရှိ ရှေးဖြစ်သော စိတ်နှင့် အတူဥပါဒ်၍ ရုပ်၏ဋ္ဌိသို့ရောက်သော ကော ခွံဇ တိဇ စတုကောယ	၄

ကရိုဏ်းများ

ရုပ်သည် နာမ်အား-သဟဝိပ်၌ ကြီး-၄၊ ည ဝိပ်။ ပုရေဝိပ်၌ အာရမ္မဏမျိုး ၈-ပစ္စည်းနှင့် ဣဋ္ဌိယ။

နာမ်သည် ရုပ်အား- သဟဝိပ်၌ ကြီး-၄၊ ည ဝိပ် ဝိပါက၊ ပစ္ဆာဝိပ်၌ ပစ္ဆာမျိုး ၄-ပစ္စည်း။

သဟဇာတ။ ။ စတ္တာရော ခန္ဓာ အရူပိနော-ဟူသော ကတ္တားပါဠိဖြင့် ၃-ပါး၊ ၃-ပါးသော နာမက္ခန္ဓာအား တပ်သော တစ်ပါးတစ်ပါး သော နာမက္ခန္ဓာ-စသည်ဖြင့် ကောက်လေ။

အညမည်-ဟူသော သမ္ပဒါန်ပါဠိဖြင့် ၃-ပါး၊ ၃-ပါးသော နာမက္ခန္ဓာ၊ တစ်ပါး တစ်ပါးသော နာမက္ခန္ဓာ၊ ၂-ပါး၊ ၂-ပါးသော နာမက္ခန္ဓာ ပစ္စယုပ္ပန်တရားကို ပြတော်မူ၏။

ကရိုဏ်းပါဠိဖြင့် အချင်းချင်းအားတပ်သော အလုံးစုံသော ပဝတ္တိ၊ ပဋိသန္ဓေ နာမက္ခန္ဓာ ၄-ပါးဖြစ်အံ့-ကြီး ၄ ည-သံ-၆ ပစ္စည်း။

အချင်းချင်းအားတပ်သော အလုံးစုံသော ဝိပါက် ပဝတ္တိ ပဋိသန္ဓေ နာမက္ခန္ဓာ ၄-ပါးဖြစ်အံ့-ကြီး ၄-ည-သံ-ဝိပါက ၇-ပစ္စည်း။

စတ္တာရော မဟာဘူတာ ဖြင့် ၃-ပါး၊ ၃-ပါးသော မဟာဘုတ်အား တပ်သော စသည်ဖြင့် ကောက်၊ ကရိုဏ်းပါဠိဖြင့် ကြီး ၄-ည ၅-ပစ္စည်း။

ဩက္ကန္တိက္ခဏေ နာမရူပံ ဖြင့် ပဉ္စဝေါကာရ ပဋိသန္ဓေ နာမက္ခန္ဓာ၊ ဟဒယဝတ္ထု။

အညမည် ဖြင့် ပဉ္စဝေါကာရ ပဋိသန္ဓေ နာမက္ခန္ဓာ၊ ဟဒယဝတ္ထု။

ကရိုဏ်းပါဠိဖြင့် အချင်းချင်းအားတပ်သော ပဉ္စဝေါ-ပဋိ-နာမက္ခန္ဓာ၊ ဟဒယဝတ္ထု ဖြစ်အံ့-ကြီး ၄-ည-ဝိပါ ၆-ပစ္စည်း၊ ဟဒယဝတ္ထုအားတပ်သော ပဉ္စဝေါ-ပဋိ-နာမက္ခန္ဓာ ဖြစ်အံ့-ကြီး ၄-ည-ဝိပါ ၇-ပစ္စည်း။

စိတ္တစေတသိကာ မ္ဗော ပါဠိဖြင့် ပဉ္စဝေါ-ဘုံ၌ ဖြစ်သောအခါ (အရူပိ ၄ ခွေပဉ္စ ၁၀၊ ရဟန္တာစုတိကြဉ်) စိတ်-၇၅၊ စေ-၅၂ ပစ္စည်းတရား။

စိတ္တသမုပ္ပါနာနံ ရူပါနံ ဖြင့် စိတ္တဇရုပ် (အဋ္ဌကထာနည်း)၊ တစ်နည်း စိတ္တဇရုပ်၊ ပဋိသန္ဓေကမ္မဇရုပ် (ဆရာနည်း) ပစ္စယုပ္ပန်တရားကို ပြတော်မူ၏။

ကရိုဏ်းပါဠိ (ပဉ္စဝေါရ သဟဝိပ သုဒ္ဓသချီာ ပထမအချက်အတိုင်း) ဝိပါက်ကို သုံးသပ်မှု မသုံးသပ်မှု အားဖြင့် ၂-ချက်ခွဲ၍ဆို၊ မဟာဘူတာ-စသည် ထင်ရှားပြီ။

ရူပိနော မ္ဗော-ဟူသော ကတ္တားပါဠိဖြင့် ဟဒယဝတ္ထု။

အရူပိနံ မ္ဗောနံ-ဟူသော သမ္ပဒါန်ပါဠိဖြင့် ပဉ္စဝေါ-ပဋိ-နာမက္ခန္ဓာ ပစ္စယုပ္ပန်။

ကိဉ္ဇိကာလေ သဟဇာတ ပစ္စယေန (ပစ္စယော) ဟူသော ကရိုဏ်းပါဠိဖြင့် ပဋိသန္ဓေကာလ၌ သဟဇာတသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုဟန်ကို ပြတော်မူ၏။

ကိဉ္ဇိကာလေ န သဟဇာတ ပစ္စယေန (ပစ္စယော) ဟူသော ကရိုဏ်းပါဠိဖြင့် ပဝတ္တိကာလ၌ သဟဇာတသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုဟန်ကို ပြတော်မူ၏။

အညမည်။ ။ ပါဠိ၌ “အညမည်” ဟူသော သမ္ပဒါန်ပုဒ်ကျေသည်။

နိဿယ။ ။ သဟဇာတနိဿယ၊ ပုရေဇာတနိဿယ အားလျော်စွာ ကောက်လေ။

ပစ္စုပ္ပန်တို့၊ ရုပ်အာဟာရတို့၊ ဂူပဇီဝိတိန္ဒြိယတို့၊ ၃-မျိုးကို (သာဝဿေသဒေသနာ ဖြစ်သောကြောင့်) ဟောတော်မမူ။

ဆဝါရအနုလုံ သုဒ္ဓသချာ် ဇယား

ပစ္စည်းအမည်	ပစ္စယုပ္ပန္နဓမ္မ		သင်္ချာ်		
	နာမ်	ရုပ်	ဗြဟ္မ	ဒုဗြဟ္မ	သင်္ခါ
ဟေတု	သဟိတံစိတ် ၇၁ (မောဒ္ဒေ၌ မောဟကြည်) သဟိတံပဝတ္တိ ပဋိသန္ဓေနာမက္ခန္ဓာ ၄-ပါး	သဟိတံစိတ္တဓရုပ်, သဟိတံပဋိ-ကမ္မဓရုပ်	၉	၁၇	၃
အာ,နန့်,သနန့်, ဥ,သံ,နတ်,ဝိ	စိတ်-၈၉၊ စေ-၅၂၊ ပဝတ္တိပဋိသန္ဓေနာမက္ခန္ဓာ ၄-ပါး		၃	၇	၃
အဝိပတိ	(အဝိပတိပစ္စည်းကိုရသောအခါ အဝိပတိတရား ကိုယ်ကြည့်သော)သာဝိပတိဇော ၅၂-နာမက္ခန္ဓာ	သာဝိပတိစိတ္တဓရုပ်	၉	၁၇	၃
သဟဇာတ,နိဿ ယ,အတ္တိ,အဝိ	အလုံးစုံသော ပဝတ္တိ ပဋိသန္ဓေနာမက္ခန္ဓာ ၄-ပါး	စိတ္တဓရုပ်, ပဋိသန္ဓေကမ္မဇ,ဗဟိရ, အာဟာ ရဇ, ဥတုဇ, အသညသတ်ကမ္မဇ, ပဝတ္တိ ကမ္မဓရုပ်	။	။	။
အညမည	။	ပဋိသန္ဓေနာမက္ခန္ဓာမှ ထောက်အပ်သော (ဟဒယဝတ္ထု) အချင်းချင်းမှ ထောက်အပ် သော စိတ္တဇမဟာဘုတ်, ပဋိသန္ဓေကမ္မဇ, ဗဟိရ, အာဟာရ, ဥတုဇ, အသညသတ် ကမ္မဇ, ပဝတ္တိကမ္မဇမဟာဘုတ်	၃	၇	၃
ပုရေဇာတ	(အဂ္ဂပဝိပါကံ ၄-ခုကြည့်) ပဉ္စေါကာရပဝတ္တိ နာမက္ခန္ဓာ ၄-ပါး		။	။	။
အာသေဝန	အကု-၁၂၊ ဟသိတုပ္ပါဒ်၊ မဟာကု-ကြိ-ဒုတိ ယာဒိဇော မဟဂ္ဂုတ်ကု-ကြိမဂ် ၄-ခု နာမက္ခန္ဓာ		။	။	။
ကမ္မ	(ကုသိုလ်၊ အကုသိုလ် ကြိယာစေတနာကြည့် သော)အလုံးစုံသော ပဝတ္တိ ပဋိသန္ဓေနာမက္ခန္ဓာ ၄-ပါး	စိတ္တဓရုပ်, ပဋိသန္ဓေကမ္မဓရုပ်, အသည သတ်ကမ္မဓရုပ်, ပဝတ္တိကမ္မဓရုပ်	၉	၁၇	၃
ဝိပါက	အလုံးစုံသော ဝိပါကပဝတ္တိ , ပဋိသန္ဓေ နာမက္ခန္ဓာ ၄-ပါး	ဝိပါကံပြုအပ်သော စိတ္တဇ, ပဋိသန္ဓေကမ္မဇ ရုပ်	၁	၁	၁
အာဟာရ	အလုံးစုံသော ပဝတ္တိ, ပဋိသန္ဓေနာမက္ခန္ဓာ ၄-ပါး	စိတ္တဇ, ပဋိသန္ဓေကမ္မဇ, အာဟာရဓရုပ်	၉	၁၇	၃
ဣန္ဒြိယ	။	စိတ္တဇ, ပဋိသန္ဓေကမ္မဇ, (ရုပ်စိဝိတိန္ဒြေ ကြည့်) အသညသတ်ကမ္မဇ, ပဝတ္တိကမ္မဓရုပ်	။	။	။
ဈာန	(ဒွေပဉ္စဝိညာဉ် ၁၀ ကြည့်) အလုံးစုံသော ပဝတ္တိ ပဋိသန္ဓေ နာမက္ခန္ဓာ ၄-ပါး	စိတ္တဓရုပ်, ပဋိသန္ဓေကမ္မဓရုပ်	။	။	။
မဂ္ဂ	သဟိတံစိတ်-၇၁၊ စေ-၅၂ ပဝတ္တိ, ပဋိသန္ဓေ နာမက္ခန္ဓာ ၄-ပါး	သဟိတံ စိတ္တဓရုပ်, သဟိတံပဋိသန္ဓေ ကမ္မဓရုပ်	။	။	။

ဝိပ္ပယုတ္တ	(အရူပဝိပါက် ၄ ကြည်) ပဉ္စဝေါကာရ ပဝတ္တိ၊ ပဋိသန္ဓေ နာမက္ခန္ဓာ ၄-ပါး	စိတ္တဇရုပ်, ပဋိသန္ဓေကမ္မဇရုပ်	။	။	။
------------	---	-------------------------------	---	---	---

သုဒ္ဓသချ်ာ ဆိုရိုး

ဟေပစ္စည်း၏ သုဒ္ဓသချ်ာဝါရ၌ သဟိတ်စိတ် ၇၁၊ မောဟမူဒွေ၌ မောဟကြဉ်သော စေ ၅၂-ခု၊ ပဝတ္တိ၊ ပဋိသန္ဓေ နာမက္ခန္ဓာ ၄-ပါး၊ သဟိတ် စိတ္တဇရုပ် သဟိတ်ပဋိသန္ဓေ ကမ္မဇရုပ် ၊ ဤတရားတို့သည် ဟေတုပစ္စည်း၏ ပစ္စယုပ္ပန္နမ္မဖြစ်သော တရားတို့ မည်ကုန်၏။ (သချ်ာ နဝ၊ သတ္တရသ၊ တိဏိ - တည်း။)

(ထို့ကြောင့် ထိုတရားတို့ကို ဤအနုလုံ၌ နယသို့လိုက်၍လည်းကောင်း၊ ဝါရသို့ လိုက်၍လည်းကောင်း၊ တိက်ပုဒ်၏ အရသို့ လိုက်၍လည်းကောင်း၊ ကံ, ကတ္တာ: နေဟန်သို့ လိုက်၍လည်းကောင်း ဟေတုယာ နဝ - ဟု သချ်ာတပ်၍ ဟောအပ်ကုန်၏။)

ဆောင်။ * ဝိ-ပု-အာသေ၊ ဤသုံးထွေ၊ သန္ဓေ မရှိမှတ်။

* အာ-နန်-သနန်၊ ဥ-သံ-နတ်-ဝိ၊ ပု-အာထည့်၊ ကိုးရှိ နာမ်သက်သက်။

* အာ-နန်-သနန်၊ ဥ-သံ-နတ်-ဝိ၊ အဉ်-ပု-ထည့်၍၊ နောက်ရှိ အာသေ၊ ဤဆယ်ထွေ၊ သချေံ တိဏိ မှတ်။

ဆဝါရနှင့်ဟောသောတရားများ

၁။ ပဋိစ္စဝါရ၊ သဟဇာတဝါရ တို့၌ သဟဇာတပစ္စည်း ရသောတရားကို ဟောသည်။

၂။ ပစ္စယဝါရ၊ နိဿယဝါရ တို့၌ သဟဇာတနိဿယ၊ ပုရေဇာတနိဿယ ပစ္စည်းရသော တရားကို ဟောသည်။

၃။ သံသဋ္ဌဝါရ၊ သမ္ပယုတ္တဝါရတို့၌ သမ္ပယုတ္တပစ္စည်း ရသောတရားကို ဟောသည်။

ဆောင်။ ပဋိစိ, သဟ၊ ပစ္စယနှင့်၊ နိဿယ၊ သံသဋ္ဌ၊ သမ္ပ-မှတ်၊ ခြောက်ရပ် ဝါရသာ။

ပုစ္ဆာဝါရ ဟောပုံနည်းပြ

၁	သိယာ	ကုသလံ ဓမ္မံ	ပဋိစ္စ	ကုသလော ဓမ္မော	ဥပ္ပဇ္ဇေယျ	ပဿေယနိယာ
၂	။	။	။	အကုသလော ဓမ္မော	။	
၃	။	။	။	အဗျာကတော ဓမ္မော	။	
၄	။	။	။	ကုသလော စ အဗျာကတော ဓမ္မော	ဥပ္ပဇ္ဇေယျ	
၅	။	။	။	အကု--စ ဗျာ--စ	။	
၆	။	။	။	ကု--စ အကု--စ	။	
၇	။	။	။	ကု--စ အကု---စ ဗျာ--စ	။	

ဝိပ္ပယုတ္တအဖျားသတ်အနက်

(ကု + ဖျာ) “ခန္ဓေ ဝိပ္ပယုတ္တ ပစ္စယာ” ခန္ဓေ-ပဉ္စဝေါကာရ ကုသိုလ် နာမက္ခန္ဓာတို့ကို၊ ပဋိစ္စ-၍၊ ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စယာ- ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စယသတ် သာဓဇ္ဇေဟိ- ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စယသတ္တိကို ပြီးစေတတ်ကုန်သော၊ (ခန္ဓေဟိ- ပဉ္စဝေါကာရ အစိတ်အပေါင်း ကုသိုလ် နာမက္ခန္ဓာတို့ကြောင့်၊) စိတ္တသမုဋ္ဌာန်- စိတ်လျှင် ဖြစ်ကြောင်းရှိသော၊ ရူပ- ရုပ်သည်၊ ဥပ္ပဇ္ဇတိ- ဖြစ်၏။

(ကု + ကုဖျာ) “ခန္ဓေဝတ္ထုဝိပ္ပယုတ္တပစ္စယာ၊ စိတ္တသမုဋ္ဌာန် ရူပံ ခန္ဓေ ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စယာ” ဝတ္ထု-ဟဒယ ဝတ္ထုကို၊ ပဋိစ္စ-၍၊ ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စယာ- ဝတ္ထုနာ ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စယသတ် သာဓဇ္ဇေဟိ- ဟဒယဝတ္ထုဖြင့် ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စယ သတ္တိကို ပြီးစေတတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ခန္ဓာ ပဉ္စဝေါ ကုသိုလ်နာမက္ခန္ဓာတို့သည်၊ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ။ ခန္ဓေ-တို့ကို၊ ပဋိစ္စ-၍၊ ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စယာ- ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စယသတ် သာဓဇ္ဇေဟိ- ကုန်သော၊ (ခန္ဓေဟိ၊ ပဉ္စဝေါ- ကု နာမက္ခန္ဓာ တို့ကြောင့်၊) စိတ္တသမုဋ္ဌာန် ရူပံ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ။

(ဖျာ + ဖျာ) ပဝတ္တိ ဌ- ဆဝတ္ထု- ဟုလည်းကောင်း၊ ပဉ္စဝေါကာရ ဝိ-ကြံ နာမက္ခန္ဓာ ဟုလည်းကောင်း ပြောင်း၍ ဆိုပါ။

ပဋိသန္ဓေ၌လည်း ဟဒယဝတ္ထု-ဟုလည်းကောင်း ပဉ္စဝေါ ပဋိသန္ဓေနာမက္ခန္ဓာ ဟုလည်းကောင်း ဆိုပါ။

ရုပ်သက်သက်။ ခန္ဓေ- ပဉ္စဝေါကာရ ကု-အကု-ဝိ-ကြံ နာမက္ခန္ဓာတို့ကို၊ ပဋိစ္စ- ၍၊ ဝိပ္ပယုတ္တ ပစ္စယာ- ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စယသတ် သာဓဇ္ဇေဟိ ခန္ဓေဟိ- ပဉ္စဝေါ-ကု အကု- ဝိ- ကြံ- နာမက္ခန္ဓာတို့ကြောင့်၊ စိတ္တသမုဋ္ဌာန် ရူပံ-သည်လည်းကောင်း၊ ကဋတ္တာရူပံ- ပဋိသန္ဓေ ကမ္မဇရုပ်သည်လည်းကောင်း၊ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ-၏။

ပဋိစ္စဝါရ အနုလုံ ဝိဘင်္ဂပါဠိတော်

ပဒ	ဝသာန	ကံ(ပစ္စည်း)	ပဋိစ္စ	ကတ္တာ(ပစ္စယုပ္ပန်)
က	က	ကုသလံ	၁ ၃ ၂	၂ ၁ ၂
။	ဗျာ	ကုသလေ ခန္ဓေ	။	စိတ္တသမုဋ္ဌာန် ရှုပ်
။	ကုဗျာ	ကုသလံ	၁ ၂ ၃	စိတ္တသမုဋ္ဌာန် ၉ ရှုပ်
(အကုသိုလ် ၃ ချက်နည်းတူ)				
ဗျာ	ဗျာ	ပဝတ္တိ	ဝိပါကာဗျာကတံ ကြိယာဗျာကတံ	၁ ၃ ၂ ။ ၃ ၁ ၂
		ပဋိသန္ဓေ	ပဋိသန္ဓေကုဏေ ဝိပါကာဗျာကတံ	၁ ၃ ၂ ။ ၃ ၁ ၂
			ခန္ဓေ	။ ဝတ္ထု
			ဝတ္ထု	။ ခန္ဓာ
		ရုပ်သင်္ကသင်္က		၁ ၃ ၂ မဟာဘူတေ ။ ၃ ၁ ၂ စိတ္တသမုဋ္ဌာန် ရှုပ် ကဋတ္တာ ရှုပ် ဥပါဒါ ရှုပ်
			ဗဟိရံ အာဟာရသမုဋ္ဌာန် ဥတုသမုဋ္ဌာန်	၁ ၃ ၂ ။ ၂ ၁ ၂
			အသညသတ္တာန်	၁ ၃ ၂ ။ ၂ ၁ ၂
ကုဗျာ	ဗျာ	ကုသလေ ခန္ဓေ စ မဟာဘူတေ စ		။ စိတ္တသမုဋ္ဌာန် ရှုပ်
အကုဗျာ	။	အကု	။	။

ဝိပ္ပယုတ္တ အဖျားသတ် ပါဠိယေား

၁	နာမ်သင်္ကသင်္ကကတ္တာနုလျှင်	ဝတ္ထု ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စယာ		
၂	ရုပ်	။		ခန္ဓေ ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စယာ
၃	နာမ်ရုပ်ကတ္တာနုလျှင် (ပဝတ္တိ)	ခန္ဓာ ဝတ္ထု ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စယာ	စိတ္တသမုဋ္ဌာန် ရှုပ်	။
၄	။ (ပဋိသန္ဓေ)	။	ကဋတ္တာရှုပ်	။
၅	ခန္ဓေ ပဋိစ္စ ဝတ္ထု၊ ဝတ္ထု ပဋိစ္စ ခန္ဓာ	။	ဝတ္ထု	။

သဟဇာတ ကတ္တားကောက်

ကု ကု-၌ ကု-ကတ္တား အရ ကု ၂၁၊ စေ ၃၈ အစိတ်အစိတ် နာမက္ခန္ဓာကို စွဲ၍ဖြစ်သော ကု ၂၁၊ စေ ၃၈ အစိတ်အစိတ် နာမက္ခန္ဓာ ပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။

ကု ဗျာ-၌ ဗျာ-ကတ္တား အရ ပဉ္စဝေါကာရဘုံ၌ ဖြစ်သောအခါ ကု ၂၁၊ စေ ၃၈ အစိတ်အပေါင်း နာမက္ခန္ဓာကို စွဲ၍ဖြစ်သော ကုသိုလ်ပြုအပ်သော စိတ္တဇရုပ် ပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။

ကု ကုဗျာ-၌ ကုဗျာ-ကတ္တားအရ ပဉ္စဝေါကာရဘုံ၌ ဖြစ်သောအခါ ကု ၂၁၊ စေ ၃၈ အစိတ်အစိတ် နာမက္ခန္ဓာကို စွဲ၍ ဖြစ်သော ကု ၂၁၊ စေ ၃၈၊ အစိတ်အစိတ် နာမက္ခန္ဓာ၊ ထိုနာမက္ခန္ဓာပြုအပ်သော စိတ္တဇရုပ် ပစ္စယုပ္ပန်တရား ရ၏။

အကု အကု-၌ အကု ကတ္တား အရ အကု ၁၂၊ စေ ၂၇၊ အစိတ်အစိတ် နာမက္ခန္ဓာကို စွဲ၍ ဖြစ်သော အကု ၁၂၊ စေ ၂၇၊ အစိတ်အစိတ် နာမက္ခန္ဓာ ပစ္စယုပ္ပန်တရား ရ၏။

အကု ဗျာ-၌ ဗျာကတ္တားအရ ပဉ္စဝေါ - - အကု ၁၂၊ စေ ၂၇၊ အစိတ်အပေါင်း နာမက္ခန္ဓာကို စွဲ၍ ဖြစ်သော အကုသိုလ်ပြုအပ်သော စိတ္တဇရုပ် ပစ္စယုပ္ပန်တရား ရ၏။

အကု အကုဗျာ-၌ အကုဗျာ ကတ္တား အရ ပဉ္စဝေါ - - အကု ၁၂၊ စေ ၂၇၊ အစိတ် အစိတ် နာမက္ခန္ဓာကို စွဲ၍ဖြစ်သော အကု ၁၂၊ စေ ၂၇၊ အစိတ်အစိတ် နာမက္ခန္ဓာ၊ ထိုနာမက္ခန္ဓာ ပြုအပ်သော စိတ္တဇရုပ် ပစ္စယုပ္ပန်တရား ရ၏။

ဗျာ ဗျာ-၌ ပဝတ္တိ ဗျာ ကတ္တား အရ ဝိ ၃၆၊ ကြိ ၂၀၊ စေ ၃၈၊ အစိတ် အစိတ် နာမက္ခန္ဓာကို စွဲ၍ ဖြစ်သော ဝိ ၃၆၊ ကြိ ၂၀၊ စေ ၃၈၊ အစိတ် အစိတ် နာမက္ခန္ဓာ၊ ထိုနာမက္ခန္ဓာပြုအပ်သော စိတ္တဇရုပ် ပစ္စယုပ္ပန်တရား ရ၏။

ပဋိသန္ဓေ ဗျာ - ကတ္တား အရ ပဋိသန္ဓေ ၁၉၊ စေ ၃၅၊ အစိတ်အစိတ်၊ အစိတ် အပေါင်း နာမက္ခန္ဓာ၊ ဟဒယဝတ္ထုကို စွဲ၍ ဖြစ်သော ပဋိသန္ဓေ ၁၉၊ စေ ၃၅၊ အစိတ်အစိတ်၊ အစိတ် အပေါင်း နာမက္ခန္ဓာ၊ ကဋတ္တာရုပ် ပစ္စယုပ္ပန် တရား ရ၏။

ရုပ်သက်သက် ဗျာ - ကတ္တား အရ ပဉ္စဝေါကာရဘုံ၌ ဖြစ်သောအခါ အရူပဝိပါက် ၄-ခု၊ ဒွေပဉ္စဝိညာဉ် ၁၀၊ ရဟန္တာတို့၏ စုတိကြည်သော ကုသိုလ်၊ အကုသိုလ်၊ ဝိပါက်၊ ကြိယာ နာမက္ခန္ဓာတို့သည် ယထာရဟပြုအပ်သော စိတ္တဇ မဟာဘုတ်၊ ပဉ္စဝေါကာရ ပဋိသန္ဓေ ပန္နရသတို့နှင့် ယထာရဟ အတူ ဥပါဒ်သော ပဋိသန္ဓေကမ္မဇ မဟာဘုတ်၊ ဗဟိရ မဟာဘုတ်၊ အာဟာရဇမဟာဘုတ်၊ ဥတုဇမဟာဘုတ်၊ အသညသတ်ကမ္မဇ မဟာဘုတ်၊ ပဝတ္တိကမ္မဇမဟာဘုတ်ကို စွဲ၍ ဖြစ်သော ဘုတ်နှင့် တကွသော စိတ္တဇ ဥပါဒ်၊ ပဋိသန္ဓေကမ္မဇဥပါဒ်၊ ဗဟိရဥပါဒ်၊ အာဟာရဇဥပါဒ်၊ ဥတုဇဥပါဒ်၊ အသညသတ်ကမ္မဇ ဥပါဒ်၊ ပဝတ္တိကမ္မဇဥပါဒ်ရုပ် ပစ္စယုပ္ပန်တရား ရ၏။

ကုဗျာ ဗျာ - ဌိ ဗျာ ကတ္တာ: အရ ပဉ္စဝေါ -- ကု ၂၁၊ စေ ၃၈၊ အစိတ် အပေါင်း နာမက္ခန္ဓာ၊ အစိတ် အပေါင်း မဟာဘုတ်ကို စွဲ၍ ဖြစ်သော ကုသိုလ်ပြုအပ်သော စိတ္တဇရုပ် ပစ္စယုပ္ပန် တရား ရ၏။

အကုဗျာ ဗျာ - ဌိ ဗျာ ကတ္တာ: အရ ပဉ္စဝေါ -- အကု ၁၂၊ စေ ၂၇၊ အစိတ် အပေါင်း နာမက္ခန္ဓာ၊ အစိတ် အပေါင်း မဟာဘုတ်ကို စွဲ၍ ဖြစ်သော အကုသိုလ် ပြုအပ်သော စိတ္တဇရုပ် ပစ္စယုပ္ပန် တရား ရ၏။

မုတိချက် -

ဤသဟဇာတ ကတ္တာ:ကောက်ကို မူတည်၍ ကြွင်းသော ပစ္စည်းတို့၏ ကတ္တာ:ကောက်ကိုလည်း သုဒ္ဓသချီာ အရ တရားအားလျော်စွာ ကောက်လေ။

အာဟာရ၌ ရုပ်သက်သက်မှ တပါး အားလုံး သဟဇာတနှင့် တူ၊ ရုပ်သက်သက် ၃-ပိုင်း ရှိရာတွင် ပထမပိုင်း အပြည်အစုံ၊ ဒုတိယပိုင်း အာဟာရဇရုပ် ၁-မျိုးသာ ရသည်၊ တတိယပိုင်း မရ။

ဣန္ဒြိယ၌လည်း ရုပ်သက်သက်မှ တပါး အားလုံး သဟဇာတနှင့် တူ၊ ရုပ်သက်သက် ပထမပိုင်း အပြည်အစုံ၊ ဒုတိယပိုင်း မရ၊ တတိယပိုင်း ပစ္စယုပ္ပန် ကတ္တာ:ဘက်တွင် ရုပ်ဇီဝိတိန္ဒြေကြည့်၍ ကောက်၊

ကောက်ပုံမှာ -

ရုပ်သက်သက် ဗျာ - ကတ္တာ: အရ ပဉ္စဝေါကာရဘုံ၌ ဖြစ်သောအခါ အရူပဝိပါက် ၄-ခု၊ ဒွေပဉ္စဝိညာဉ် ၁၀၊ ရဟန္တာတို့၏ စုတိကြည်သော ကုသိုလ်၊ အကုသိုလ်၊ ဝိပါက်၊ ကြိယာ နာမက္ခန္ဓာတို့သည် ယထာရဟပြုအပ်သော စိတ္တဇ မဟာဘုတ်၊ ပဉ္စဝေါကာရ ပဋိသန္ဓေ ပန္နရသတို့နှင့် ယထာရဟ အတူ ဥပါဒ်သော ပဋိသန္ဓေကမ္မဇ မဟာဘုတ်၊ အသညသတ်ကမ္မဇ မဟာဘုတ်၊ ပဝတ္တိ ကမ္မဇ မဟာဘုတ်ကို စွဲ၍ ဖြစ်သော ဘုတ်နှင့် တကွသော စိတ္တဇ ဥပါဒ်၊ ပဋိသန္ဓေကမ္မဇဥပါဒ်၊ ရုပ်ဇီဝိတိန္ဒြေ ကြည်သော အသညသတ် ကမ္မဇ ဥပါဒ်၊ ပဝတ္တိကမ္မဇဥပါဒ်ရုပ် ပစ္စယုပ္ပန်တရား ရ၏။

ဈာန၌ ဗျာ ဗျာ ပဝတ္တိ-ဝယ် ဒွေပဉ္စဝိညာဉ် ၁၀-ကြည့်၍ ကောက်၊ ရုပ်သက်သက်၌ ပထမပိုင်း အပြည်အစုံ၊ ဒုတိယ၊ တတိယပိုင်း မရ၊ မိဿကပဒ အပြည်အစုံ။

မဂ္ဂ၌ ဗျာ ဗျာ ဌိသာ ထူးသည်။

ဗျာ ဗျာ ပဝတ္တိ ကတ္တာ: အရ - သဟိတ် ဝိပါက် ၂၁၊ သဟိတ် ကြိ ၁၇၊ စေ ၃၈၊ အစိတ် အစိတ် နာမက္ခန္ဓာကို စွဲ၍ ဖြစ်သော သဟိတ် ဝိပါက် ၂၁၊ သဟိတ် ကြိ ၁၇၊ စေ ၃၈၊ အစိတ် အစိတ် နာမက္ခန္ဓာ၊ ထိုနာမက္ခန္ဓာပြုအပ်သော သဟိတ် စိတ္တဇရုပ် ပစ္စယုပ္ပန်တရား ရ၏။

ဆဝါရပါဠိအရကောက်အညွှန်း

ဆဝါရပါဠိအရကောက် အားလုံးသည် သုဒ္ဓသချုံဖြင့်ပင် လုံးဝကိစ္စပြီး၏။ ထို့ကြောင့် သုဒ္ဓသချုံကို ကျေညက်စွာ ရပါစေ။ သုဒ္ဓသချုံတွင်ပါသော တရားတို့ကို ရုပ်တရားမည်မျှ၊ နာမ်တရားမည်မျှ၊ မည်သည်ရုပ်၊ မည်သည်နာမ်ဟု သေချာစွာ စိစစ်လေ့လာပါ။ သုဒ္ဓသချုံတွင်ပါသော တရားများသည် ပစ္စယုပ္ပန်ကတ္တာအတွက် ဖြစ်သည်ကို သတိပြု၍ “ပါဠိတော် ဇယား လက်ျာဘက်ခြမ်းတွင်ရှိသော တရားများ”ဟု အမြဲသတိပြုပါ။ ဤ အကျဉ်းညွှန်ပြချက်ကို သဘောပေါက်လျှင် ဆဝါရအတွက် ပါဠိတော်နှင့် ကတ္တာကောက် ကိစ္စပြီး၏။

အသေးစိတ်ညွှန်ကြားချက်

ပဋိစ္စ ဝိဘင်္ဂဝါရ (အနုလုံ)

ကတ္တာပါဠိကောက်ပုံ

သဟကြီး။ ။ ဌ နာမ်အကုန် ရုပ်အကုန်ရ၍ ဇယားအတိုင်း အပြည်အစုံ ဆိုပါ။

အာဟာရ။ ။ ဌ နာမ်အကုန်နှင့် စိတ္တဇ၊ ပဋိသန္ဓေကမ္မဇတို့ ရ၍ ကု-၃၊ အကု-၃၊ ဗျာ+ဗျာ ပဝတ္တိ၊ ပဋိသန္ဓေ၊ ရုပ်သက်သက် ပထမပိုင်း အပြည်အစုံ၊ အာဟာရဇရုပ် ပိုသည်သာထူး၏။

ဣန္ဒြိယ။ ။ ဌ အာဟာရကဲ့သို့ပင် ရုပ်သက်သက် ၃-ပိုင်းမှ လွဲ၍ အပြည်အစုံ၊ သုဒ္ဓသချုံအားလျှော် စွာ ပွန်ကတ္တာဘက်တွင် ရုပ်ဇီဝိတိန္ဒြေ ကြည့်၍ဆိုသည်သာ ထူး၏။

ဈာန။ ။ ဌ ဈာ-ဈာ ပဝတ္တိ ဒွေပဉ္စ ၁၀ ကြည်သည်သာ ထူး၏။ ဗာဟိရ စသည်မရ။

မဂ္ဂ။ ။ ဌ ဟေတုအတိုင်း၊ မောဒွေဌ မော မကြည်ပဲ ဆိုသည်သာ ထူး၏။

ဟေတု၊ အကု-ပစ္စယုပ္ပန်ကတ္တာတွင် မောဟမူဒွေဌ မောဟကြည့်၍ကောက်၊ ဗျာ + ဗျာ ပဝတ္တိ၊ ပဋိသန္ဓေတို့၌ သဟိတကိုသာကောက်၊ ရုပ်သက်သက်၌လည်း “ပဉ္စဝေါ-အဂ္ဂဝိ ၄ ရဟန္တာစုတိကြည် ကု-အကု- သဟိတ ဝိ- သဟိတိကြိ-နာမက္ခန္ဓာတို့သည် ယထာရဟပြုအပ်သော သဟိတိစိတ္တဇ မဟာဘုတ်၊ သဟိတိ ပဉ္စဝေါကာရ ပဋိသန္ဓေတေရသတို့နှင့် ယထာရဟ အတူညီပါဒ်သော သဟိတိပဋိသန္ဓေ ကမ္မဇ မဟာဘုတ်ကို စွဲ၍ ဖြစ်သော” - - - - စသည်ဆို။

မှတ်ချက်။ ဒွေပဉ္စဝိညာဉ် ၁၀ ကို သုဒ္ဓသချုံ၌ မပါ၍ ကြည့်စရာမလို၊ ဤနည်းအတိုင်း သုဒ္ဓသချုံတွင် မပါသောတရားကို မကြည်ပဲ ဆိုရမည်။

ကမ္မ။ ။ ဌ ပွန်ကတ္တာဘက်တွင် စေတနာကြည့်၍ ကောက်၊ ဈာ-ဈာ ပဝတ္တိ၌ ကြိယာစေတနာ ကြည်သော-ဟုဆို၊ (ဝိပါကစေတနာ ကျန်၍ စေတသိက် မလျော့) ရုပ်သက်သက်၌ အသညသတ်ကမ္မဇ ပဝတ္တိ ကမ္မဇကို ထည့်၍ဆို။

ဝိပါကာ။ ။ ခြံ ဝိပါကာသာဖြစ်၍ ပဝတ္တိ၌ ကြိယာမရ၊ ပဋိသန္ဓေ အပြည်အစုံ၊ ရုပ်သက်သက်၌ “အရှုဝိ ၄၊ နွေပဉ္စ ၁၀၊ ရဟန္တာ ၈ တိကြဉ် ပဉ္စဝေါကာရ ဝိပါကာမက္ခန္ဓာတို့သည် ယထာရဟပြုအပ်သော -” စသည်ဆို။

အညမည။ ။ ဟု+ဗျာ ပဝတ္တိ၌ နာမ်သက်သက်၊ ပဋိ-၌ ကဋတ္တာရုပ်နေရာတွင် ဟဒယဝတ္ထု တစ်ခုသာ ရသည်၊ ရုပ်သက်သက်၌ အချင်းချင်းမဟာဘုတ် ၇-မျိုးလုံးရသည်။

အာ- နန်- သနန်- ဥ- သံ- နတ်- ဝိ။ တို့၌ နာမ်သက်သက် အကုန်ရ၏။ ပဝတ္တိနာမ်သက်သက် ဆို၊ ပဋိ-၌ နာမ်ကတ္တာနေသော “ဝတ္ထု ပဋိစ္စ ခန္ဓာ” ရသည်ကို သတိပြု၍ “အစိတ်အစိတ် နာမက္ခန္ဓာ ဟဒယဝတ္ထုကို စွဲ၍ ဖြစ်သော - - - အစိတ်အစိတ် အစိတ်အပေါင်း နာမက္ခန္ဓာ ပစ္စယုပ္ပန် တရားရ၏” ဟုဆို။

အဓိပတိ။ ။ ခြံ ပဉ္စာဝါရကဲ့သို့ ဧကန် အနေကန် စွဲ၍ ဆိုပါ၊ ပွန် ကတ္တားဘက်တွင် (အဓိပတိပစ္စည်းကို ရသော အခါ-မထည့်ပဲ) “အဓိ-တရားကိုယ်ကြဉ်သော” မှ စ၍ဆို။

ကံဘက်တွင် အဓိတရားကိုယ်ကြဉ်စရာမလို၊ ရုပ် သက်သက်၌ ပဉ္စဝေါကာရဘုံ၌ အဓိပတိပစ္စည်းကို ရသောအခါ သာဓိပတိကု-အကု-ဝိ-ကြိ နာမက္ခန္ဓာတို့သည် ယထာရဟ ပြုအပ်သော သာဓိပတိစိတ္တဇ မဟာဘုတ်ကိုစွဲ၍ ဖြစ်သော ဘုတ်နှင့်တကွသော သာဓိပတိ စိတ္တဇ ဥပါဒါရုပ်။

ပုရေဇာတ။ ။ သုဒ္ဓသင်္ချာအတိုင်း ၇-အကု-ဗျာ စွဲ၍ ဘုံသတ်ကာ ဆို၊ အာပုကို မဟော၊ ဝတ်ပုကို သာ ဟောကြောင်း သိစေလိုသောကြောင့် ပဒတိုင်း၏ အနုဝါဒ အဖျားသတ်အဆုံးတွင် “ဝတ္ထု ပုရေဇာတ ပစ္စယာ” ဟုဟောသည်၊ ဝတ္ထု-ဟဒယ ဝတ္ထုကို၊ ပဋိစ္စ၊ ပုရေဇာတပစ္စယာ ဝတ္ထုနာ ပုရေဇာတ ပစ္စယတံ သာဓေဇ္ဇေန-ဟဒယ ဝတ္ထုဖြင့် ပုရေဇာတ သတ္တိကို ပြီးစေတတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ခန္ဓာ- ပဉ္စဝေါကာရ ကုသိုလ် နာမက္ခန္ဓာတို့ သည်၊ ဥပ္ပုဇ္ဈိ။

အကုသလေန အကုသလံ အဆုံး၌လည်း နည်းတူ၊ “ပဉ္စဝေါကာရ အကုသိုလ် နာမက္ခန္ဓာ”ဟု ဆိုသည် သာ ထူး၏၊ ဟု+ဗျာ အဆုံးသတ်၌ ဝတ္ထု-ဆဝတ္ထုကို၊ ပဋိစ္စ ပုရေဇာတပစ္စယာ- ဝတ္ထုနာ ပုရေဇာတ ပစ္စယတံ သာဓေဇ္ဇေန- ဆဝတ္ထုဖြင့်- - - ကြောင့်၊ ခန္ဓာ-ပဉ္စဝေါ-ဝိ-ကြိ-နာမက္ခန္ဓာတို့သည်၊ ဥပ္ပုဇ္ဈိ။

အာသေဝန။ ။ ခြံသုဒ္ဓသင်္ချာအတိုင်း ၇-အကု-ဗျာ စွဲ၍ ဆို၊ (ပါဠိ၌လည်း “ဝိပါကာဗျာကတံ” ဖြတ်၍ “ကြိယာဗျာကတံ” မျှသာဆို။)

ဝိပ္ပယုတ္တ။ ။ ခြံ သုဒ္ဓသင်္ချာ အားလျော်စွာ ဘုံသတ်၍ ဆိုပါ။

ဟိတ်ပါဠိကောက်ပုံ

ဟိတ်ပါဠိအရ ပဉ္စာဝါရကတ္တာအတိုင်းကောက်ပါ။

ဟေတု။ ။ ကု + ကု - သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာ အားတပ်သော ကု-၂၁၊ စေ-၃၈၊ စိတ္တက္ခန္ဓာ တစ်ခုတစ်ခုနှင့် ရှိသော ဒွိဟိတ်ဖြစ်အံ့- အလောဘ၊ အဒေါသ၊ တိဟိတ်ဖြစ်အံ့- အလောဘ၊ အဒေါသ၊ အမောဟ၊ ဤ ဟိတ် ၂-ပါး၊ ၃-ပါး ပစ္စည်းတရားတို့၏ ဟေတုသတ္တိ ရ၏။ (ဤသို့ စသည်ဖြင့် ပဉ္စာဝါရ ကတ္တာ ပါဠိအတိုင်း ကောက်ပါ။ ဣဗျာ + ဗျာကို ကု + ဗျာအတိုင်း၊ အဣဗျာ + ဗျာ ကို အကု + ဗျာ အတိုင်း ကောက်)

ရုပ်သက်သက်၌ သဟိတ်စိတ္တဇရုပ် သဟိတ်ပဋိသန္ဓေ ကမ္မဇရုပ်အား တပ်သော ပဉ္စဝေါ ကာရာ၌ဖြစ်သောအခါ အရူပိပါကံ ၄-ခု၊ ရဟန္တာစုတိကြံသော ကုသိုလ်၊ အကုသိုလ်၊ သဟိတ်ဝိပါကံ၊ သဟိတ်ကြံ နာမက္ခန္ဓာ စိတ္တက္ခန္ဓာ တစ်ခု တစ်ခုရှိသော ဒွိဟိတ်ဖြစ်အံ့- အလောဘ၊ အဒေါသ၊ တိဟိတ် ဖြစ်အံ့- အလောဘ၊ အဒေါသ၊ အမောဟ၊ လောဘမူ ဖြစ်အံ့- လောဘ၊ မောဟ၊ ဒေါသမူ ဖြစ်အံ့- ဒေါသ၊ မောဟ၊ မောဟမူ ဖြစ်အံ့-မောဟ၊ ဤ ဟိတ် ၁-ပါး၊ ၂-ပါး၊ ၃-ပါး ပစ္စည်းတရားတို့၏ ဟေတုသတ္တိ ရ၏။

ဈာန- မဂ္ဂ။ ။ တိ၌လည်း ပဉ္စာဝါရ ကတ္တာအတိုင်း ကောက်လေ။

အာရမ္မဏ။ ။ ပဉ္စာဝါရလာ သင်္ချာ နဝ ကို ပစ္စယုပ္ပန်ချင်းတူသော ၃-ချက်စီ ပေါင်း၍ ဤ၌ သင်္ချာ တိဏိ ဖြစ်၏။

ကု + ကု - ကု ၂၁ အားတပ်သော အရဟတ္တမဂ် ဖိုလ်ကြည် စိတ်-၈၇၊ စေ-၅၂၊ ရုပ်-၂၈၊ နိဗ္ဗာန် ပညတ်၊ ဤအာရုံ ၆-ပါး ပစ္စည်းတရားတို့၏ အာရမ္မဏသတ္တိ။ အကု- အကု အကု ၁၂ အားတပ်သော ကိ- ၈၁၊ စေ-၅၂၊ ရုပ်-၂၈၊ ပညတ် ဤအာရုံ ၆-ပါး။

ဗျာ + ဗျာ (ပဝတ္တိ) ဝိ-၃၆၊ ကြိ-၂၀ အားတပ်သော စိတ်-၈၉၊ စေ-၅၂၊ ရုပ်-၂၈၊ နိဗ္ဗာန်၊ ပညတ် ဤအာရုံ ၆-ပါး။

ပဋိသန္ဓေ - ပဋိသန္ဓေစိတ် ၁၉ အားတပ်သော ကံ၊ ကမ္မနိမိတ်၊ ဂတိနိမိတ်- ဟု သမုတ်အပ်သော အာရုံ ၆-ပါး။

အဓိပတိ။ ။ အာဓိ သဟာဓိ သတ္တိ ၂-မျိုးလုံး ထိုက်သင့်သလို ပဉ္စာဝါရ ကတ္တာအတိုင်း ကောက် ရမည်။ သဟာဓိကိုကား ပဒ တိုင်း၌ ရသည်။

အာဓိကိုကား (ပစ္စယုပ္ပန် ရုပ်သက်သက်ဖြစ်လျှင် မရ) ပစ္စယုပ္ပန် နာမ်ပါသော ပဒတို့၌သာ ရသည်။ ပဉ္စာဝါရ အာဓိ သရုပ်ခွဲဇယားအတိုင်း ကုသိုလ်နာမ်၊ အကုသိုလ်နာမ်၊ အဗျာကတနာမ် ခွဲ၍ကောက်၊ ကောက် ပုံမှာ-ကု ကု၊ ကု ကုဗျာ-တို့၌--

အလေးအမြတ်ပြုတတ်သော မဟာကုသိုလ် ဉာဏဝိပ္ပယုတ် ၄-ခုအားတပ်သော အလေးအမြတ် ပြုအပ်သော လောကီကုသိုလ် ၁၇-ခုဟုဆိုအပ်သော ဓမ္မာရုံ၊ အလေးအမြတ်ပြုတတ်သော မဟာကုသိုလ်

ဉာဏသမ္ပယုတ် ၄-ခု အားတပ်သော အလေးအမြတ်ပြုအပ်သော အရဟတ္တမဂ်ကြည့်သော ကု ၂၀၊ အောက်ဖိုလ် ၃-ခု၊ နိဗ္ဗာန် ဟုဆိုအပ်သော ဓမ္မာရုံ၊ မဂ် ၄-ခုအား တပ်သော နိဗ္ဗာန်ဟုဆိုအပ်သော ဓမ္မာရုံ ပစ္စည်းတရားတို့၏ အာရမ္မဏာဓိပတိ သတ္တိ။

အကု အကု , အကု အကုဗျာ - တို့၌ အလေးအမြတ် ပြုတတ်သော လောဘမူစိတ် ၈-ခုအား တပ်သော အလေးအမြတ်ပြုအပ်သော ဣဋ္ဌဖြစ်သော နိဗ္ဗန္တရုပ် အဋ္ဌာရသ၊ ဒေါသမူ ဒွေ၊ မောဟမူ ဒွေ ခုက္ခသဟရုတ် ကာယဝိညာဉ်ကြည့်သော လောကီစိတ် ၇၆-ခု၊ ဒေါသ၊ ဣဿာ၊ မစ္ဆရိယ၊ ကုက္ကုစ္စ၊ ဝိစိကိစ္ဆာ ကြည့်သော စေ ၄၇-ခု၊ ဤအာရုံ ၆-ပါး ပစ္စည်းတရားတို့၏ အာရမ္မဏာဓိပတိ သတ္တိ။

ဗျာ ဗျာ ပဝတ္တိ - ၌ အလေးအမြတ် ပြုတတ်သော မဟာကြိယာ ဉာဏသမ္ပယုတ် ၄-ခုအား တပ်သော အလေးအမြတ်ပြုအပ်သော အရဟတ္တမဂ်၊ အရဟတ္တဖိုလ်၊ နိဗ္ဗာန်၊ ဖိုလ် ၄-ခုအား တပ်သော နိဗ္ဗာန် ဟုဆိုအပ်သော ဓမ္မာရုံ ပစ္စည်းတရားတို့၏ အာရမ္မဏာဓိပတိ သတ္တိ။

ရုပ်သင်္ကဿင်- သာဓိပတိ စိတ္တဇရုပ် အားတပ်သော ပဉ္စဝေါကာရဘုံ၌ အဓိပတိပစ္စည်းကို ရသော အခါ သာဓိပတိ ကု၊ အကု၊ ဝိ၊ ကြိ နာမက္ခန္ဓာ စိတ္တက္ခန္ဓာ တစ်ခု တစ်ခု၌ ရှိသော အဓိပတိတရားကိုယ် ၃-ပါး ၄-ပါး တို့တွင် တစ်ပါးပါး ပစ္စည်းတရားတို့၏ သဟာဓိ သတ္တိရ၏။

အနန္တရ။ ။ ပဉ္စဝေါရ သင်္ချာ သတ္တိကို ပစ္စယုပ္ပန် ဇာတ်တူချင်းပေါင်း၍ ဤ၌ သင်္ချာတိဏိ ဖြစ်၏။

ကု + ကု ၌ (ပဉ္စဝေါရ ကု + ကု၊ ဗျာ + ကု ၂-ချက်ပေါင်း၍ ဆိုပါ) နောက်နောက်သော ကု-၂၁ အားတပ်သော ဝုဋ္ဌော မနောဒွါ၊ အဆုံးဇောကြည့် ရှေးရှေး ကိကု - ၁၇ ပစ္စည်းတရားတို့၏ အနန္တရသတ္တိ။

အကု + အကု ၌ (ပဉ္စဝေါရ ဗျာ + အကု၊ အကု အကု အတိုင်း ၂-ခါဆို) အကု ၁၂ ပထမဇော အား တပ်သော ဝုဋ္ဌော မနောဒွါ၊ ပထမဇောကြည့် နောက်နောက် အကု ၁၂ အားတပ်သော အဆုံးဇောကြည့် ရှေး ရှေး အကု ၁၂ ပစ္စည်းတရားတို့၏ အနန္တရ သတ္တိ။

ဗျာ + ဗျာ ပဝတ္တိ၌- (ပဉ္စဝေါရ ကု-ဗျာ၊ အကု-ဗျာ၊ ဗျာ-ဗျာ ၃-ချက် ပေါင်း၍ ဆိုပါ) (ရဟန္တာ စုတိနှင့်တကွ) နောက်နောက် ဝိ-၃၆၊ ကြိ-၂၀ နာမက္ခန္ဓာ အားတပ်သော အကု-၁၂၊ ကု-၂၁ အဆုံးဇော၊ ရဟန္တာစုတိကြည့် ရှေးရှေး ဝိ-၃၆၊ ကြိ-၂၀ နာမက္ခန္ဓာ ပစ္စည်းတရားတို့၏ အနန္တရသတ္တိ။

ပဋိသန္ဓေ၌ ပဋိ ၁၉ အားတပ်သော စုတိ ၁၉ ပစ္စည်းတရားတို့၏ အနန္တရသတ္တိ။

သဟဇာတ။ ။ ပဉ္စဝေါရ ကတ္တားပါဌ်အတိုင်းကောက်လေ၊ အထူးမှာ- ပစ္စယုပ္ပန် ရုပ်ပါသော ပဒတို့၌ မဟာဘုတ်အတွက်ပါ (ပဉ္စသဟကြီး သုဒ္ဓသင်္ချာ ၃-အချက်အတိုင်း) ဆိုပါ။

ကု ဗျာ - ၌ ဟိတ်ပါဌ် အရ စိတ္တဇရုပ်အားတပ်သော ပဉ္စဝေါကာရ ဘုံ၌ဖြစ်သော အခါ ကု ၂၁၊ စေ ၃၈၊ အစိတ် အပေါင်း နာမက္ခန္ဓာ၊ အချင်းအားလည်းကောင်း , ဥပါဒါရုပ်အားလည်းကောင်း တပ်သော မဟာဘုတ် ၄-ပါး ပစ္စည်းတရားတို့၏ သဟဇာတသတ္တိ။

ပဋိလည်း ပဉ္စဝါရ သုဒ္ဓသချ်လာအတိုင်း ၃-ချက် ခွဲ၍ ဆိုပါ။ အချင်းချင်းအားလည်းကောင်း၊ အချင်းချင်း နာမက္ခန္ဓာ ကဋတ္တာရုပ် အားလည်းကောင်းတပ်သော ပဋိ-၁၉၊ စေ-၃၅ အစိတ်အစိတ် နာမက္ခန္ဓာ၊ အချင်းချင်းအားလည်းကောင်း၊ ဥပါဒါရုပ်အားလည်းကောင်းတပ်သော မဟာဘုတ် ၄-ပါး၊ အချင်းအားတပ်သော ပဉ္စဝေါကာရ ပဋိသန္ဓေ နာမက္ခန္ဓာ၊ ဟဒယဝတ္ထု၊ ပစ္စည်းတရားတို့၏ သဟဇာတ သတ္တိ။

ရုပ်သက်သက် - စိတ္တဇ၊ ပဋိသန္ဓေကမ္မဇရုပ်အား တပ်သော ပဉ္စဝေါ- အရူဝိ ၄၊ ဒွေပဉ္စ ၁၀၊ ရဟန္တာ ဖုတိကြဉ် ကု၊ အကု၊ ဝိ ကြိ အစိတ်အပေါင်း နာမက္ခန္ဓာ၊ အချင်းချင်းအားလည်းကောင်း ဥပါဒါရုပ်အားလည်းကောင်း တပ်သော မဟာဘုတ် ၄-ပါး ပစ္စည်းတရားတို့၏ သဟဇာတသတ္တိ။

ဣဗျာ + ဗျာ ဌံ စိတ္တဇရုပ် အားတပ်သော ပဉ္စဝေါ ကု-၂၁၊ စေ-၃၈ အစိတ်အပေါင်း နာမက္ခန္ဓာ၊ အချင်းချင်းအားလည်းကောင်း ဥပါဒါရုပ်အားလည်းကောင်း တပ်သော မဟာဘုတ် ၄-ပါး။

အညမည။ ။ ပဉ္စဝါရ ကတ္တာအတိုင်း ဣ + ဣ၊ အဣ + အဣ၊ ဗျာ + ဗျာ ပဝတ္တိတို့ကို ကောက်လေ။

ပဋိသန္ဓေ - အချင်းချင်းအားတပ်သော ပဋိ-၁၉၊ စေ-၃၅ အစိတ်အစိတ် နာမက္ခန္ဓာ၊ အချင်းချင်း အားတပ်သော ပဉ္စဝေါ- ပဋိ- နာမက္ခန္ဓာ ဟဒယဝတ္ထု၊ ပစ္စည်းတရားတို့၏ အညမည သတ္တိ။ (ပဉ္စ-သုဒ္ဓသချ် ၁-၃ အချက်တို့ပင်)

ရုပ်သက်သက် - အချင်းချင်းအားတပ်သော မဟာဘုတ် ၄-ပါး ပစ္စည်းတရားတို့၏ အညမညသတ္တိ။ (ပဉ္စ-သုဒ္ဓသချ် ၂ အချက်အတိုင်းပင်)

နိဿယ - ဌံ သဟဇာတနိဿယ၊ ဝတ္ထုပုရေဇာတနိဿယ ၂-မျိုးလုံး ထိုက်သင့်သလို ကောက် ရမည်။

သဟနိဿံ ၉ ချက်လုံးရ၏။ သဟဇာတ အတိုင်းကောက်၊ ဝတ္ထုပုရေဇာတ နိဿယ ပွန်ကတ္တာ နာမ် ပါလျှင် ရ၏။ (ရုပ်သက်သက်ဖြစ်လျှင် မရ)

ဣ + ဣ ဌံ သဟနိဿံကို သဟဇာတအတိုင်း၊ ဝတ်ပုနိကို ပဉ္စာ ဗျာ + ကု ကတ္တာအတိုင်းကောက်။

ဣ + ဗျာ ဌံ သဟနိ တစ်မျိုးသာ၊ (သဟဇာတ အတိုင်းကောက်)

ဣ + ဣဗျာ ဌံ သဟနိကို သဟအတိုင်း၊ ဝတ်ပုနိကို ပဉ္စာ ဗျာ + ကု အတိုင်းကောက်၊ (သဟနိဿံ ကား ၉-ချက်လုံး ရ၍ အထူးမညွှန်တော့၊ ဝတ်ပုနိကိုသာ ညွှန်တော့မည်)

အကူ + အကူ၌ ဝတ်ပုနီ ကို ပဉ္စာ ဗျာ + အကူ အတိုင်းကောက်၊ (အကူ + အကူဗျာ ၌လည်း နည်း တူ)
ဗျာ + ဗျာပဝတ္တိ ၌ ဝတ်ပုနီကို ပဉ္စာ ဗျာ- ဗျာ ကတ္တာအတိုင်း ကောက်ပါ။ (ပဋိသန္ဓေ၊ ရုပ်သက်သက်၊
မိဿက တို့၌ ဝတ်ပုနီ မရ)

ဥပနိဿယ။ ။ သင်္ချာ တီဏိ၊ အာရမ္မဏူ၊ အနန္တရူ၊ ပကတူ ၃-မျိုးလုံးပင် ကောက်ရမည်၊
ကု + ကု ၌ အာရမ္မဏူကို အာဓိအတိုင်း၊ အနန္တရူကို အနန္တရ အတိုင်းကောက်၊ ပကတူကား- နောက်နောက်
ကု-၂၁ အားတပ်သော ဗလဝဖြစ်သော အရ-မဂ် ဖိုလ်ကြည့်စိတ်-၈၇၊ စေ-၅၂၊ ရုပ်-၂၈၊ ပညတ်ပစ္စည်းတရား
တို့၏ ပကတူပနိဿယသတ္တိ။

အကူ + အကူ ၌ အာရမ္မဏူကို အာဓိအတိုင်း၊ အနန္တရူကို အနန္တရ အတိုင်းကောက်၊ ပကတူကား-
နောက်နောက် အကူ -၁၂ အားတပ်သော ဗလဝ-ကံ ၈၁၊ စေ-၅၂၊ ရုပ်-၂၈၊ ပညတ်။

ဗျာ + ဗျာ ပဝတ္တိ ၌ အာရမ္မဏူကို အာဓိအတိုင်း၊ အနန္တရူကို အနန္တရ အတိုင်းကောက်၊ ပကတူကား-
နောက်နောက် ဝိ-၃၆၊ ကြိ-၂၀ အားတပ်သော ဗလဝ စိတ်-၈၉၊ စေ-၅၂၊ ရုပ်-၂၈ ပညတ်။

ပဋိသန္ဓေ ၌ အာရမ္မဏူ မရ၊ အနန္တရူကို အနန္တရ အတိုင်းကောက်၊ ပကတူကား- ပဋိ-၁၉ အားတပ်
သော ဗလဝ-ကံ ၈၁၊ စေ-၅၂၊ ရုပ်-၂၈ ပညတ်၊ နာနာက္ခဏိကကမ္မဖြစ်သော လောကီကုသိုလ် အကုသိုလ်
စေတနာ ပစ္စည်းတရားတို့၏ ပကတူပနိဿယသတ္တိ။

ပုရေဇာတ ၌ ဟိတ်ပါဌ် အရကောက်ကို ဝတ္ထုပုရေဇာတနိဿယ၌ ဆိုခဲ့ပြီးအတိုင်း ကောက်လေ။

အာသေဝန။ ။ ပဉ္စာဝါရ ကတ္တာအတိုင်း ကောက်လေ။

ကမ္မ။ ။ သဟဇာတကမ္မသတ္တိကို ပဉ္စာဝါရကတ္တာအတိုင်း ၉-ချက်လုံး ကောက်၊ မိဿက ၂
ပဒ သည် ကု-ဗျာ၊ အကူ-ဗျာတို့နှင့် တူ၏။

* နာနာက္ခဏိကကမ္မကား ဗျာ + ဗျာ၌သာ ပဝတ္တိ ပဋိသန္ဓေ ရုပ်သက်သက်တို့၌ ရ၏။

ပဝတ္တိ ၌ - သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာအားလည်းကောင်း၊ သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာ၊ စိတ္တဇရုပ်အားလည်းကောင်း
တပ်သော ဝိပါက် ၃၆၊ ကြိယာ ၂၀၊ စိတ္တက္ခဏ တစ်ခုတစ်ခု၌ ရှိသော စေတနာ ပစ္စည်းတရားတို့၌
သဟဇာတကမ္မ သတ္တိ။ ဝိ-၃၆ အားတပ်သော အတိတ်ဖြစ်သော ကု၊ အကူ စေတနာ ပစ္စည်းတရားတို့၏
နာနာက္ခဏိက ကမ္မသတ္တိ။

ပဋိသန္ဓေ ဌ - သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာအားလည်းကောင်း၊ သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာ , ကဋတ္တာရုပ်အားလည်းကောင်း တပ်သော ပဋိ ၁၉၊ စေ ၃၅၊ စိတ္တက္ခန္ဓာ တစ်ခုတစ်ခု၌ ရှိသော စေတနာ ပစ္စည်းတရားတို့၏ သဟဇာတ ကမ္မသတ္တိ။ ပဋိ ၁၉ နာမက္ခန္ဓာ ကဋတ္တာရုပ်အားတတ်သော ဥဒ္ဓစ္စကြည် အကု စေတနာ ၁၁-ခု၊ မဟာကု စေတနာ-၈၊ ရူပကု စေတနာ-၅၊ အရူကု စေတနာ-၄ ပစ္စည်းတရားတို့၏ နာနာကမ္မသတ္တိ။

ရုပ်သက်သက်၌ - စိတ္တရုပ် ပဋိကမ္မရုပ် အားတပ်သော ပဉ္စဝေါ---အရူဝိ-၄၊ ဒွေပဉ္စဝိညာဉ်-၁၀၊ ရဟန္တာတို့ စုတိကြည်သော ကုသိုလ်၊ အကုသိုလ်၊ ဝိပါက်၊ ကြိယာ စိတ္တက္ခန္ဓာ တစ်ခု တစ်ခု၌ ရှိသော စေတနာပစ္စည်းတရားတို့၏ သဟဇာတကမ္မသတ္တိ။

ပဋိသန္ဓေကမ္မရုပ် အားတပ်သော ဥဒ္ဓစ္စကြည် အကု စေတနာ-၁၁၊ မဟာကု စေတနာ-၈၊ ရူပကု စေတနာ-၅၊ ပဝတ္တိကမ္မရုပ်အားတပ်သော အကု စေတနာ-၁၂၊ မဟာကု စေတနာ-၈၊ ရူပကု စေတနာ-၅၊ အသညသတ်ကမ္မရုပ် အားတပ်သော ရူပါဝစရ ပဉ္စမဈာန် ကုသိုလ် စေတနာ ပစ္စည်းတရားတို့၏ နာနာကွဏိက ကမ္မသတ္တိ။

ဝိပါက။ ။ ပဉ္စာ ကတ္တာအတိုင်း ပဝတ္တိ ပဋိသန္ဓေ တို့ကိုကောက်၊ ရုပ်သက်သက်၌ စိတ္တရုပ် ပဋိသန္ဓေကမ္မရုပ် အားတပ်သော ပဉ္စဝေါ- အရူဝိ-၄၊ ဒွေပဉ္စ-၁၀၊ ရဟန္တာ စုတိကြည် ဝိ-၂၂၊ စေ-၃၈ အစိတ်အပေါင်း နာမက္ခန္ဓာ ပစ္စည်းတရားတို့၏ ဝိပါကသတ္တိ။

အာဟာရ။ ။ နာမ်အာဟာရသတ္တိကို ပဉ္စာ ကတ္တာအတိုင်း ဤ၌ ၉-ချက်လုံးကောက်၊ ရုပ်အာဟာရကား ရုပ်သက်သက်၌သာ ဝင်၏။

ရုပ်သက်သက်၌- စိတ္တရူပ ပဋိကမ္မရုပ် အားတပ်သော ပဉ္စဝေါ- အရူဝိ-၄၊ ဒွေပဉ္စဝိညာဉ်-၁၀၊ ရဟန္တာတို့ စုတိကြည်သော ကုသိုလ်၊ အကုသိုလ်၊ ဝိပါက်၊ ကြိယာ နာမက္ခန္ဓာ စိတ္တက္ခန္ဓာ တစ်ခု တစ်ခု၌ရှိသော ဖဿ၊ စေတနာ၊ ဝိညာဉ် ဟုဆိုအပ်သော နာမ် အာဟာရ တရားကိုယ် ၃-ပါး ပစ္စည်းတရားတို့၏ နာမ် အာဟာရသတ္တိ၊ အာဟာရရူပ အားတပ်သော ဗဟိဒ္ဓသန္တာန်၌ ရှိသော ဥတုဇဿဇာ ပစ္စည်းတရားတို့၏ ရုပ်အာဟာရသတ္တိ ရ၏။

ကျွန်ဩ။ ။ ပဉ္စဝါရ ကတ္တားအတိုင်း ကောက်ပါ။ သဟတိသည် ၉-ချက်လုံးရ၏။ ပုတိသည် ဗျာ-ဗျာ ပဝတ္တိ၌သာ ရ၏။ ရူပတိသည် ရုပ်သက်သက်၌သာ ရ၏။

သမ္ပယုတ္တ။ ။ ပဉ္စဝါရ ကတ္တားအတိုင်းကောက်။

ဝိပ္ပယုတ္တ။ ။ သဟဝိပ်၊ ပုရေဝိပ် ၂-မျိုးကို ထိုက်သင့်သလို ပဉ္စဝါရ အတိုင်းကောက်။

* သဟဝိပ်သည် ပစ္စယုပ္ပန် ရုပ်ပါသော ပဒတို့၌ ရုပ်အတွက်ရ၏။ (ပွန်နာမ် သက်သက်ဖြစ်လျှင် မရ) ပုရေဝိပ်သည် ပွန် နာမ်ပါလျှင် နာမ်အတွက် ရ၏။ (ပွန် ရုပ် သက်သက်ဖြစ်လျှင် မရ)။

ကု- ကု၌ ပုရေဝိပ်သာ ကောက်။ (ပုရေဇာတ အတိုင်း)

ကု- ဖျာ၌ သဟဝိပ်သာ။ (ပဉ္စာ သဟဝိပ် ကတ္တားအတိုင်းကောက်)

ကု + ကုဖျာ၌ ရုပ်အတွက် သဟဝိပ်ကို (ကု-ဗျာအတိုင်း) ကောက်။
နာမ်အတွက် ပုရေဝိပ်ကို (ဗျာ - ကု အတိုင်း) ကောက်။ (အကု ၃-ချက်နည်းတူ)

ဖျာ-ဖျာ ပဝတ္တိ၌ ရုပ်အတွက် သဟဝိပ်ကို (ပဉ္စာ ကတ္တားအတိုင်း) ကောက်။ နာမ်အတွက် ပုရေဝိပ် ကို (ပဉ္စာ ကတ္တားအတိုင်း) ကောက်ပါ။ ပဋိ၌ သဟဝိပ်ကိုသာ (ပဉ္စာ ကတ္တားအတိုင်း) ကောက်။

ရုပ်သက်သက်၌- စိတ္တဇရုပ် ပဋိသန္ဓေ ကမ္မဇရုပ်အားတပ်သော ပဉ္စဝေါ-၌ဖြစ်သောအခါ (အရူဝိ- ၄၊ ဒွေပဉ္စ-၁၀၊ ရဟန္တာ စုတိကြည်) ကု၊ အကု၊ ဝိ၊ ကြိ အစိတ် အပေါင်း နာမက္ခန္ဓာ ပစ္စည်းတရားတို့၏ သဟဝိပ် သတ္တိ ရ၏။

မိဿကတို့၌ သဟဝိပ်ကိုသာကောက်။

ပဋိစ္စ ဝိဘင်္ဂဝါရ အနုလုံ ညွှန်ကြားချက် ပြီး၏။

ပဋိစ္စ ဝိဘင်္ဂဝါရ ပစ္စနိကံ

နဟေတု။ ။ သုဒ္ဓသင်္ချာ အားလျော်စွာ ပါဠိထုတ်၍ အရကောက်ပါ။ အဏု + အဏု- “ဝိစိကိစ္ဆာ သဟဂတေ ဥဒ္ဓစ္စသဟဂတေ ခန္ဓေ ပဋိစ္စ ဝိစိကိစ္ဆာ သဟဂတော ဥဒ္ဓစ္စ သဟဂတော မောဟော”။

ဝိစိကိစ္ဆာ သဟဂုတ် ဥဒ္ဓစ္စသဟဂုတ် စေတသိက်စုဒ္ဓသ အစိတ်အပေါင်း နာမက္ခန္ဓာကို စွဲ၍ဖြစ်သော ဝိစိကိစ္ဆာသဟဂုတ် ဥဒ္ဓစ္စသဟဂုတ်၌ မောဟ ပစ္စယုပ္ပန် တရားရ၏။

နဟေတုပစ္စယာ ဟူသော ဟိတ်ပါဠိအရ- ဟေတုပစ္စည်းမှ တစ်ပါးသော ပစ္စည်းတို့၏ ယထာရဟ သတ္တိရ၏။ (ကြွင်းဟိတ်ပါဠိများလည်း ဤနည်းအတိုင်းပင်)

ဗျာ-ဗျာ ပဝတ္တိ ပဋိသန္ဓေတို့၌ “အဟေတုက”ဟု ဝိသေသန မ-၍ အပြည့်အစုံ ပါဠိထုတ်။

“အဟေတုကံ ဝိပါကာဗျာကတံ ကြိယာဗျာကတံ ဇကံ ခန္ဓံ ပဋိစ္စ တယော ခန္ဓာ၊ စိတ္တသမုဋ္ဌာနဉ္စ ရူပံ” စသည်။

“အဟေတုက ပဋိသန္ဓိက္ခဏေ ဝိပါကာဗျာကတံ ဇကံ ခန္ဓံ ပဋိစ္စ တယော ခန္ဓာ၊ ကဋတ္တာ စ ရူပံ” စသည်။

ရုပ်သက်သက်အပြည့်အစုံ။

(ပဝတ္တိကတ္တာ အရကောက်) အဟိတ်စိတ်-၁၈၊ ဆန္ဒကြည် အညသမာန်း စေ-၁၂ အစိတ်အစိတ် နာမက္ခန္ဓာကို စွဲ၍ ဖြစ်သော --- အစိတ်အစိတ် နာမက္ခန္ဓာ၊ ထို နာမက္ခန္ဓာပြုအပ်သော စိတ္တဇရုပ်။

ပဋိသန္ဓေ ကတ္တာ အဟိတ် ပဋိသန္ဓေ ၂-ခု၊ ဆန္ဒ ပိတိ ဝီရိယကြည် အည-စေ-၁၀၊ အစိတ်အစိတ်၊ အစိတ်အပေါင်း နာမက္ခန္ဓာ၊ ဟဒယဝတ္ထုကို စွဲ၍ --- အစိတ်အပေါင်း နာမက္ခန္ဓာ၊ ကဋတ္တာရုပ်။

ရုပ်သက်သက် ပဉ္စဝေါ-ဒွေပဉ္စ ၁၀ ကြည် အဟိတ်ဝိ-ကြိ နာမက္ခန္ဓာတို့သည် ယထာရဟပြုအပ်သော အဟိတ်စိတ္တဇ မဟာဘုတ်၊ အဟိတ်ပဋိသန္ဓေ ၂-ခုနှင့် ယထာရဟ အတူဥပါဒ်သော အဟိတ်ပဋိသန္ဓေကမ္မဇ မဟာဘုတ်၊ ဗာဟိရ မဟာဘုတ်- - - ပဝတ္တိကမ္မဇ မဟာဘုတ်ကို စွဲ၍ဖြစ်သော ဘုတ်နှင့်တကွသော အဟိတ် စိတ္တဇဥပါဒါ - - - ပဝတ္တိကမ္မဇ ဥပါဒါရုပ်။

နာရမ္မဏ။ ။ နာမ်မရ ရုပ်အကုန်ရ၍ ကု-ဗျာ၊ အကု-ဗျာ၊ ဗျာ-ဗျာ ရုပ်သက်သက် မိဿက ၂ ပဒ အပြည့်အစုံ။

ဗျာ-ဗျာ ပဝတ္တိ- “ဝိပါကာဗျာကတေ ကြိယာဗျာကတေ ခန္ဓေ ပဋိစ္စ စိတ္တသမုဋ္ဌာနံ ရူပံ”။

ပဋိသန္ဓေ “ပဋိသန္ဓိက္ခဏေ ဝိပါကာဗျာကတေ ခန္ဓေ ပဋိစ္စ ကုသုတ္တာရူပံ၊ ခန္ဓေ ပဋိစ္စ ဝတ္ထု”။ (ပါဠိ အားလျော်စွာ ဘုံသတ်၍ ကောက်)

နာမိပတိ။ ။ ပါဠိတော် သဟဇာတအတိုင်း အပြည့်အစုံ။

နာမ်သက်သက် ကတ္တာနေသော ဣ-ဣ၊ အဣ-အဣနှင့် ဗျာ-ဗျာ ပဝတ္တိတို့၌ အဓိပတိတရားကိုယ် တစ်ချက်၊ မရသောအခါ တစ်ချက်အားဖြင့် ၂-ချက်လုံးကောက်၊ ကြွင်း ပဒတို့၌ မရသော အခါသာကောက်၊ ပဋိ-၌ကား (အနုလုက မရခဲ့၍) အပြည့်အစုံပင်၊ အဓိပတိတရားကိုယ်ကို ကောက်ရာ၌ (သာဓိပတိကု၊ အကု၊ ဗျာ ဆိုင်ရာ) အစိတ်အပေါင်း နာမက္ခန္ဓာကို စွဲ၍ ဖြစ်သော အဓိပတိတရားကိုယ်။

မရသောအခါ ကောက်ရာ၌ သုဒ္ဓသချ်လာ တရားတို့ကို ကု၊ အကု၊ ဗျာ စွဲ၍ ပါသလောက်ကိုသာဆို။

နာညမည။ ။ ပါဠိတော် အာရမ္မဏ အတိုင်းဆိုပါ။ (ပဋိသန္ဓေ၌ ဟဒယ ဝတ္ထုမရ၍ “ခန္ဓေ ပဋိစ္စ ဝတ္ထု” မရ)

ရုပ်သက်သက်၌လည်း မဟာဘုတ်ကို စွဲ၍ ဖြစ်သော ဥပါဒါရုပ်သာ ဖြစ်၍ “မဟာဘူတေ ပဋိစ္စ စိတ္တသမုဋ္ဌာနံ ရူပံ ကုသုတ္တာရူပံ ဥပါဒါ ရူပံ၊ ဗာဟိရေ အာဟာရ သမုဋ္ဌာနေ ဥတုသမုဋ္ဌာနေ မဟာဘူတေ ပဋိစ္စ ဥပါဒါ ရူပံ၊ အသညသတ္တာနံ မဟာဘူတေ ပဋိစ္စ ကုသုတ္တာရူပံ ဥပါဒါရူပံ” ဟုဆို။

(အရကောက်) ဣ-ဗျာ၊ အဣ-ဗျာ၊ ဗျာ-ဗျာ ပဝတ္တိ၊ မိဿက ၂ ပဒတို့၌ နာရမ္မဏ အတိုင်းကောက်၊ ပဋိ-၌ ဟဒယဝတ္ထုကို ချန်၍ကောက်။

ရုပ်သက်သက်၌လည်း “ဘုတ်နှင့်တကွသော” ဟုဆိုရန်မလို၊ (အပေါင်း မဟာဘုတ်သာ ဖြစ်သည်)

နုပုရေဇာတ။ ။ အရူပနာမ်များနှင့် ပဋိသန္ဓေဆိုင်ရာ အကုန် ရုပ်အကုန် ရ၏။ ကု + ကု ၌ အရူပ နာမ်နှင့်၊ ကု + ဗျာ ၌ စိတ္တဇရုပ်။

ဆဝါရ ပစ္စုပ္ပန်- သုဒ္ဓသချာ ဇယား

ပစ္စည်းအမည်	ပစ္စယုပ္ပန္နဓမ္မ		သင်္ချာ		
	နာမ်	ရုပ်	ဦးစွာ	ဒုတိယ	သုံးသပ်
နဟေတု	မောဟမူဒွေ၌ မော၊ အဟိတ်ပဝတ္တိ၊ ပဋိသန္ဓေ နာမက္ခန္ဓာ ၄-ပါး	အဟိတ်စိတ္တဓရုပ်။ပ။ပဝတ္တိကမ္မဓရုပ်	၂	၄	၂
နအာ-နနိ-သ နိဉ-သ-နတ်ဝိ		စိတ္တဓ-ပဋိသန္ဓေကမ္မဓ-ဗဟိရ-အာဟာရဓ ဉာဏ-အသညသတ်ကမ္မဓ-ပဝတ္တိကမ္မဓရုပ်	၅	၅	
နာဓိပတိ	အဓိပတိပစ္စည်းကိုရသောအခါ အဓိ-တရားကိုယ်၊ မရသောအခါ အကု ၁၂၊ အဟိတ်ကြံ၊ မဟာကု- ကြံ၊လောကီဝိ-ပဝတ္တိပဋိသန္ဓေနာမက္ခန္ဓာ ၄-ပါး	နိရာဓိပတိစိတ္တဓ-ပဋိကမ္မဓ-ဗဟိ-ပ။ ပဝတ္တိကမ္မဓရုပ်	၉	၁၇	၃
နအညမည		နာမက္ခန္ဓာမှထောက်အပ်သော စိတ္တဓရုပ်၊ ဟဒယဝတ္ထုမှတစ်ပါးသော ပဋိ-ကမ္မဓရုပ်၊ မဟာဘုတ်မှ ထောက်အပ်သော စိတ္တဓဉပါ ဒါ။ပ။ ပဝတ္တိကမ္မဓဉပါဒါရုပ်	၅	၅	
နပုရေဇာတ	အရှုဝိ ၄ (ပဝတ္တိ ပဋိ နာမက္ခန္ဓာ ၄-ပါး)၊ အရှုပ ဘုံ၌ ဖြစ်သောအခါ လောဘမူ၊ မောဟမူ၊ မနော ဒွါ၊ မဟာကု မဟာကြံ၊ အရှုကု အရှုကြံ၊ အထက် မဂ် ၃၊ ဖိုလ် ၄၊ ပဉ္စဝေါကာရပဋိသန္ဓေနာမက္ခန္ဓာ ၄-ပါး	စိတ္တဓရုပ်။ပ။ ပဝတ္တိကမ္မဓရုပ်	၇	၇	၃
နပစ္ဆာဇာတ	အလုံးစုံသော ပဝတ္တိပဋိသန္ဓေ နာမက္ခန္ဓာ ၄-ပါး	။	၉	၁၇	၃
နာသေဝန	အကု ၁၂၊ ဟသိ၊ မဟာကု-ကြံ-ပထမဇော၊ အာဝဇ္ဇန်းဒွေ ဝိပါကံဆတ္တိ သ ပဝတ္တိ ပဋိ- နာမက္ခန္ဓာ ၄-ပါး	။	။	။	။
နကမ္မ	ကုသိုလ် အကုသိုလ် ကြိယာစေတနာ	ဗဟိရ-အာဟာရဓ-ဉာဏဓရုပ်	၃	၇	၃

ပါဠိအရကောက် အကျဉ်းချုပ်

သုဒ္ဓသချာတရားကို ကြည့်၍ ပါဠိထုတ် အရကောက်ရသည်။ ရုပ်သက်သက် (သို့မဟုတ်) စေတသိက်များ ကံဖြစ်စေ ကတ္တာဖြစ်စေနေလျှင် အစိတ်အပေါင်းဖြစ်၍ “ဧကံ ခန္ဓ” စသည်ဖြင့် မထုတ်ရဘဲ- “ခန္ဓေ” ဟုထုတ်၊ အဟိတ်ဖြစ်လျှင် “အဟေတုကံ၊ အဟေတုကာ ပဋိသန္ဓိက္ခဏေ” စသည်ဖြင့် ထုတ်လေ၊ အရူပဘုံ၌ ဖြစ်လျှင် “အရူပေ” ဟုဝိသေသန မ-၍ထုတ်၊ လိုရင်းမှာ- သုဒ္ဓသချာ တရားရအတိုင်း အစိတ်အစိတ်၊ အစိတ်အပေါင်း ဖြစ်သင့်သည့် အားလျော်စွာ ပါဠိ ထုတ်ပါ။

နဝိပါက	ကုသိုလ် အကုသိုလ် ကြိယာ နာမက္ခန္ဓာ	ကုသိုလ် အကုသိုလ် ကြိယာပြုအပ်သော စိတ္တဇရုပ် ဗာဟိရရုပ်။ ပဝတ္တိကမ္မဇရုပ်	၉	၁၇	၃
နအာဟာရ		ဗာဟိရ-ဥတုဇ-အသည-ပဝတ္တိကမ္မဇရုပ်	၁	၁	
နဏ္ဍိယ		ဗာဟိရ-အာဟာရဇ-ဥတုဇရုပ်၊ အသညသတ်ရုပ်စီတိတိန္ဒြေ ပဝတ္တိရုပ်စီတိတိန္ဒြေ	၁	၁	
နဗ္ဗာန	ဒွေပဉ္စဝိညာဉ် ၁၀ နာမက္ခန္ဓာ	ဗာဟိရ ။ပ။ ပဝတ္တိကမ္မဇရုပ်	၁	၁	၁
နမဂ္ဂ	အဟိတ်ပဝတ္တိ ပဋိသန္ဓေ နာမက္ခန္ဓာ ၄ပါး	အဟိတ်စိတ္တဇရုပ်။ပ။ ပဝတ္တိကမ္မဇရုပ်	၁	၁	၁
နဝိပ္ပယတ္တ	အရူပဝိပါက ၄-ခု ပဝတ္တိ ပဋိသန္ဓေ နာမက္ခန္ဓာ ၄-ပါး၊ အရူပဘုံ၌ ဖြစ်သော အခါ လောဘမူ မောဟမူ မနောဒွါရာ ဝဇ္ဇန်း၊ မဟာကု-မဟာကြိ၊ အရူကု-အရူကြိ၊ အထက်မဂ် ၃၊ ဖိုလ် ၄ နာမက္ခန္ဓာ	ဗာဟိရရုပ် ။ပ။ ပဝတ္တိကမ္မဇရုပ်	၃	၃	၃

ဟေတုမူ အာရမ္မဏဒုက ပစ္စတွန်း ၄-မျိုး

၁။ ပစ္စနိယာနုလောမ မောဟမူဒွေ၌ မောဟ၊ အဟိတ် ပဝတ္တိ၊ ပဋိသန္ဓေနာမက္ခန္ဓာ ၄-ပါး၊ ဤတရားတို့သည် အာရမ္မဏပစ္စည်း၏ ပစ္စယုပ္ပန္နဓမ္မသာဖြစ်၍ ဟေတုပစ္စည်း၏ ပစ္စယုပ္ပန္နဓမ္မမဖြစ်သောကြောင့် ဟေတုပစ္စည်းတွန်း၍ စင်ကုန်၏။ ထို့ကြောင့် ထိုတရားတို့ကို ပစ္စနိယာနုလောမ၌ န ဟေတုပစ္စယာ အာရမ္မဏေ ဒွေ- ဟု သင်္ချာတပ်၍ ဟောအပ်ကုန်၏။

၂။ အနုလောမပစ္စနိကံ သဟိတ်စိတ္တဇရုပ်၊ သဟိတ်ပဋိသန္ဓေကမ္မဇရုပ်၊ ဤတရားတို့သည် ဟေတုပစ္စည်း၏ ပစ္စယုပ္ပန္နဓမ္မသာဖြစ်၍ အာရမ္မဏပစ္စည်း၏ ပစ္စယုပ္ပန္နဓမ္မ မဖြစ်သောကြောင့် အာရမ္မဏပစ္စည်းတွန်း၍စင်ကုန်၏။ ထို့ကြောင့် ထိုတရားတို့ကို အနုလောမပစ္စနိကံ၌ ဟေတုပစ္စယာ နာရမ္မဏေ ပဉ္စ- ဟု သင်္ချာတပ်၍ ဟောအပ်ကုန်၏။

၃။ ပစ္စနိကံ - အဟိတ်စိတ္တဇရုပ်၊ အဟိတ်ပဋိသန္ဓေ ကမ္မဇရုပ်၊ ဗာဟိရရုပ်၊ အာဟာရဇရုပ်၊ ဥတုဇရုပ်၊ အသညသတ်ကမ္မဇရုပ်၊ ပဝတ္တိကမ္မဇရုပ် - ဤတရားတို့သည် ဟေတု၊ အာရမ္မဏ ဤပစ္စည်း ၂-ပါး၏ ပစ္စယုပ္ပန္နဓမ္မ မဖြစ်သော တရားတို့မည်ကုန်၏။ ထို့ကြောင့် ထိုတရားတို့ကို ပစ္စနိကံ၌ န ဟေတုပစ္စယာ နာရမ္မဏေ ဧကံ - ဟု သင်္ချာတပ်၍ ဟောအပ်ကုန်၏။

၄။ အနုလုံ - သဟိတ်စိတ် ဧကသတ္တတိ၊ မောဟမူဒွေ၌ မောဟကြည်သော စေတသိက် ဒွေပညာသ၊ သဟိတ် ပဝတ္တိ၊ ပဋိသန္ဓေ နာမက္ခန္ဓာ ၄-ပါး၊ ဤတရားတို့သည် ဟေတု၊ အာရမ္မဏ ပစ္စည်း ၂-ပါး၏ ပစ္စယုပ္ပန္နဓမ္မဖြစ်သော တရားတို့မည်ကုန်၏။ ထို့ကြောင့် ထိုတရားတို့ကို ဤအနုလုံ၌ နယသို့ လိုက်၍၎င်း၊ ဝါရသို့ လိုက်၍၎င်း၊ ဟိတ်ပုဒ်၏ အရသို့ လိုက်၍၎င်း၊ ကံ၊ ကတ္တာ၊ နေဟန်သို့ လိုက်၍၎င်း ဟေတုပစ္စယာ အာရမ္မဏေ တိဏိ - ဟု သင်္ချာတပ်၍ ဟောအပ်ကုန်၏။

* အရူပနာမ်နှင့် ရုပ်တို့ တစ်ပြိုင်နက် မဖြစ်နိုင်၍ ၇ + ၈ ဟု မရ။
(အကုသိုလ်လည်းနည်းတူ)

ဗျာ-ဗျာ ပဝတ္တိ၌ အရူပနာမ်အတွက် တစ်ခါ၊ စိတ္တဇရုပ်အတွက် တစ်ခါ ၂-ခါ ခွဲ၍ ပါဠိအရကောက်
ဆို။

ပဋိသန္ဓေ၊ ရုပ်သက်သက်၊ မိဿက ပဒတိုကား အပြည့်အစုံ။

နပစ္ဆာဇာတ။ ။ နာမ်အကုန် ရုပ်အကုန်ရ၍ အနုလုံ သဟဇာတအတိုင်း ပါဠိ အရကောက်ဆို။

နာသေဝန။ ။ ပါဠိ ၉-ချက်လုံး အပြည့်အစုံ၊ ၇-ဗျာ၊ ၈-ဗျာ၊ ပဋိသန္ဓေ ရုပ်သက်သက်၊
မိဿကပဒတို၌ အနုလုံ သဟဇာတအတိုင်း အပြည့်အစုံကောက်၊ ၇ + ၈၊ ၇ + ၈ ဟု၊ ၈ + ၇၊ ၈ + ၇ ဟု
တို့၌ သုဒ္ဓသချုံပါ တရားကိုသာ သုဒ္ဓသချုံဆိုင်ရာဆို။

ဗျာ-ဗျာ ပဝတ္တိ၌ကား ပစ္စုပ္ပန် သုဒ္ဓသချုံလာ အဗျာကတ အစိတ်အစိတ် နာမက္ခန္ဓာကို ခွဲ၍ဖြစ်သော
အစိတ်အစိတ် နာမက္ခန္ဓာ စိတ္တဇရုပ်တစ်ချက်၊ အနုလုံ အဗျာကတ အစိတ်အပေါင်း နာမက္ခန္ဓာကို ခွဲ၍ဖြစ်သော
စိတ္တဇရုပ်တစ်ချက် ဤသို့ ၂-ချက် ခွဲကောက်ရမည်။

နကမ္မ---၌ “ကုသလေ (အကုသလေ ကြိယာဗျာကတေ) ခန္ဓေ ပဋိစ္စ ကုသလာ စေတနာ” စသည်
ထုတ်။

ကု ၂၁၊ စေတနာကြည် စေ ၃၇ အစိတ်အပေါင်း နာမက္ခန္ဓာကို ခွဲ၍ဖြစ်သော ကု ၂၁ ၌ရှိသော စေတနာ
ပစ္စယုပ္ပန်တရား ရ၏။

နဝိပါက---၌ ဝိပါကဆိုင်ရာ နာမ်နှင့် စိတ္တဇ ပဋိ-ကမ္မ မရ၍ ဗျာ-ဗျာ ပဝတ္တိ၊ ရုပ်သက်သက်တို့၌
သာ အနည်းငယ် ထူးသည်။ ပဋိသန္ဓေ လုံးဝမရ၊ ပဝတ္တိ၌ “ဝိပါကာဗျာကတ” ပါဠိကျန်သည်။ အရကောက်ရာ
၌လည်း ကြိ ၂၀၊ စေ-၃၅ စသည်ဆို။

ရုပ်သက်သက်- ဥပါဒါရုပ်အတွက် “မဟာဘူတေ ပဋိစ္စ စိတ္တသမုဋ္ဌာနံရူပံ ဥပါဒါရူပံ” ဟုဆို၊
“ကဋတ္တာရူပံ” မရ။

န အာဟာရ--- ၌ သုဒ္ဓသချုံလာအတိုင်း ပါဠိထုတ်၍ အရကောက်လေ။

ဆဝါရပါဠိဟောပုံ

၁။ ပဋိစ္စ

ကုသလံ ဓမ္မံ ပဋိစ္စ ကုသလော ဓမ္မော ဥပ္ပဇ္ဇတိ ဟေတုပစ္စယာ၊ ကုသလံ ဧကံ ခန္တံ ပဋိစ္စ တယော ခန္ဓာ - - -

၂။ သဟဇာတ

ကုသလံ ဓမ္မံ သဟဇာတော ကုသလော ဓမ္မော ဥပ္ပဇ္ဇတိ ဟေတုပစ္စယာ၊ ကုသလံ ဧကံ ခန္တံ သဟဇာတာ တယော ခန္ဓာ - - - -

၃။ ပစ္စယ

ကုသလံ ဓမ္မံ ပစ္စယာ ကုသလော ဓမ္မော ဥပ္ပဇ္ဇတိ ဟေတုပစ္စယာ၊ ကုသလံ ဧကံ ခန္တံ ပစ္စယာ တယော ခန္ဓာ - - -

၄။ နိဿယ

ကုသလံ ဓမ္မံ နိဿယ ကုသလော ဓမ္မော ဥပ္ပဇ္ဇတိ ဟေတုပစ္စယာ၊ ကုသလံ ဧကံ ခန္တံ နိဿယတယော ခန္ဓာ - - -

၅။ သံသဌ

ကုသလံ ဓမ္မံ သံသဌော ကုသလော ဓမ္မော ဥပ္ပဇ္ဇတိ ဟေတုပစ္စယာ၊ ကုသလံ ဧကံ ခန္တံ သံသဌာ တယော ခန္ဓာ - - -

၆။ သမ္ပယုတ္တ

ကုသလံ ဓမ္မံ သမ္ပယုတ္တော ကုသလော ဓမ္မော ဥပ္ပဇ္ဇတိ ဟေတုပစ္စယာ၊ ကုသလံ ဧကံ ခန္တံ သမ္ပယုတ္တာ တယော ခန္ဓာ - - -

ပစ္စယဝါရပါဠိထုတ်ပုံ

ပစ္စယဝါရ၌ သဟနိ၊ ပုရေနိ ၂-မျိုးကို ဟော၍ သဟနိဆိုင်ရာ ကု ၃-ချက်၊ အကု ၃-ချက်၊ ဟူ-ဟူ ပဝတ္ထိ၊ ပဋိ၊ ရုပ်သက်သက်တို့ကို ပဋိစ္စအတိုင်း ဟောလေ၊ တစ်ဘက်ပါဇယားကား ပုရေနိဆိုင်ရာ ဝတ္ထုကံ အတွက်သာ။

ဒွေပဉ္စဝိညာဉ် ၁၀ မရသော (ဟေ၊ ဓိ၊ အာသေ၊ ဣန၊ မဂ္ဂ) ပစ္စည်းတို့၌ “စက္ခာယတနံ ပစ္စယာ” စသည်မရ၊ “ဝတ္ထု ပစ္စယာ ဝိပါကာဗျာကတာ ကြိယာ ဗျာကတာ ခန္ဓာ”မှ စ၍ဆို။

နာမ်သက်သက်ပစ္စည်းများ၌ ပွန်ကတ္တာဘက်တွင် ရုပ်ပါသော ပဒများ မရ၊ ဝိပါကံမပါသော ပစ္စည်းများ၌ “ဝိပါကာဗျာကတာ” မလို၊ ဝိပါကံ၌ကား “ကြိယာ ဗျာကတာ” မလို။

အရကောက်ရာ၌ “ပုရေဇာတနိဿယ ပစ္စည်းပြု၍ဖြစ်သော” အကြွင်း၌ “သဟဇာတနိဿယ ပစ္စည်းပြု၍ဖြစ်သော” ဟုဆိုပါ။

နက္ခန္ဓိယ---၌ “ဗာဟိရုံ အာဟာရသမုဋ္ဌာနံ၊ ဥတုသမုဋ္ဌာနံ” စသည်ဖြင့် အစိတ်တစ်ချက်၊ အပေါင်းတစ်ချက်ထုတ်၊ “အသညသတ္တာနံ မဟာဘူတေ ပဋိစ္စ ရူပဇီဝိတိန္ဒြိယံ” ဟု ပါဠိထုတ်။

ဗာဟိရမဟာဘုတ်၊ အာဟာရဇ၊ ဥတုဇမဟာဘုတ်ကို စွဲ၍ဖြစ်သော ဘုတ်နှင့်တကွသော ဗာဟိရ၊ အာဟာရဇ၊ ဥတုဇပါဒါရုပ်၊ အသညသတ် ကမ္မဇ၊ ပဝတ္တိ ကမ္မဇမဟာဘုတ်ကို စွဲ၍ဖြစ်သော အသညသတ် ရုပ်ဇီဝိတိန္ဒြေ၊ ပဝတ္တိ ရုပ်ဇီဝိတိန္ဒြေ ပစ္စယုပ္ပန်တရား ရ၏။

နဇ္ဈာန---၌ “ပဉ္စဝိညာဏသဟဂတံ ဇကုခန္ဓံ” စသည်ဖြင့် ပါဠိထုတ်၍ ခွေပဉ္စဝိညာဉ် ၁၀ အစိတ် အစိတ် နာမက္ခန္ဓာကို ကောက်လေ။

နဝိပ္ပယုတ္တ---၌ အရူပနာမ်များသာဖြစ်၍ အနုဝါဒ အစ၌ “အရူပ” ဟု ဝိသေသန မ-၍ဆို၊ အရူဝိ ၄ သည် ပဋိသန္ဓေကိစ္စ တပ်သော်လည်း ပဋိသန္ဓေ ပါဠိ မဟော၊ အရကောက်သောအခါ ပဝတ္တိ၌ ပေါင်းကောက်လေ။

ပဋိစ္စ ဝိဘင်္ဂဝါရ ပစ္စုနိက် ညွှန်ကြားချက် ပြီး၏။

သံသဌဝါရ

သံသဌဝါရ၌ သမ္ပယုတ္တပစ္စည်းကိုသာ ဟော၍ ရုပ်သင်္ကသင်္က ကတ္တာနေသော နာရမ္မဏ- စသော ၁၀-ပစ္စည်းတို့ကို မဟော၊ နဟေတု-စသော ၁၀-ပစ္စည်းတို့ကို သာဟော၏။ ပဋိစ္စဝါရအတိုင်း နာမ်သင်္ကသင်္က ကိုသာ ရွေး၍ ဟောလေ။

အရှင်တိလောကာဘိဝံသ (အင်းစိန်)

၆၇

မှီရာဝတ္ထု။ ။ ဝိပါက်များ၌ “ပဋိသန္ဓေအစရှိသော ရှေးရှေးသော စိတ်နှင့်အတူ ဥပါဒ်သော - - -”၊ ကု-
 အကု-ကြံဇောများ၌ “ဥဋ္ဌော - - - ဟဒယဝတ္ထု” အာသေဝန၌ “ပထမဇော အစရှိသော ရှေးရှေးသော - -
 ဟဒယဝတ္ထု” ဟုခွဲ၍မှတ်၊ မရဏာသန္နဆိုင်ရာကား အားလုံးရ၏။

ပစ္စယဝါရ ပါဠိတော် (ဝတ္ထု-ကံ) ဇယား

ပဒ	န	ဝတ္ထု (ကံ)	ပစ္စယာ	ကတ္တား (ပစ္စယုပ္ပန်)
ဗျာ	ဗျာ	စက္ခယတနံ / ။ပ။ ကာယာယတနံ	။	စက္ခဝိညာဏံ / ။ပ။ ကာယဝိညာဏံ
		ဝတ္ထု	။	ဝိပါကာဗျာကတာကြိယာဗျာကတာဓန္ဓာ
။	ကု	။	။	ကုသလာ ဓန္ဓာ
။	အကု	။	။	အကုသလာ ဓန္ဓာ
။	ကုဗျာ	။/ မဟာဘူတေ	။	ကုသလာ ဓန္ဓာ/ စိတ္တသမုဋ္ဌာနံ ရူပံ
။	အကုဗျာ	။ ။	။	အကုသလာ ဓန္ဓာ/ ။
ကုဗျာ	ကု	ကုသလံ ၁ ၂ ၃ ၄ ၅ ၆ ၇ ၈ ၉ ၁၀ ၁၁ ၁၂ ၁၃ ၁၄ ၁၅ ၁၆ ၁၇ ၁၈ ၁၉ ၂၀ ၂၁ ၂၂ ၂၃ ၂၄ ၂၅ ၂၆ ၂၇ ၂၈ ၂၉ ၃၀ ၃၁ ၃၂ ၃၃ ၃၄ ၃၅ ၃၆ ၃၇ ၃၈ ၃၉ ၄၀ ၄၁ ၄၂ ၄၃ ၄၄ ၄၅ ၄၆ ၄၇ ၄၈ ၄၉ ၅၀ ၅၁ ၅၂ ၅၃ ၅၄ ၅၅ ၅၆ ၅၇ ၅၈ ၅၉ ၆၀ ၆၁ ၆၂ ၆၃ ၆၄ ၆၅ ၆၆ ၆၇ ၆၈ ၆၉ ၇၀ ၇၁ ၇၂ ၇၃ ၇၄ ၇၅ ၇၆ ၇၇ ၇၈ ၇၉ ၈၀ ၈၁ ၈၂ ၈၃ ၈၄ ၈၅ ၈၆ ၈၇ ၈၈ ၈၉ ၉၀ ၉၁ ၉၂ ၉၃ ၉၄ ၉၅ ၉၆ ၉၇ ၉၈ ၉၉ ၁၀၀	။	၃ ၁ ၂
။	ဗျာ	ကုသလေ ဓန္ဓေ စ မဟာဘူတေစ	။	စိတ္တသမုဋ္ဌာနံ ရူပံ
။	ကုဗျာ	ကုသလံ ၁ ၂ ၃ ၄ ၅ ၆ ၇ ၈ ၉ ၁၀ ၁၁ ၁၂ ၁၃ ၁၄ ၁၅ ၁၆ ၁၇ ၁၈ ၁၉ ၂၀ ၂၁ ၂၂ ၂၃ ၂၄ ၂၅ ၂၆ ၂၇ ၂၈ ၂၉ ၃၀ ၃၁ ၃၂ ၃၃ ၃၄ ၃၅ ၃၆ ၃၇ ၃၈ ၃၉ ၄၀ ၄၁ ၄၂ ၄၃ ၄၄ ၄၅ ၄၆ ၄၇ ၄၈ ၄၉ ၅၀ ၅၁ ၅၂ ၅၃ ၅၄ ၅၅ ၅၆ ၅၇ ၅၈ ၅၉ ၆၀ ၆၁ ၆၂ ၆၃ ၆၄ ၆၅ ၆၆ ၆၇ ၆၈ ၆၉ ၇၀ ၇၁ ၇၂ ၇၃ ၇၄ ၇၅ ၇၆ ၇၇ ၇၈ ၇၉ ၈၀ ၈၁ ၈၂ ၈၃ ၈၄ ၈၅ ၈၆ ၈၇ ၈၈ ၈၉ ၉၀ ၉၁ ၉၂ ၉၃ ၉၄ ၉၅ ၉၆ ၉၇ ၉၈ ၉၉ ၁၀၀	။	၃ ၁ ၂
		ကုသလေ ဓန္ဓေ စ မဟာဘူတေစ	။	စိတ္တသမုဋ္ဌာနံ ရူပံ
အကုဗျာ	အကု	အကုသလံ ၁ ၂ ၃ ၄ ၅ ၆ ၇ ၈ ၉ ၁၀ ၁၁ ၁၂ ၁၃ ၁၄ ၁၅ ၁၆ ၁၇ ၁၈ ၁၉ ၂၀ ၂၁ ၂၂ ၂၃ ၂၄ ၂၅ ၂၆ ၂၇ ၂၈ ၂၉ ၃၀ ၃၁ ၃၂ ၃၃ ၃၄ ၃၅ ၃၆ ၃၇ ၃၈ ၃၉ ၄၀ ၄၁ ၄၂ ၄၃ ၄၄ ၄၅ ၄၆ ၄၇ ၄၈ ၄၉ ၅၀ ၅၁ ၅၂ ၅၃ ၅၄ ၅၅ ၅၆ ၅၇ ၅၈ ၅၉ ၆၀ ၆၁ ၆၂ ၆၃ ၆၄ ၆၅ ၆၆ ၆၇ ၆၈ ၆၉ ၇၀ ၇၁ ၇၂ ၇၃ ၇၄ ၇၅ ၇၆ ၇၇ ၇၈ ၇၉ ၈၀ ၈၁ ၈၂ ၈၃ ၈၄ ၈၅ ၈၆ ၈၇ ၈၈ ၈၉ ၉၀ ၉၁ ၉၂ ၉၃ ၉၄ ၉၅ ၉၆ ၉၇ ၉၈ ၉၉ ၁၀၀	။	၃ ၁ ၂
။	ဗျာ	အကုသလေ ဓန္ဓေ စ မဟာဘူတေစ	။	စိတ္တသမုဋ္ဌာနံ ရူပံ
။	အကု	အကုသလံ ၁ ၂ ၃ ၄ ၅ ၆ ၇ ၈ ၉ ၁၀ ၁၁ ၁၂ ၁၃ ၁၄ ၁၅ ၁၆ ၁၇ ၁၈ ၁၉ ၂၀ ၂၁ ၂၂ ၂၃ ၂၄ ၂၅ ၂၆ ၂၇ ၂၈ ၂၉ ၃၀ ၃၁ ၃၂ ၃၃ ၃၄ ၃၅ ၃၆ ၃၇ ၃၈ ၃၉ ၄၀ ၄၁ ၄၂ ၄၃ ၄၄ ၄၅ ၄၆ ၄၇ ၄၈ ၄၉ ၅၀ ၅၁ ၅၂ ၅၃ ၅၄ ၅၅ ၅၆ ၅၇ ၅၈ ၅၉ ၆၀ ၆၁ ၆၂ ၆၃ ၆၄ ၆၅ ၆၆ ၆၇ ၆၈ ၆၉ ၇၀ ၇၁ ၇၂ ၇၃ ၇၄ ၇၅ ၇၆ ၇၇ ၇၈ ၇၉ ၈၀ ၈၁ ၈၂ ၈၃ ၈၄ ၈၅ ၈၆ ၈၇ ၈၈ ၈၉ ၉၀ ၉၁ ၉၂ ၉၃ ၉၄ ၉၅ ၉၆ ၉၇ ၉၈ ၉၉ ၁၀၀	။	၃ ၁ ၂
		အကုသလေ ဓန္ဓေ စ မဟာဘူတေစ	။	စိတ္တသမုဋ္ဌာနံ ရူပံ

နိရောဓ - - - အခါ ဟဒယဝတ္ထုကား အနာဂါမိဖိုလ် အရဟတ္တဖိုလ်ပါမှ ဆို၊ ဟေတု၊ မဂ္ဂတို့၌
 သဟိတံ ဝိ-ကြံ-ကိုသာဆို၊ အဓိ၊ အာသေတို့၌ ပဋိစ္စအတိုင်း ကု၊ အကု၊ ဗျာဆိုင်ရာ ဇောများကို ခွဲ၍ဆို။

ခန္ဓာဝါရဇယား

ခန္ဓာ					စိတ္တသမုဋ္ဌာနံ ရူပံ							
ဧကက ၄-ဝါရ	ဧကော ခန္ဓော		တိတ္ထံ ခန္ဓာနံ			ဧကက ၄-ဝါရ	ဧကံ မဟာဘူတံ			တိတ္ထံ မဟာဘူတာနံ		
	ဝေ		သဉ်	သင်	ဝိဉ်		ပ			အာ	တေ	ဝါ
	သဉ်		သင်	ဝိဉ်	ဝေ		အာ			တေ	ဝါ	ပ
	သင်		ဝိဉ်	ဝေ	သဉ်		တေ			ဝါ	ပ	အာ
	ဝိဉ်		ဝေ	သဉ်	သင်		ဝါ			ပ	အာ	တေ
တိက ၄-ဝါရ	တယော ခန္ဓာ			ဧကဿ ခန္ဓဿ		တိက ၄-ဝါရ	တယော မဟာဘူတာ			ဧကဿ မဟာဘူတဿ		
	ဝေ	သဉ်	သင်	ဝိဉ်	ပ		အာ	တေ	ဝါ			
	သဉ်	သင်	ဝိဉ်	ဝေ	အာ		တေ	ဝါ	ပ			
	သင်	ဝိဉ်	ဝေ	သဉ်	တေ		ဝါ	ပ	အာ			
	ဝိဉ်	ဝေ	သဉ်	သင်	ဝါ		ပ	အာ	တေ			
ဒုက ၆-ဝါရ	ဒွေ ခန္ဓာ		ဒွိန္ဒံ ခန္ဓာနံ			ဒုက ၆-ဝါရ	ဒွေ မဟာဘူတာ		ဒွိန္ဒံ မဟာဘူတာနံ			
	ဝေ	သဉ်	သင်	ဝိဉ်	ပ		အာ	တေ	ဝါ			
	ဝေ	သင်	သဉ်	ဝိဉ်	ပ		တေ	အာ	ဝါ			
	ဝေ	ဝိဉ်	သဉ်	သင်	ပ		ဝါ	အာ	တေ			
	သဉ်	သင်	ဝေ	ဝိဉ်	အာ		တေ	ပ	ဝါ			
	သဉ်	ဝိဉ်	ဝေ	သင်	အာ		ဝါ	ပ	တေ			
	သင်	ဝိဉ်	ဝေ	သဉ်	တေ		ဝါ	ပ	အာ			
စတုတ္ထ ၁-ဝါရ					စတုတ္ထ ၁-ဝါရ							
ဝေ		သဉ်	သင်	ဝိဉ်	ပ		အာ	တေ	ဝါ			

ခန္ဓာဝါရ အရေအတွက် ဆောင်။ ။ နာမ် နာမ် ဆယ့်လေး၊ နာမ်ရုပ် တွေး၊ ဒွေးဒွေးပဉ္စသာ။
 နာမ်နှင့် နာမ်ရှု၊ တွေ့ကြုံမှု၊ မှတ်ယူ နှစ်ရဲ့တစ်ဆယ်သာ။
 ခန္ဓာ ဝတ္ထု၊ ရုပ်စုစု၊ မှတ်ရှု ဆယ့်ငါးသာ။

ပဉ္စာဝါရ အနုလုံ

သဟကြီး, လတ် ဃဋ္ဌနာ ၅၇-ချက်

ပစ္စည်း	အဝိပါက ၅-ချက်					သဝိပါက ၅-ချက်					အချက်
	၁	၂	၃	၄	၅	၁	၂	၃	၄	၅	
	၆၆ ဂါ	ည	သံ	ဝိပ်	သဟည ဝိပ်	၆၆ ဝိပ်	ဝိပါ ည	ဝိပါ သံ	ဝိပါ ဝိပ်	ည-ဝိပ်	
သဟဇာတ	။	။	။	။	။	။	။	။	။	။	၁၀
အညမည		။	။		။		။	။		။	၆
နိဿယ	။	။	။	။	။	။	။	။	။	။	၁၀
ဝိပါက						။	။	။	။	။	၅
သမ္ပယုတ္တ			။					။			၂
ဝိပ္ပယုတ္တ				။	။				။	။	၄
အတ္တိ	။	။	။	။	။	။	။	။	။	။	၁၀
အဝိဂတ	။	။	။	။	။	။	။	။	။	။	၁၀
သင်္ချာ	၉	၃	၃	၃	၁	၁	၁	၁	၁	၁	၅၇

ခေါင်းစဉ် ၁၀-ချက်ကို မှတ်၍ သုဒ္ဓသင်္ချာနှင့် ၂ ဘက်ရ ၃ ဘက်ရ ပစ္စည်းများကို ကြည့်၍ ဆိုလေ။

ဃဋ္ဌနာအမည်ပေးနည်း

ကြီး-လတ် ၈-ပစ္စည်းတို့၏ ပထမအချက်ကို “သမ္ပဋ္ဌာနိက ဃဋ္ဌနာ” ဟုလည်းကောင်း, ဒုတိယစသော အချက်တို့ကို တိုးလာသော ပစ္စည်းအမည်ဖြင့် လည်းကောင်း အမည်ပေးရမည်။

အညမည တိုးလျှင် “သအညမည ဃဋ္ဌနာ”

သမ္ပယုတ္တ တိုးလျှင် “သအညမည သမ္ပယုတ္တဃဋ္ဌနာ”

ဝိပ္ပယုတ္တ တိုးလျှင် “သဝိပ္ပယုတ္တ ဃဋ္ဌနာ”

အညမည ဝိပ္ပယုတ္တ တိုးလျှင် “သအညမည ဝိပ္ပယုတ္တဃဋ္ဌနာ” ဟုအမည်ပေးလေ။

သဝိပါက၌ အချက်တိုင်းတွင် ဝိပါက ထည့်၍ဆို။

(သမ္ပယုတ္တရလျှင် အညမည အမြဲပါရ၏။)

ပဉ္စာဝါရ အနုလုံ မိဿကဃဋ္ဌနာ ၃၉-ချက်

	၁	၂	၃	၄	၅	၆	၇	၈	၉	၁၀	၁၁	
ပစ္စည်း	ဇာတိ ဗျာဓိ	နိဿယ-၄	အာပုဓိ သဟာဓိ	ဝတ္တရဓိ သဟာဓိ	နာမ်ဟာ ရုပ်ဟာ	ဣဒ္ဓိ ၃	သဟတိ ပုတိ	ဝတ္တရဓိသဟ တိ၊ ပုရေဝိဓိ	ပု ဗ္ဗိ	ဝတ္တရဓိသ ဟာဓိ၊ ဝိဓိ	သဟတိ ဝိဓိ၊ ပုတိ	အချက်
ဝိ			။	။						။		၃
နိ		။		။			။		။	။	။	၆
ဟာ					။							၁
ဣ						။	။				။	၃
ဝိဓိ								။	။	။	။	၄
အတိ	။	။	။	။	။	။	။	။	။	။	။	၁၁
အဝိ	။	။	။	။	။	။	။	။	။	။	။	၁၁
သင်္ချာ	၁၃	၁၃	၈	၈	၇	၇	၇	၅	၅	၄	၃	၃၉

ခေါင်းစဉ် ၁၁-ချက်ကို မှတ်မိအောင်လေ့လာပါ။ ဃဋ္ဌနာအမည်ပေးရာ၌ အတ္ထိ အဝိဂတတုံ အကုန်လိုက်နိုင်၍ ပစ္စည်းတိုင်း၏ ပထမအချက်ကို “အတ္ထိအဝိဂတ ဃဋ္ဌနာ” ဟု အမည်ပေး၊ (အတ္ထိ၌ကား အဝိဂတဃဋ္ဌနာ ဟုသာ အမည်ပေး) ဒုတိယစသော အချက်များ၌ကား တိုးလာသော ပစ္စည်းကိုကြည့်၍ “သ” ထည့်ကာ အမည်ပေးပါ လေ။

ဃဋ္ဌနာမည်ပုံ

ပစ္စည်းပစ္စယုပ္ပန်တူသော အစိတ်အစိတ်မွေတို့၌ ပေါင်းဆုံစုပြိုင်ကြသော ပစ္စယ သဘာဂ သတ္တိအပေါင်းသည် ဃဋ္ဌနာ မည်၏။

ထိုဃဋ္ဌနာသည် သဟဇာတဃဋ္ဌနာ၊ ပကိဏ္ဏကဃဋ္ဌနာ ဟု ၂-မျိုးပြား၏။ ထိုတွင် သဟဇာတမျိုး သက်သက်ကို ဟောသော ဃဋ္ဌနာသည် သဟဇာတ ဃဋ္ဌနာ မည်၏။

သဟမျိုးမှတစ်ပါး အာရမ္မဏ၊ အနန္တရ စသော မျိုးတို့ကို ပြီးပြွမ်း၍ ဟောသော ဃဋ္ဌနာသည် ပကိဏ္ဏက ဃဋ္ဌနာ မည်၏။

ထိုပကိဏ္ဏကဃဋ္ဌနာသည်လည်း သုဒ္ဓပကိဏ္ဏကဃဋ္ဌနာ၊ မိဿက ပကိဏ္ဏကဃဋ္ဌနာဟု ၂-မျိုး ပြားပြန်၏။ ထိုတွင် သဟမျိုးနှင့် လုံးဝမရောပဲ အာရမ္မဏမျိုး အနန္တရ ၇-မျိုး စသည်ကို ပြီးပြွမ်း၍ ဟောသော ဃဋ္ဌနာသည် သုဒ္ဓပကိဏ္ဏကဃဋ္ဌနာ မည်၏။ သဟမျိုးနှင့် အာရမ္မဏမျိုး ဝတ္ထုမျိုး စသည်ကို ရောနှော၍ ပြီးပြွမ်းကာ ဟောသော ဃဋ္ဌနာသည် မိဿက ပကိဏ္ဏကဃဋ္ဌနာ မည်၏။

ပဉ္စာ အနုလုံ (သုဒ္ဓ) ပကိဏ္ဍက ဃဋနာ ၆၄-ချက်

	၁	၂	၃	၄	၅	၆	၇	၈	၉	၁၀	၁၁	၁၂	၁၃	
ပစ္စည်း	ဗြိစ္ဆ	အာပု ဝတ်ပု	ဝိပု ဝတ်ပု	အာပု ဝတ်ပု	အာပု ဝတ်ပု	ဝိပု ဝတ်ပု	အာပု ဝတ်ပု	ဝိပု ဝတ်ပု	ဝိပု ဝတ်ပု	နိဗ္ဗ	ဗြ	နာနာ ကမ္မ	အနံ ကမ္မ	အချက်
အာ				။	။	။	။	။						၅
ဝိ				။			။	။						၃
နံ										။	။		။	၃
သနံ										။	။		။	၃
နိ			။			။		။	။					၄
ဥ				။			။	။		။	။	။	။	၇
ပု		။	။		။	။	။	။	။					၇
ပစ်	။													၁
သေ											။			၁
ကံ												။	။	၂
ဣ									။					၁
ဝိပိ	။		။			။		။	။					၅
အတ္ထိ	။	။	။		။	။	။	။	။					၈
နတ္ထိ										။	။		။	၃
ဝိဂတ										။	။		။	၃
အဝိ	။	။	။		။	။	။	။	။					၈
သင်္ချာ	၃	၃	၃	၇	၃	၃	၁	၁	၁	၇	၃	၂	၁	၆၄

ခေါင်းစဉ် ၁၃-ချက်ကို မှတ်မိအောင် လေ့လာပါ။ သုဒ္ဓသင်္ချာအတိုင်း ပစ္စည်းရေနှင့် သင်္ချာကို ဟောလိုသော ပစ္စည်းကို အစထား၍ အပြန်အလှန် ပစ္စည်းရရှိသမျှ ဟောပါ။

ဃဋနာအမည်ပေးနည်း

အမည်ပေးလိုသော ပစ္စည်းကို ချန်၍ ပစ္စည်းရေအားလျော်စွာ ပထမအချက်များကို အမည်ပေးရမည်။ နောက်နောက် အချက်များအတွက် ရှေ့က ပစ္စည်းများ လိုက်နိုင်၊ မလိုက်နိုင် ကြည့်၍ “သ” တိုးကာ အမည်ပေးလေ။

ပဉ္စာ အနုလုံ သဟင်္ဂယ် ဃဋ္ဌနာ ၂၅၅-ချက်

စဉ်	ပစ္စည်းတရား	ဟေ	ဃဋ္ဌနာအမည်						အချက်	သင်္ချာ
			ဓိ	ကံ	ဟာ	ဣန္ဒ	ဈာ	မဂ်		
၁	သာမည	။*			။*	။*	။*	။*	၉-စိ	၇ ၃ ၃ ၃
၂	ဝီရိ-သတိ-ဧကဂ္ဂ-ပညာ					။		။	။	
၃	ဝေဒနာ-ဧကဂ္ဂတာ					။	။		။	
၄	ဝိတက်, ဧကဂ္ဂတာ						။	။	။	
၅	ဧကဂ္ဂတာ					။	။	။	။	
၆	စေတနာ			။	။				။	
၇	ဝိညာဉ်				။	။			။	
၈	ဆန္ဒာဓိပတိ		။						၆-စိ	
၉	စိတ္တာဓိပတိ		။		။	။			။	
၁၀	ဝီရိယာဓိပတိ		။			။		။	။	
၁၁	အမောဟ	။				။		။	၉-စိ	}
၁၂	ဝိမသာဓိပတိ	။	။			။		။	၆-စိ	
		၂၄	၂၄	၉	၃၃	၇၂	၃၆	၅၇	၂၅၅	

မှတ်ချက်။ အဓိပတိတရားကိုယ်မှတစ်ပါး အားလုံးသော တရားတို့၌ ၉-ချက်စီရ၏။ (အဓိပိက ၄, သဝိပါက ၄) အဓိပတိတရားကိုယ်၌ ၆-ချက်စီသာရ၏။

သဟင်္ဂယ် ဃဋ္ဌနာ ဆိုရိုးငယ်

	ဃဋ္ဌနာအမည်	သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာ	စိတ္တဓရုပ်	ပဋိသန္ဓေကမ္မဓရုပ်	ပစ္စည်း		သင်္ချာ	အဓိပိက ၄-ချက်	သင်္ချာ	သဝိပါက ၅-ချက်
					ကြီး	လတ်				
၁	သမ္ပဋ္ဌာနိက	။	။	။	၄		၇			
* ၂	သအညမည	။		ဟဒယဝတ္ထု	။	ည	၃			
၃	သအည-သမ္ပယုတ္တ	။			။	ည-သံ	၃			
၄	သဝိပ္ပယုတ္တ		။	ပဋိသန္ဓေကမ္မဓရုပ်	။	ဝိပ်	၃			
* ၅	သဝိပ္ပယုတ္တအညမည			ဟဒယဝတ္ထု	။	ည-ဝိပ်				

* ဤအမှတ်ပြုတို့၌ အဓိပတိ မရ၊ “သဝိပါကဖြစ်ဆုံ ဝိပါက၌ရှိသော” ဟုဆိုပါ။ အဓိပတိဆိုင်ရာ သဝိပါက ၌ “ဖိုလ် ၄-ခု၌ရှိသော” ဟုဆိုပါ။ နံပါတ် ၄ အထိ အဝိပါက ၄-ချက်၊ နံပါတ် ၁-မှ နံပါတ် ၅ အထိ သဝိပါက ၅-ချက် သဝိပါကဆိုင်ရာ၌ “ဝိပါက၌ရှိသော” ဟုဆိုပါ။ နံပါတ် ၅ ၌ “ပဋိသန္ဓေ၌ရှိသော” ဟုဆိုပါ။ ဝိညာဉ် စိတ္တာဓိပတိတို့၏ သဝိပါက၌ “ဝိပါကဟု ဆိုအပ်သော ဝိညာဉ်, ဖိုလ် ၄-ခု ဟုဆိုအပ်သော စိတ္တာဓိပတိ” ဟုဆိုပါ။

အဓိပ္ပာယ်ကဏ္ဍ

ပစ္စယနိဒ္ဒေသ အဓိပ္ပာယ်

ဟေတု။ ။ (၁) “ဟေတု သမ္ပယုတ္တကာနံ” ဟု မဟောမူ၍ အဘယ်ကြောင့် “ဟေတု ဟေတုသမ္ပယုတ္တကာနံ” ဟု သမ္ပဒါနိ၌ ဟေတုသဒ္ဒါထည့်၍ ဟောပါသနည်း?

အဟိတ်စိတ္တုပ္ပါဒ်သည်လည်း သမ္ပယုတ္တပစ္စည်း သာမညဖြစ်၍ ထိုအဟိတ် စိတ္တုပ္ပါဒ်ကို စင်စေလိုသောကြောင့် “ဟေတုဟေတုသမ္ပယုတ္တကာနံ” ဟု ဟောတော်မူသည်။

ယေသံ ကေသဉ္စိ သမ္ပယုတ္တကာနံ “ဟေတု ဟေတုပစ္စယေန ပစ္စယော” တိ အတ္တော ဘဝေယျ၊ ဧဝံ သန္တေ ဟေတုနာ ဝိပ္ပယုတ္တာ စက္ခုဝိညာဏာဒယောပိ သမ္ပယုတ္တကာယေဝ ဟေတုနာ သမ္ပယုတ္တာ ကုသလာ ဒယောပိ။

(၂) ဟေတု၌ အဘယ်ကို အဘယ်ကြောင့် “တံသမုဋ္ဌာနရုပ်” ဟုခေါ်သနည်း?

ဟိတ်၊ ဟိတ်နှင့် ယှဉ်သော တရားလျှင် ဖြစ်ကြောင်းရှိသောကြောင့် သဟိတ်စိတ္တဇရုပ်၊ သဟိတ်ပဋိသန္ဓေကမ္မဇရုပ်တို့ကို “တံသမုဋ္ဌာနရုပ်” ဟုခေါ်သည်။

တေ ဟေတုဇေဝ ဟေတုသမ္ပယုတ္တကာစ ဓမ္မာ သမုဋ္ဌာနာ ဧတေသန္တိ တံသမုဋ္ဌာနာနိ။

(၃) စိတ္တဇရုပ်ဟု ဆိုခြင်းကြောင့် စေတသိက်ကြောင့်ဖြစ်သော စေတသိကဇရုပ် မရှိနိုင်ပါသလော?

စိတ်စေတသိက်အားလုံးသည် တစ်ပေါင်းတည်း ရုပ်ကို ဖြစ်စေနိုင်ခြင်းကြောင့် စေတသိကဇရုပ်လည်း ရှိနိုင်သည်။

သို့သော် လောကီယဒေသနာ၌ စိတ်သာ အဓိကပဓာနဖြစ်သောကြောင့် စေတသိကဇရုပ်ဟု မဆိုပဲ စိတ္တဇရုပ်ဟုသာ ဆိုသည်။

သဗ္ဗေပိ ဟိ စိတ္တစေတသိကာ ဧကတော ဟုတွာ ရူပံ သမုဋ္ဌာပေန္တိ၊ လောကီယဓမ္မဒေသနာယံ ပန စိတ္တဿ အဓိကဘာဝတော တထာဝိဝံ ရူပံ “စိတ္တသမုဋ္ဌာန” နှိ ဝုစ္စတိ။

(၄) အဘယ်ကြောင့် ပဋိသန္ဓေကမ္မဇရုပ်အားသာ သဟဇာတပစ္စည်းတပ်၍ ပဝတ္တိကမ္မဇရုပ်အား သဟဇာတပစ္စည်း မတပ်ပါသနည်း?

ကမ္မဇရုပ်တို့သည် ပဋိသန္ဓေအခါ စိတ်နှင့်သာ စပ်၍ ဖြစ်သည်၊ စိတ်နှင့်ကင်း၍ မဖြစ်၊ ပဝတ္တိအခါ၌ ကား စိတ်နှင့်ကင်း၍လည်း နိရောဓသမာပတ် ဝင်စားသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့အား ကမ္မဇရုပ်များ ဖြစ်ကြသည်၊ ထို့ကြောင့် ပဋိသန္ဓေ ကမ္မဇရုပ်အားသာ သဟဇာတပစ္စည်းတပ်၍ ပဝတ္တိကမ္မဇရုပ်အား သဟဇာတပစ္စည်း မတပ်။

ပဋိသန္ဓိယံ ကမ္မဇရူပါနံ စိတ္တပဋိပတ္တဝိတိယာ၊ ပဝတ္တိယံ ပန တေသံ စိတ္တဝိဇ္ဇာနေပိ ကမ္မပဋိပတ္တဝိ ပဝတ္တိ၊ န စိတ္တပဋိပတ္တံ၊ အဝိဇ္ဇာနေဓာပိ စိတ္တဝိဇ္ဇာနေ သမာပတ္တနံ ဥပဇ္ဈိယေဝ။

(၅) စိတ်သည် အဘယ်ကြောင့် ပဝတ္တိအခါ၌သာ စိတ္တဇရုပ်ကို ဖြစ်စေ၍ ပဋိသန္ဓေအခါ၌ စိတ္တဇရုပ်ကို မဖြစ်စေနိုင်ပါသနည်း?

ပဋိသန္ဓေအခါ ကံ၏ အဟုန်ဖြင့် ပစ်ချအပ်သောကြောင့်လည်းကောင်း၊ မိမိနှင့်အတူ ဥပါဒ်သော ဟဒယဝတ္ထုကို မှီရသောကြောင့်လည်းကောင်း အားနည်းသည်ဖြစ်၍ စိတ္တဇရုပ်ကို မဖြစ်စေနိုင်သောကြောင့် ပဝတ္တိအခါ၌သာ စိတ္တဇရုပ်ကို ဖြစ်စေ၍ ပဋိသန္ဓေအခါ မဖြစ်စေနိုင်။

ကဿ၊ ပန ပဋိသန္ဓိက္ခဏေ စိတ္တံ စိတ္တဇရူပံ ဇေယျံ ခု ဘဏ္ဍာတီတိ ?

ကမ္မဝေဂက္ခိယတ္တကာယ စေဝ အပ္ပတိန္ဒြိယတ္တကာယ စ ဒုဗ္ဗလတ္တံ။

ဘာရမ္မဏ။ ။ “ယံ ယံ ဓမ္မံ စသည်ကို ထပ်၍တောရကြောင်း”

အာရုံပြုသောခဏ၌သာ အာရုံ ၆-ပါးတို့သည် သတ္တဝိညာဏဓာတ်တို့အား အာရမ္မဏပစ္စည်း ဖြစ်ကြသည်။ ထိုသို့ ဖြစ်ရာ၌လည်း အတူတကွ မဖြစ်ကြကုန်၊ သူ့အာရမ္မဏိကတရားနှင့် သူ့အာရုံ တရားတို့ အသီးသီး ဖြစ်ကြသည်ကို ပြလိုသောကြောင့် “ယံ ယံ ဓမ္မံ” စသော ပါဠိကို ထပ်၍ ဟောတော်မူသည်။

“ယံ ယံ ဓမ္မံ အာရဟန္တံ” တိ ဣမိနာ ယေ စေတ ဟေသံ သတ္တန္တံ ဝိညာဏ ဓာတုနံ အာရမ္မဏဓမ္မာ ဝုတ္တံ။

အဓိပတိ။ ။ ဟေတူ ဟေတု သမ္ပယုတ္တကာနံ-ဟု ဟောတော်မူသကဲ့သို့ အဓိပတိ အဓိပတိသမ္ပယုတ္တကာနံ ဟု ဟောတော်မမူပဲ အဘယ်ကြောင့် “ဆန္ဒာဓိပတိ” စသည်ဖြင့် တစ်ပါးစီ အသီးသီးခွဲ၍ ဟောတော်မူပါသနည်း?

အဓိပတိတရား ၄-ပါးတို့သည် တစ်ပြိုင်နက် ပစ္စည်း မတပ်ကုန်၊ အသီးသီးသာ တပ်ကုန်၏ဟု ပြလို သောကြောင့် ခွဲ၍ ဟောတော်မူသည်။

ဧကေကဏေ အာဘဝဏေ

အနန္တရ။ ။ (၁) စက္ခုဝိညာဉ်သည် သမ္ပဋိစိုင်းအား၊ သမ္ပဋိစိုင်းသည် သန္တီရဏအား ကျေးဇူးပြုပုံ ကိုသာပြ၍ သန္တီရဏသည် ဝုဋ္ဌောအား ကျေးဇူးပြုပုံ စသည်ကို အဘယ်ကြောင့် မပြပါသနည်း ?

ပြအပ်ပြီးသော နည်းဖြင့်သာလျှင် သိလောက်ပြီဖြစ်၍ ဒေသနာကို အကျဉ်းချုံးထား သောကြောင့်လည်းကောင်း၊ နောက်၌ ပြလတ္တံ့သော ပုရိမာ ပုရိမာ စသော ပါဠိဖြင့် သင်္ဂြိုဟ်အပ် သောကြောင့် လည်းကောင်း သန္တီရဏသည် ဝုဋ္ဌောအား ကျေးဇူးပြုပုံစသည်ကို မပြပါ။

“ဣမိနာဝ နယေန ဒေဝိတဗ္ဗာ” တိ နယံ ဒေသေတု ဒေသနာ သံခိတ္တံ၊ “ပုရိမာ ပုရိမာ ကုသလာ ဓမ္မာ” တိ အာဒိကေ ဓ ဆဋ္ဌနယေ တာ သင်္ဂဟိတာတိပိ ဣဓ န ဝုတ္တံ။

(၂) “ယေသံ ယေသံ ဓမ္မာနံ” စသည်ကို ထပ်၍ ဟောရကြောင်း

ခပ်သိမ်းသော အနန္တရုပစ္စည်းတို့၏ သင်္ခေပလက္ခဏာကို ပြလိုသောကြောင့် ယေသံ ယေသံ ဓမ္မာနံ စသည်ကို ထပ်၍ ဟောတော်မူသည်။

ယေသံ ယေသန္တိဣဒံ သဗ္ဗေသမ္ဘိ အန္တရုပစ္စယဓမ္မာနံ သင်္ခေပ လက္ခဏံ။

သဟဇာတ။ ။ (၁) “စိတ္တစေတသိကာ ဓမ္မာ” ဟူသော ပါဠိကို ပဝတ္ထိအခါ နာမက္ခန္ဓာ ၄-ပါး ကို ရည်၍ ဟောသည်။

စိတ္တစေတသိကာတီ ပဝတ္ထိယံ စက္ကာရေ ခုဒ္ဒါ။

(၂) “စိတ္တသမုဋ္ဌာနံ ဂူပါနံ” ဟူသောပါဠိကို စိတ္တဇရုပ်ကိုသာ ရည်ရွယ်၍ ဟောခြင်းဖြစ်၏။ (အဋ္ဌကထာအလို)

အရကောကံ၌ကား စိတ္တဇရုပ်၊ ပဋိသန္ဓေကမ္မဇရုပ် ၂-မျိုးကို ယူရသော အာစရိယဝါဒကို ပြသေး၏။

ဥပနိဿယ။ ။ (၁) ဧကသန္တိ ဟောရကြောင်း

အနန္တရုပနိဿယကို စင်စေလိုသောကြောင့် “ဧကသန္တိ” သဒ္ဒါကို ထည့်၍ ဟောသည်။

(၂) ဗျာ-ဗျာ ဧကာဏ်ပုံ ထူးခြားချက်

အဗျာကတော အဗျာကတဿ သမ္ပဒါနိကောကံရာ၌ မိမိသဏ္ဌာန်ကို ရည်ရွယ်လျှင် အရဟတ္တဖိုလ် ကို ကြံ၍ ကောက်၊ သူတစ်ပါးသဏ္ဌာန်ကို ရည်ရွယ်လျှင် ဝိပါက်ဆတ္တိံ သ အပြည် ရနိုင်သည်။

(၃) ဥတု၊ ဘောဇန၊ သေနာသန၊ ပုဂ္ဂလ

(က) ဥတု၊ ဘောဇန၊ သေနာသန တို့ကား ပရမတ်တည်း။

(ခ) ပုဂ္ဂလကား ပညတ်တည်း။

(၄) ပိသဒ္ဓါဖြင့် ဝေါင်းအပ်သော အနုဏ်

ပုဂ္ဂလောပိ၊ သေနာသနဗ္ဗိဒ္ဓိ ပိသဒ္ဓါဖြင့် သင်္ကန်း၊ တောင်၊ တောချုံ၊ သစ်ပင် အစရှိသော ပကတူပ တပ်ကောင်းသမျှကို သင်္ဂြိုဟ်အပ်၏။

၇၆

ပဋ္ဌာန်းလက်ဆောင်

(၅) အဘယ်ကြောင့် အရည် ပဗ္ဗတ စသည်ကို မဟောပဲ ပုဂ္ဂလ၊ သေနာသန ၂-ပါးကိုသာ ဟောပါသနည်း?
ပုဂ္ဂလ၊ သေနာသန ၂-ပါးသည် ကုသိုလ် အကုသိုလ်ဖြစ်ခြင်း၌ အားကြီးသော အကြောင်း
ဖြစ်သောကြောင့် ၎င်း ၂-ပါးကိုသာ ဟောသည်။

“ပုဂ္ဂလဟိ သေနာသနမ္ဘိ” ဟု ဣဒံ နှစ် နှစ် ပကတပုနိဿယဝသေန ဣဒံ ဣဒံ နှစ် နှစ် ကုသလာ ကုသလပ္ပတ္တိယံ ဗလဝပစ္စယော ဟောတိ။
ပုရေဇာတ။ ။ (၁) ပစ္စယနိဋ္ဌေသဝယ် မနောဒွါရ၌ အာပုကို အဘယ်ကြောင့် ဟောတော် မမူပါသနည်း၊
မရ၍ မဟောပါသလော?

“စက္ခု အနိစ္စတော” စသော ပဉ္စာဝါရ ပါဠိတော်ကို ထောက်၍ အာပုကို မနောဒွါရ၌လည်း ရနိုင်သည်၊
ထိုသို့ပင် ရနိုင်သော်လည်း သာဝသေသအားဖြင့် ဒေသနာကို ပြုထားသောကြောင့် ဤပစ္စယနိဋ္ဌေသ၌
ဟောတော်မမူ။

မနောဒွါရေပိ အာဂ္ဂမ္ဘာပုရေဇာတံ လက္ခဏေ၊ ဣဒံ ပန သာဝသေသဝသေန ဒေသနာ ကတော။

(၂) ပုဇ္ဈာဓာတဿ ဓာတုဏ်

ပုရေ- ပစ္စည်း တရားဖြစ်သည်မှ ရှေး၌၊ ဓာတဿ- ဖြစ်သော။

ပုရေဇာတဿာတိ စောသ ဥပ္ပါဒတော ပဌမဗျာကဏ္ဍဇာတဿ ဇာတိကုဏ် အတိက္ကမိတ္တာ ဌိတိပုတ္တဿ။

ပဉ္စာတတ။ ။ ပဉ္စာဓာတုဏ် ကျေးဇူးပြုရာဇော

ပဉ္စာဓာတုပစ္စည်းသည် ဥပါဒ်ခဏ၌ ကျေးဇူးမပြု၊ ဌိခဏ၌သာ ကျေးဇူးပြုသည်။

အာသေဝန။ ။ (၁) ကုသိုလ် အကုသိုလ်သည် ဝိပါက်အား အဘယ်ကြောင့် အာသေဝနပစ္စည်း
မတပ်ပါသနည်း?

ပြားသော ဓာတ်ရှိသော ဝိပါက် ကြိုယာတို့မှာ အမန်တလဲလဲမှီဝဲအပ်ထုံအပ်သော အာသေဝနဂုဏ်
ကင်းသဖြင့် မိမိ၏ ကုသိုလ်သဘော အကုသိုလ်သဘော ကိုယူစေခြင်းငှာ မစွမ်းနိုင်သောကြောင့် အာသေဝန
ပစ္စည်းမတပ်။

အတ္တနော ဂတိ ဂါဟာပေတုံ အသမတ္တဏာယ၊ ဘိက္ခုဇာတိကာ ဟိ ဘိက္ခုဇာတိကာနံ အဂ္ဂပစ္စမ္မာနံ အာသေဝနရုဏေ ဗုဂ္ဂဏဗလဝဘာဝံ
သာယမာနာ အတ္တနော ကုသလာဒိဘာဝ သင်္ခါတံ ဂတိ ဂါဟာပေတုံ န သက္ကောဋ္ဌိ။

ဩဇာဟူသော အာဟာရသည် အလုပ်အလွေးကို ပြု၍ မျိုအပ်သော်သာလျှင် အာဟာရကိစ္စကို ပြု၏၊ ပြင်ပ၌တည်သည်ရှိသော် အာဟာရကိစ္စကိုမပြုနိုင်၊ ထို့ကြောင့် အာဟာရဧဟုသာ သာမညအားဖြင့် မဟောမူ၍ ကမဋ္ဌိကာဧဟု အာဟာရဧဟု ဟောတော်မူသည်။

(၃) သြဇာသည် စတုရေဂုံအား ကျေးဇူးပြုရာ၌ အဘယ်ရုပ်အား အဘယ်သတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုပါ သနည်း?
 ဗဟိဒ္ဓသန္တာန်၌ ဥတုသြဇာသည် အာဟာရဇရုပ်အား နေကသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုသည်။ ကြွင်းသော
 တိဇရုပ်အား ဥပထမ္ဘကသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုသည်။ တိဇသြဇာသည် စတုသမုဋ္ဌာနိကရုပ်အား ဥပထမ္ဘက
 သတ္တိ ဖြင့် ကျေးဇူးပြုသည်။

တစ်နည်း ကလာပ်တူစတုသမုဋ္ဌာနိကရုပ်အား နေကသတ္တိ၊ ကလာပ်ပြား စတုသမုဋ္ဌာနိကရုပ်အား
 ဥပထမ္ဘကသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုသည်။

(၄) အာဟာရ၏ သတ္တိ ၂-မျိုး

ရုပ်အာဟာရပစ္စည်းသည် နေကသတ္တိ ဥပထမ္ဘကသတ္တိ ၂-မျိုးတပ်၏။

(၅) ဧကဇ ကာယဓေသည်

၁။ ပဋိသန္ဓေစိတ်၏ ဥပါဒ်အိုက်၌ ဖြစ်သော ရုပ်အပေါင်းသည် ကံတည်းဟူသော အကြောင်း
 တစ်မျိုးကြောင့်သာ ဖြစ်သောကြောင့် ဧကဇကာယ။

၂။ ပဋိသန္ဓေစိတ်၏ ဌိခဏ၊ ဘင်ခဏ၌ ဖြစ်သော ရုပ်အပေါင်းသည် ကံ၊ ဥတု ဟူသော အကြောင်း
 ၂-မျိုးလျှင် ဖြစ်ကြောင်း ရှိသောကြောင့် ဒွိဇကာယ။

၃။ ပဋိသန္ဓေနှောင် ပထမဘဝင်၏ ဥပါဒ်မှစ၍ အာဟာရဇရုပ် မဖြစ်မီအတွင်း၌ ဖြစ်သော ရုပ်
 အပေါင်းသည် ကံ၊ စိတ်၊ ဥတု ၃-ပါးလျှင် ဖြစ်ကြောင်းရှိသောကြောင့် တိဇကာယ။

၄။ အာဟာရဇရုပ် ဖြစ်ချိန်မှစ၍ ဖြစ်သော ရုပ်အပေါင်းသည် ကံ၊ စိတ်၊ ဥတု၊ အာဟာရ အကြောင်း
 ၄-မျိုးကြောင့် ဖြစ်သောကြောင့် စတုဇကာယ မည်၏။

ဣန္ဒြိယ။ ။ ဣတ္ထိန္ဒြေ ဗုရိသိန္ဒြေတို့ ဣန္ဒြိယပစ္စည်း မတပ်ကြောင်း

ကလလအခါ အစရှိသည်တို့၌ ဣတ္ထိလိင်္ဂ၊ ဗုရိသလိင်္ဂ စသည်တို့ မရှိသောကြောင့် ဣတ္ထိန္ဒြေ
 ဗုရိသိန္ဒြေ တို့သည် ဣန္ဒြိယပစ္စည်း မတပ်ပါ။

ကလလဒိကာလေ ဖနုဝိဇ္ဇာနေသုပိတေသု ဣတ္ထိလိင်္ဂ ဗုရိသလိင်္ဂဒိန္နံ အာဂါ။

ဈာန။ ။ ဒွေပဉ္စဝိညာဉ် ၁၀ ၌ သုခ၊ ဒုက္ခ၊ ဥပေက္ခာ ဝေဒနာတို့သည် အဘယ်ကြောင့် ဈာနပစ္စည်း
 မတပ်ပါသနည်း?

အာရုံသို့ ကပ်၍ရှုခြင်း သဘောမရှိ၊ အာရုံ၌ ရှေးရှုကျရောက်ကာမျှ သဘောသာ ဖြစ်သောကြောင့်
 ဈာနပစ္စည်း မတပ်ပါ။

မက်သည် ဟိတ်လျှင် နောက်လိုက်ရှိသောကြောင့် ဟိတ်မရှိသော အဟိတ်စိတ်တို့၌ မဂ္ဂင်သည်
မဂ္ဂပစ္စည်း မထိုက်။

ဝိပ္ပယုတ္တ။ ။ (၁) ရူပါရုံသည်တို့သည် အာရမ္မဏိက နာမ်တရားတို့နှင့် ဝိပ္ပယုတ် ဖြစ်ကုန်လျက် အဘယ်ကြောင့် ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စည်း၌ မဟောပါသနည်း?

ရူပါရုံစသည်တို့နှင့် အာရမ္မဏိက နာမ်တရားတို့မှာ ဝိပ္ပယုတ် ဧကန်ဖြစ်၍ သမ္မယုတ်လေလော ဟု ယုံမှားဘွယ် မရှိသောကြောင့် မဟောပါ။

နာမ်တရားတို့သည် စက္ခုစသော ဝတ္ထုကို မှီသည်ဖြစ်၍ ၎င်းဝတ္ထုအတွင်းမှ ထွက်လာကုန်သကဲ့သို့ ဖြစ်ရကား ဝိပ္ပယုတ်လော သမ္ပယုတ်လောဟု ယုံမှားဘွယ် ရှိသည်ဖြစ်၍ ထိုယုံမှားဘွယ်ကို ပယ်ဖျောက်လျက် သမ္ပယုတ်မဟုတ် ဝိပ္ပယုတ်ဖြစ်ကြောင်း ပြလိုသောကြောင့် ဟောသည်။

အဂ္ဂိနော့ဟိခန္ဓာစက္ကဒိနိဝတ္ထုနိ အပ္ပဒုတောစိန္တန္တိယသုဗ္ဗေတတ္ထ အသင်္ကဟေတိ “ကိန္ဒခေါတေတေဟိသမ္ပဟတ
 ဥဟိ, ဝိယတ”တိ။

နတ္ထိ။ ။ သမန္တရဂ္ဂုဒ္ဓါ ခိတ္တစေတသိကာ ဓမ္မာ ပဌပုဉ္ဇာနံ ခိတ္တ စေတသိကာနံ ဓမ္မာနံ ဒုတိယစယေန ပစ္စယော။

ဟေဟူ။ ။ (၁) အဘယ်ကို ရည်ရွယ်၍ (ဗျာ + ဗျာ၌) “သမ္မယုတ္တက္ခန္ဓာအားလည်းကောင်း၊ သမ္မယုတ္တက္ခန္ဓာ၊ ကဋတ္တာရုပ်အားလည်းကောင်း” ဟု ခွဲ၍ ဆိုပါသနည်း?

စတုဝေါကာရကို ရည်ရွယ်၍ “သမ္ဗုဒ္ဓကုဏ္ဍိယ အားလည်းကောင်း” ဟုဆိုသည်။ ပဉ္စဝေါကာရကို ရည်ရွယ်၍ “သမ္ဗုဒ္ဓကုဏ္ဍိယ (စိတ္တဇရုပ်) ကဋ္ဌတ္တာရုပ်အားလည်းကောင်း” ဟု ဆိုသည်။

(၂) ဗာဟိရဓဿော မဟာဘူတိများ

(က) ဗာဟိရဟူသည် တော၊ တောင်၊ မိုး၊ မြေ အစရှိသော အနိဗ္ဗိယဗဒ္ဓ ဖြစ်သော ဥတုဇရုပ်တည်း။

ဗာဟိရ် ကံ မဟာဘူတန္တိ အနိဗ္ဗိယဗဒ္ဓေသု ပထဝီပါဿာဏာဒိသု မဟာဘူတံ သစ္စာယ ဝုတ္တံ။

(ခ) အာဟာရဇရုပ် ဟူသည် အဇ္ဈတ္တသန္တာန်၌ ဖြစ်သော စတုသမုဋ္ဌာနိက ဩဇာကြောင့်ဖြစ်သော အာဟာရဇ အဋ္ဌကလာပ် အစရှိသည်တည်း။

(ဂ) ဥတုဇရုပ် ဟူသည် အဇ္ဈတ္တသန္တာန်၌ ဖြစ်သော စတုသမုဋ္ဌာနိက တေဇောကြောင့် ဖြစ်သော ဥတုဇ အဋ္ဌကလာပ် စသည်တည်း။

(ဃ) ပဝတ္တိကမ္မဇရုပ် အတွက် ဝိဘင်း သီးခြားမရှိ၊ အသညသတ် ကမ္မဇရုပ်နှင့် အလားတူသော ကြောင့် အသညသတ္တာနံ စသော ဝိဘင်း၌ သွင်းထားသည်။

“အသညသတ္တာနံ ကံ မဟာဘူတံ ဟူ၍” ဟိ ခုဒ္ဓိသန္တတိသမုဋ္ဌာန ဘူတဝသေန ဝုတ္တံ။

ပုရေဇာတ။ ။ (ခ) ဝတ္ထု ပုရေဇာတပစ္စယာကို ဖဟာရကြောင်း

အာပုကို မဟော၊ ဝတ်ပုကိုသာ ဟောသည်ဟု သိစေလိုသောကြောင့် “ဝတ္ထု ပုရေဇာတပစ္စယာ”ကို အပိုဟောသည်။

(၂) အာပုကို မဟောကြောင်း

ပဉ္စာရုံတို့သည် ပဉ္စဝိညာဏဓာတ်အား ပုရေဇာတပစ္စည်း ဖြစ်ကုန်၏၊ မနောဝိညာဏဓာတ်အား (အတိတ် အနာဂတ်အာရုံတို့လည်း ဖြစ်ကုန်သောကြောင့်) ပုရေဇာတ ဧကန် မဖြစ်၊ ထို့ကြောင့် အာပုကို မဟော။

အာဂ္ဂမ္မဏံ ပဓု ခိုယမေတာ ပုရေဇာတပစ္စယာဘာဝံ န လဗ္ဗတိ၊ ဂူပါယတဇာဒိနိ ဟိ ဧကူဝိညာဏာဒိနိ ယေဝ ပုရေဇာတပစ္စယာတံ သာဓေန္တိ၊ မဇ္ဈောဝိညာဏဓာတုယာ အတိတာရာ ဂတာနိပိ အာဂ္ဂမ္မဏံ ဟောန္တိ ယေဝ၊ တဿ ဣဒ န ဂဟိတံ။

ပစ္စာဇာတ မဟောကြောင်း

ပစ္စာဇာတပစ္စည်းသည် မိမိပစ္စယုပ္ပန်ဖြစ်သော စတုဇကာယအား ဥပထမ္ဘကသာ ဖြစ်၍ ဇနက မဖြစ်သောကြောင့် ဆဝါရအနုလုံ၌ ပစ္စာဇာတပစ္စည်းကို မဟော။

တနည်း- ပစ္စာဇာတပစ္စည်းသည် ရုပ်၏ ဥပါဒိဆဲကာလ၌ ကျေးဇူးမပြု၊ ဌိသို ရောက်မှ ကျေးဇူးပြု သည်ဖြစ်၍ “ဥပ္ပဇ္ဇတိ” ဟု ဟောတော်မူအပ်သော ကြိယာနှင့် မထိုက်တန်သောကြောင့် ပစ္စာဇာတပစ္စည်းကို မဟော။

ပစ္စုပ္ပန်တော ကုသလာကုသလာနံ ပစ္စယောနံ ဟောတိ၊ အဗျာကတဿပီ ဥပတ္တမ္ဘကောဝ၊ န ဇနကော၊ တဿာ “ဥပဇ္ဈတိ ပစ္စုပ္ပန်တော ပစ္စယာ” တိ ဝတ္ထုဗ္ဗော ကေခမ္ဘောပီ နတ္ထိတိ ပစ္စုပ္ပန်တော ပစ္စယဝသေန ဝိဿဇ္ဇနံ န ကတံ။

ဥပဇ္ဈ တိ ဥပဇ္ဈန္တိ အရကောကံ

ဥပဇ္ဈ တိအရ- နာမက္ခန္ဓာ ဖြစ်အံ့ ဥပါဒ် ဌိ ဘင် ရ၏။

- ရူပက္ခန္ဓာ ဖြစ်အံ့ ဥပါဒ် ရ၏။

ဇီဝိတိန္ဒြေ၏ ပါလနသတ္တိ

ကြာရိုး၌ ရှိသော ရေသည် ကြာကို စောင့်သကဲ့သို့ ဇီဝိတိန္ဒြေသည် မိမိနှင့်ကလောင်တူ ကမ္မဇရပ်တို့ကို စောင့်ခြင်း အစိုးရခြင်း ပါလနသတ္တိ ရှိသည်။

ဒုကာဒိသချာဝါရ၌ ပစ္စည်းတွန်း ၄-မျိုး အစဉ်

- ၁။ အနုလုံ၌ ပစ္စယနိယာနုလောမ ကို စ၍ တွန်းသည်၊
- ၂။ ပစ္စနိက်၌ အနုလောမပစ္စနိက် ကို စ၍ တွန်းသည်၊
- ၃။ အနုလောမပစ္စနိက်၌ ပစ္စနိက် ကို စ၍ တွန်းသည်၊
- ၄။ ပစ္စနိယာနုလောမ၌ အနုလုံ ကို စ၍ တွန်းသည်၊

ပစ္စနိက်

နဟေတုပစ္စယာ- ဌပေတွာ ဟေတုပစ္စယံ အညေဟိ အတ္တနော အနုရူပ ပစ္စယေဟိ- ဟေတုပစ္စည်း ကို ထား၍ ဟေတုပစ္စည်းမှ တစ်ပါးကုန်သော မိမိအား လျှောက်ပတ်ကုန်သော ပစ္စည်းတို့ကြောင့်၊ ဥပ္ပဇ္ဇတိ - ဖြစ်၏။

ပဋိစ္စဝါရနှင့်တူသော သဟဇာတဝါရကို ထပ်ဟောကြောင်း

အချင်းချင်း အနက်ကို မှတ်လိုသောကြောင့် (တနည်း) ဝေနေယျဇ္ဈာသယ၊ ဒေသနာ ဝိလာသကြောင့် သဟဇာတဝါရကို ထပ်၍ဟောသည်။

အဥပဿသ အတ္တနိယာမနတ္ထုတ္တံ၊ အပိစ တဏှာဗျူကာနံ အဗ္ဗယယဝသေန ဒေသနာဝိလာသေန နိဂ္ဂတိ ပဋိသမ္ဘိဒါ ပဘောဒဇာနုစဝသေန စာပိ ဥဘောပိ ဣတ္ထာ။

ပဉ္စာဝါရ အဓိပ္ပာယ်

ပဌာနထားပုံ ထူးခြားချက်

ဆဝါရ၌ ပစ္စယုပ္ပန်ကို ပဌာနအားဖြင့် ဟောတော်မူသည်။

ပဉ္စာဝါရ၌ ပစ္စည်းကို ပဌာနအားဖြင့် ဟောတော်မူသည်။

ပဉ္စာဝါရ၌ ခန္ဓသဒ္ဓါဖြင့် ဟောတော်မူပုံ

ပစ္စယနိဒ္ဒေသကဲ့သို့ “ဟေတု ဟေတုသမ္ပယုတ္တကာနံ ဓမ္မာနံ” ဟု ဓမ္မသဒ္ဓါဖြင့် မဟောပဲ “ဟေတု သမ္ပယုတ္တကာနံ ခန္ဓာနံ” ဟု အဘယ်ကြောင့် ခန္ဓသဒ္ဓါဖြင့် ဟောတော်မူပါသနည်း?

မရောယှက်သောအားဖြင့် ခွဲဝေခြင်းကို ပြုခြင်းငှာ ပဋိစ္စ စသော ဝါရတို့၌ ခန္ဓာ၏ အစွမ်းအားဖြင့် ဒေသနာကို တင်တော်မူခဲ့၏။ ထိုသို့ ဆဝါရ၌ ဟောတော်မူသော အစဉ်ဖြင့် ဤပဉ္စာဝါရ၌လည်း ဒေသနာကို တင်တော်မူသည်။ ထို့ကြောင့် ခန္ဓသဒ္ဓါဖြင့် ဟောတော်မူသည်။

အာရမ္မဏ။ ။ (၁) ဝိရတီ ၃-မျိုး

၁။ သမ္ပတ္တဝိရတီ = တစ်စုံတစ်ယောက်သော သူ၏ အထံ၌ မဆောက်တည်မှု၍ မိမိအလိုလို ပါဏာတိပါတ အစရှိသည်မှ ကြဉ်ရှောင်ခြင်း။

၂။ သမာဒါနဝိရတီ = တစ်စုံတစ်ယောက်သော သူ၏ အထံ၌ ဆောက်တည်၍ ကြဉ်ရှောင်ခြင်း။

၃။ သမုစ္ဆေဒဝိရတီ = မဂ်ဖြင့် ကိလေသာတို့ကို အကြွင်းမဲ့ ဖြတ်သောအားဖြင့် ကြဉ်ရှောင်ခြင်း။

(၂) သီလံ သမာဒိယိတွာ - ၌ လိုဘင်စသာ သီလနှင့် ဝိရတီ

သီလံ သမာဒိယိတွာ၌ ပဉ္စင်္ဂံ , ဒသင်္ဂံ စသည်တို့၏ အစွမ်းအားဖြင့် ဖြစ်သော နိစ္စသီလကို ယူ၍ သမာဒါန ဝိရတီကိုသာ တိုက်ရိုက်ညွှန်ပြသည်။

သမ္ပတ္တဝိရတီ, သမုစ္ဆေဒဝိရတီတို့ကို (လောက၌ သီလဟူ၍ မထင်ရှားသောကြောင့်) တိုက်ရိုက် မဟောပါ။ ထိုသို့ပင် မဟောသော်လည်း ၎င်း ဝိရတီ ၂-မျိုးသည် အာရမ္မဏပစ္စည်းသော်ကား ဖြစ်ကုန်၏။

သီလံ သမာဒိယိတွာ တံ ပဉ္စင်္ဂံ ဒသင်္ဂံ နိစ္စသီလံ ဂဏှိတု။ ဣမိနာ သမာဒါန ဝိရတီယော ဒသိတော။ သမ္ပတ္တဝိရတီ သမုစ္ဆေဒ ဝိရတီယော ပန လောကေ “သီလံ” ချီ အပါကုဏ္ဍာန ဝုတ္တာ၊ ကိဉ္စာပိ န ဝုတ္တာ၊ အာရမ္မဏပစ္စယာ ပန ဟောန္တိယေဝ၊ တတ္ထ သမုစ္ဆေဒဝိရတီ သေက္ခာနံ ယေဝ ကုသလဿ အာရမ္မဏံ ဟောတိ၊ န ဣတရေသ။

(၃) ဈာနာ ဝုဒ္ဓဟိတွာ အရ-

ဈာနံ အရ အာဒိကမ္ပိက ယူသော် ဝုဒ္ဓဟိတွာအရကို ဘဝင်ယူလေ၊ ထိုနောက် ပစ္စဝေက္ခကာ ဖြစ်၏။
တစ်နည်း- ဈာနံ အရ သမာပဇ္ဇနယူ၍ ဝုဒ္ဓဟိတွာ အရ ဘဝင်ယူလေ၊ ထိုနောက် ပစ္စဝေက္ခကာ ဖြစ်၏။

(၄) ဒေသနာ ၂-မျိုးနှင့် စေတောပရိယဉာဏ်ကို ထင်တောကြောင်း၊

အာရမ္မဏပစ္စည်း ကု + ကု ဌ်-

၁။ စေတောပရိယဉာဏေစု - စသည်ကား ပုဂ္ဂလာဓိဋ္ဌာန ဒေသနာ၊

၂။ ကုသလာ ခန္ဓာ ဣဒ္ဓိဝိဇ္ဇာဏဿ - စသည်ကား ဓမ္မာဓိဋ္ဌာန ဒေသနာ၊

ဤသို့ ဒေသနာထူးသောကြောင့် အောက်၌ယူအပ်ပြီး ဖြစ်သော်လည်း စေတောပရိယဉာဏ်ကို ထပ်၍ ဟောတော်မူသည်။

“ကုသလာ ခန္ဓာ ဣဒ္ဓိဝိဇ္ဇာဏဿ” တိ အာဒိပီ ပုဂ္ဂလံ အာနာပါယော ဓမ္မ ဝသေန ဒသေတိ၊ တေနုဝေတ္ထ ဟေဋ္ဌာ ဂဟိတမ္ပိ စေတောပရိယဉာဏံ ပုန ဝုတ္တံ။

အဓိပတိ။ ။ အဘယ်ကြောင့် ဒေါသမူ၊ မောဟမူ၊ မဟာကြိဝိပ်၊ မဟဂ္ဂုတ်၊ ကုသိုလ်စိတ်တို့သည် အလေးအမြတ် အာရုံမပြုပါသနည်း?

၁။ ပြစ်မှားတတ် အမျက်ထွက်တတ်သောသူသည် တစ်စုံတစ်ခုသော တရားကိုမျှ အလေးအမြတ် မပြုသောကြောင့် ဒေါသမူသည် အလေးအမြတ် အာရုံမပြု။

န ဟိ ဒုဋ္ဌော ကိဉ္စိ ဂရံ ကရေတိ။

၂။ မိုက်မဲတွေဝေသောသူသည် တစ်စုံတစ်ခုသော တရားကိုမျှ အလေးအမြတ် မပြုသောကြောင့် မောဟမူသည် အလေးအမြတ် အာရုံမပြု။

န ဟိ မုဋ္ဌော ကိဉ္စိ ဂရံ ကရေတိ။

၃။ မဟာကြိယာ ဉာဏဝိပ္ပယုတ် ၄-ခုသည် ဉာဏ်ကင်းသောကြောင့် လောကုတ္တရာတရားကို အလေးအမြတ် အာရုံမပြုနိုင်သည် ဖြစ်၍ အလေးအမြတ် အာရုံ မပြု။

အထွဋ်အမြတ်သို့ ရောက်ပြီးသော ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်သန္တာန်၌ ဖြစ်သောကြောင့် လောကီတရားကို လည်း အလေးအမြတ် အာရုံမပြု။

(အာရမ္မဏာဓိပတိ ပစ္စယုပ္ပန် မဖြစ်-ဟူလို။)

၄။ မဟာဂူတ်ကုသိုလ်သည် မိမိကိုယ်တိုင်က မြတ်သောတရား ဖြစ်သောကြောင့် တစ်စုံတစ်ခု သော တရားကိုမျှ အလေးအမြတ်မပြု၊ ဥပမာအားဖြင့် အထွဋ်အမြတ် မင်းအဖြစ်သို့ရောက်နေသောသူ သည် တစ်စုံတစ်ယောက်သောသူကိုမျှ အလေးအမြတ် မပြုသကဲ့သို့တည်း။

အစ္စမ္မာ ဗဟဂ္ဂတတယ ဂရုံ န ကဏ္ဍေတိ၊ (အဋ္ဌသာလိနီ)

အနန္တရ။ ။ အနန္တရပစ္စည်း ၇+၇၌ “ပုရိမာ ပုရိမာ ကုသလာ ခန္ဓာ” စသည်ဖြင့်ပင် ကုသိုလ် နာမက္ခန္ဓာတို့ကို တပေါင်းတည်း ယူနိုင်လျက် အဘယ်ကြောင့် “အနုလောမံ ဂေါတြဘူသု” စသည်ကို ဟောတော်မူပါသနည်း?

နာနာရမ္မဏ တရားသည် နာနာရမ္မဏတရားအား ကျေးဇူးပြုရာသလော၊ မပြုရာသလော-ဟူသော ယုံမှားသင်္ကာကို နှစ်စေလိုသောကြောင့် “အနုလောမံ ဂေါတြဘူသု၊ အနုလောမံ ဝေါဒါနံသု” ဟု ထပ်၍ ဟောသည်။

နာနာဘုမ္မိက တရားအချင်းချင်း အနန္တရသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုရာသလော၊ မပြုရာသလော- ဟူသော ယုံမှားသင်္ကာကို နှစ်စေလိုသောကြောင့် “ဂေါတြဘူမဂ္ဂသု၊ ဝေါဒါနံ မဂ္ဂသု” ဟူသော ပါဠိကို ထပ်၍ ဟောသည်။

ဥပနိဿယ။ ။ (၁) ပရိကမ္မအရ “ပထမဿ ဣနဿ ပရိကမ္မံ” ၌ ပရိကမ္မအရ ပထမဇ္ဈာန်ကို ရစိမ့်သောငှာ “ပထဝီ ပထဝီ” အစရှိသည်ဖြင့် စီးဖြန်းသော ရှေးအဖို့၌ ဖြစ်သော ပရိကမ်ဇောကိစ္စ တပ်သော ကာမကုသိုလ်ကို ယူရမည်။ (ပရိကမ်-ဥပစာ-အနုလုံ-ဂေါတြဘူတွင် ပါဝင်သော ပရိကမ်ကို မယူရ)

ပရိကမ္မန္တိ အနန္တရံ အဂ္ဂဟေတု ယုတ္တဘဂေ ပရိကမ္မံ ဂဟေတဝံ။

(၂) ပဋိသန္ဓိဒါ ၄-ပါးအနက်

- မဂ္ဂေါ သေကာနံ အတ္တပဋိသန္ဓိဒါယ ဓမ္မပဋိသန္ဓိဒါယ နိရုတ္တိပဋိသန္ဓိဒါယ ပဋိဘာန ပဋိသန္ဓိဒါယ ဌာနာဌာနကောသလ္လဿ။
- အတ္တပဋိသန္ဓိဒါယ- ပါဠိတော်၏ အနက်ကို သိသော အတ္တပဋိသန္ဓိဒါ ဉာဏ်အား။
- ဓမ္မပဋိသန္ဓိဒါယ - မာဂဓဘာသာ ပါဠိဟူသော သဒ္ဒါကို သိသော ဓမ္မ ပဋိသန္ဓိဒါ ဉာဏ်အား။
- နိရုတ္တိပဋိသန္ဓိဒါယ- အရပ်သူတို့၏ ဘာသာဟူသော သဒ္ဒါကို သိသော နိရုတ္တိ ပဋိသန္ဓိဒါ ဉာဏ်အား။

ပဋိဘာနပဋိသန္ဓိဒါယ - အနက်၊ သဒ္ဒါ၊ အရပ်သူတို့၏ ဘာသာ ဤသုံးဖြာကို သိသော ပဋိဘာန ပဋိသန္ဓိဒါဉာဏ်အား။

ဌာနာဌာနကောသလ္လဿ- အရာဟုတ်သည် မဟုတ်သည်၌ လိမ္မာသော ဌာနာဌာန ကောသလ္လ ဉာဏ်အား။

(၃) ပဋိသန္ဓိဒါဉာဏ် တရားကိုယ်

ပဋိသန္ဓိဒါဉာဏ်အရ မဟာကုသိုလ် မဟာကြိယာ ဉာဏသမ္ပယုတ်၊ မဂ်ဖိုလ်တို့၌ ရှိသော ဉာဏ်ကို ယူရမည်။ (ထိုတွင် ကုသိုလ်ပဋိသန္ဓိဒါဉာဏ်အတွက် မဟာကုသိုလ် ဉာဏသမ္ပယုတ်၊ မဂ်စိတ်တို့၌ ရှိသော ဉာဏ်ကိုယူ၊ အဗျာကတ ပဋိသန္ဓိဒါဉာဏ်အတွက် မဟာကြိယာ ဉာဏသမ္ပယုတ် ဖိုလ်စိတ်တို့၌ ရှိသော ဉာဏ်ကို ယူ)

(၄) ဥပနိဿယ ကုသလော အကုသလသန္ဓ် အဘယ်ကြောင့် လောကုတ္တရာ ကုသိုလ်ကို မယူပါသနည်း?

သန္တ ပဏီတ ဥတ္တမ ဖြစ်သော လောကုတ္တရာတရားသည် အကုသိုလ်ကို ဖျက်ဆီးသည်။ အကုသိုလ် ကို မဖြစ်စေတတ်။ ထို့ကြောင့် လောကုတ္တရာ ကုသိုလ်ကို မယူရ။ ဥပမာ- လသည် အမိုက်မှောင်တို့ကို ဖျက်ဆီး တတ်၊ မဖြစ်စေတတ်သကဲ့သို့တည်း။

လောကုတ္တရံ ပန သန္တပဏီတံ ဥတ္တမံ အကုသလဝိဒ္ဓံသမံ၊ တဗ္ဗ ဧန္တေ ဝိယ အန္ဓကာရတမာနံ န အကုသလဿ ဥပနိဿယော ဟောတီတိ န ဂဟိတံ။

(၅) နိမိတဓိတ္တဒိဋ္ဌိ ၃-မျိုး

၁။ အင်္ဂါရိယ ဒိဋ္ဌိ = အကြောင်းကို ပယ်သောအယူ။

၂။ နုတ္တိကဒိဋ္ဌိ = အကျိုးကို ပယ်သော အယူ။

၃။ အဟေတုကဒိဋ္ဌိ = ကြောင်း၊ ကျိုး ၂-ပါးစုံကို ပယ်သောအယူ။

* ကြောင်း ပယ် အကြံ၊ နုတ္တိ ကျိုးပယ်၊ နှစ်မျိုး ပယ်မှု၊ အဟေတု မှတ်ရှုသုံးမျိုး အထူးတည်း။

(၆) မာတုဃာတိကမ္မံ မာတုဃာတိကမ္မဿ

မာတုဃာတိကမ္မံ အရ- ဒြပ်ပြား သန္တာန် ပြားသော မာတုဃာတက ကံ၊ ရှေးဘဝသတ်ခဲ့ဘူးသော မာတုဃာတက ကံ၊ ဤဘဝတွင် အဖန်တလဲလဲ စေခိုင်း၍ သတ်စေသော မာတုဃာတက ကံ၊ နှစ်ကြိမ်ရိုက်ဆော် ၍ သတ်သော မာတုဃာတက ကံ ရ၏။

မာတုဃာတိကမ္မဿ အရ- ဖြစ်ဆဲသော မာတုဃာတက ကံ ရ၏။

(၇) ဥပနိဿယ ၂၃-ပါး စေမနိဉ်

၁။ ကု- ကုဉ် (အာရမ္မဏု၊ အနန္တရ၊ ပကတူ)	၃-ပါး
၂။ ကု- အကုဉ် (အာရမ္မဏု၊ ပကတူ)	၂-ပါး
၃။ ကု- ဗျာဉ်	၃-ပါး
၄။ အကု- အကုဉ်	၃-ပါး
၅။ အကု- ကုဉ် (ပကတူ)	၁-ပါး
၆။ အကု- ဗျာဉ် (အနန္တရ၊ ပကတူ)	၂-ပါး
၇။ ဗျာ- ဗျာဉ်	၃-ပါး
၈။ ဗျာ- ကုဉ်	၃-ပါး
၉။ ဗျာ- အကုဉ်	၃-ပါး
ပေါင်း	၂၃-ပါး။

ပုရေဇာတ။ ။ အာပုဉ် အဘယ်ကြောင့် စက္ခု စသော ဩဠာရိကရုပ်ကိုသာ ဟော၍ အာပေါစသော သုခုမရုပ်ကို မဟောပါသနည်း? အာပုမဖြစ်၍ မဟောပါသလော?

ရန်ရင်းသော ဩဠာရိကရုပ်၏ အစွမ်းဖြင့် သိလွယ်စေလိုသောကြောင့် (သိလွယ်စေခြင်းငှာ) စက္ခု စသော ဩဠာရိကရုပ်တို့ကိုသာ ဟောသည်။ အာပေါ စသော သုခုမရုပ်တို့ကို မဟော။ ထိုသို့ပင် မဟောသော် လည်း အာပေါ စသည်တို့သည် အာပု ဖြစ်ကုန်သည်သာ။

ပုရေဇာတ စက္ခုဒီပံ ဩဠာရိကဝသေဓု ဝုတ္တုစုံ၊ အာပေါဇာတု အာဒီပံ ပရ ပုရေဇာတာရမ္မဏာ စုံ ဟောဋ္ဌိယေဝ။

ပစ္ဆာဇာတ။ ။ ပစ္ဆာဇာတပစ္စည်းသည် ဥပတ္တမ္ဘက သတ္တိဖြင့်သာ ကျေးဇူးပြုသည်။

(ဇနကသတ္တိဖြင့်ကျေးဇူးမပြု)

ဥပတ္တမ္ဘနဝသေဓု ပစ္ဆာဇာတော ဟုတ္တု ပစ္စယော၊ ဥပတ္တမ္ဘကဋ္ဌေရ ပစ္စယတ္တယေဝ ဟေသ ပစ္ဆာဇာတ ပစ္စယာ။

ပစ္စယုဒ္ဓါရ အဓိပ္ပါယ်

ဆဝါရ၌ကဲ့သို့ ပဉ္စာဝါရ ပစ္စနိကံ၌ ဝိဘင်းကို ဟောတော်မူ၊ ထိုသို့ မဟောသော်လည်း ထိုပစ္စနိကံ လက္ခဏာအကျဉ်းအားဖြင့် ပစ္စနိကံကို ပြအံ့သောငှာ သင်္ဂါယနာဆရာတို့သည် ပစ္စယုဒ္ဓါရကို ထားတော်မူ ကုန်၏။

ခေါင်းဆောင် ၈-ပစ္စည်း

ခပ်သိမ်းသော ပစ္စည်းတို့သည်-

အာရမ္မဏ၊ သဟဇာတ၊ ဥပနိဿယ၊ ပုရေဇာတ၊ ပစ္ဆာဇာတ၊ ကမ္မ၊ ရုပ်အာဟာရ၊ ရူပဇီဝိတိဖြစ်၍ ၈-ပစ္စည်း၌ ဝင်ကုန်၏။

• ။ အာ၊ သ၊ ဥ၊ ရေ၊ ဣ၊ ကမ္မ၊ ဟာရေ၊ ဣန္ဒြိ ရှစ်ပါးသိ။

တနည်း ၄-ပစ္စည်း-

အာရမ္မဏ၊ ဥပနိဿယ၊ ကမ္မ၊ အတ္ထိ ဤ ၄-ပစ္စည်းတို့၌လည်း ဝင်ကုန်၏။

အာရမ္မဏူပနိဿယ ကမ္မတ္ထိပစ္စယေသုစ သဗ္ဗေပိ ပစ္စယာ သမောတနံ ဂစ္ဆန္တိ။ (သင်္ဂဟ)

၄ ပစ္စည်း၌ သွင်းပုံ

၁။ အာရမ္မဏ၌-

အာရမ္မဏ၊ အာရမ္မဏာဓိပတိ၊ ဝတ္ထာရမ္မဏနိဿယ၊ အာရမ္မဏူပနိဿယ၊ အာရမ္မဏ ပုရေဇာတ၊ ဝတ္ထာရမ္မဏဝိပ္ပယုတ္တ၊ အာရမ္မဏ ပုရေဇာတတ္ထိ၊ အာရမ္မဏပုရေဇာတ အဝိဂတ ဤ ၈-ပစ္စည်းတို့ ဝင်ကုန်၏။

၂။ ဥပနိဿယ၌-

အနန္တရ၊ သမနန္တရ၊ အာသေဝန၊ အနန္တရကမ္မ၊ နတ္ထိ၊ ဝိဂတ ဟူသော အနန္တရမျိုး ၇-ပစ္စည်းနှင့် ပကတူပနိဿယ၊ ဗလဝနာနာကွဏိက ကမ္မ ဟူသော ပကတူပ ၂-ပစ္စည်း၊ ပေါင်း (အဂ္ဂဟိတဂ္ဂဟဏနည်း အားဖြင့်) ၈-ပစ္စည်း ဝင်ကုန်၏။

၃။ ကမ္မ၌-

ကာမဝိပါက်အား တပ်သော ဒုဗ္ဗလနာနာကွဏိကကမ္မ၊ ကဋတ္တာရုပ်အား တပ်သော ဗလဝဒုဗ္ဗလနာနာကွဏိကကမ္မ ဟူသော ကမ္မတစ်ပစ္စည်းသာ ဝင်၏။

၄။ အတ္ထိ၌- အတ္ထိ ၅-မျိုးရသည်တွင်-

(က) သဟဇာတတ္ထိ၌-

ဟေ၊ ဓိ၊ သဟံ၊ အင်္ဂ၊ နိ၊ ကံ၊ ဝိပံ၊ ဟာ၊ ဣနံ၊ ဈာနံ။

မဂ်၊ သမံ၊ ဝိပံ၊ အတံ၊ အဝိမှတံ၊ သဟတံ ဆယ့်ငါးတန် ဟူသော သဟဇာတမျိုး ၁၅ ပစ္စည်းဝင်၏။

(ခ) ပုရေဇာတတ္ထိ၌-

“ နိ၊ ပု၊ ဣန္ဒြိ၊ ဝိပ်၊ အတ္ထိ၊ အဝိ ဝတ္ထု၊ ခြောက် ” - ဟူသော ဝတ္ထုမျိုး ၆-ပစ္စည်း ဝင်၏။

(ဂ) ပစ္ဆာဇာတတ္ထိ၌-

“ ပစ္ဆာ၊ ဝိပ်၊ အတ်၊ အဝိမှတ်၊ လေးရပ် ပစ္ဆာမျိုး ” ဟူသော ပစ္ဆာဇာတမျိုး ၄-ပစ္စည်း ဝင်၏။

(ဃ) ရုပ်အာဟာရတ္ထိ၌-

အာဟာရ၊ အတ္ထိ၊ အဝိဂတ ဟူသော ရုပ်အာဟာရမျိုး ၃-ပစ္စည်း ဝင်၏။

(င) ရူပဇီဝိတိန္ဒြိယတ္ထိ၌

ဣန္ဒြိယ၊ အတ္ထိ၊ အဝိဂတ ဟူသော ရူပဇီဝိတိန္ဒြိယမျိုး ၃-ပစ္စည်း ဝင်၏။

ပဋ္ဌာန်းဆိုင်ရာ မှတ်သားဘွယ်ရာ အဓိပ္ပါယ်များ ပြီး၏။

ပဋ္ဌာန်းလက်ဆောင်ကျမ်း

ပြီးပါပြီ။

နိဂမ္မပတ္တရာ

သဒ္ဓိတံ မေ မဟာပုည၊ အဘိဓမ္မတ္ထသဒ္ဓိတံ။

လိခါပေတွာ ပဿမ္ပန္တံ၊ သီလက္ခန္ဓောတိ ပါကဋံ။

အတ္တာဝဟံ ခိပ္ပံ ဟောတု၊ ပါဘတံ မေ သုတေဓိဒံ။

မေ- တိလောကဟု နာမသမုတ် အကျွန်ုပ်သည်၊ အဘိဓမ္မတ္ထ သဒ္ဓိတံ- အဘိဓမ္မာ ပိဋကကာဟု သညာဝေလျှမ်း ခုနစ်ကျမ်းတွင် ပဋ္ဌာန်းမဟာဒေသနာ၏ အဓိပ္ပါယ်နှင့် စပ်ယှဉ်သော၊ မဟာပုည- သုတေသီများ အကျိုးများဖို့ ကျိုးစားတီထွင် စီရင်အပ်သည့် “ပဋ္ဌာန်းလက်ဆောင်ကျမ်း”ဟူသော တိဟိတ်ဥက္ကဋ် ကုသိုလ် မြတ်ကို၊ သီလက္ခန္ဓော တိပါကဋံ- သီလက္ခန္ဓ ဟူ၍ ထင်ရှားသော၊ ဥပဿမ္ပန္တံ- ရဟန်းငယ်ကို၊ လိခါပေတွာ- ရေးသားစေ၍၊ သဒ္ဓိတံ- ကောင်းစွာ အထူး ဆည်းပူးအပ်ပေပြီ၊ မေ- တိလောကဟု နာမသမုတ် အကျွန်ုပ်၏၊ သုတေဓံ- လျှင်စွာ ခဏကြည်ရုံမျှဖြင့် မုချပိုင်ပိုင် ကောင်းစွာ သိနိုင်သော၊ ဣဒံ ပါဘတံ- လက်ဆောင်အလား ညွှန်း ဇယားနှင့်တကွ ဖြစ်သော ဤကျမ်းစာသည်၊ ခိပ္ပံ- မြင့်ရှည်ကာလ မစောင့်ရဘဲ ခဏမကြာ လျှင်မြန်စွာ၊ အတ္တာဝဟံ- အဘိဓမ္မာပညာလိုလား အမျိုးသားတို့၏ စီးပွားချမ်းသာ အဖြာဖြာကို ကောင်းစွာ ဆောင်နိုင်သည်၊ ဟောတု- စင်စစ်မသွေ ဖြစ်ပါစေသတည်း။

ဣမိနာ ပုညကမ္မေန၊ သံသရန္တော ဘဝါဘဝေ။

ဗာကုလော အရဟန္တော၊ ယာဝဇီဝံ အရောဂိကော။

ပရတ္တသမ္မာဒကော၊ ပညာဓိကော ဘဝေ အဟံ။

ဣမိနာ ပုညကမ္မေန- မဟာပဋ္ဌာန်း အကျယ်ကျမ်းကို ထူးဆန်းနည်းနာဖြင့် ကောင်းစွာရေးပြ ဤကောင်းမှု ကုသိုလ်ကံကြောင့်၊ အဟံ- တိလောကာဟု နာမသမုတ် အကျွန်ုပ်သည်၊ ဘဝါဘဝေ- နိဗ္ဗာန်မရ ရှည်လျားလှသည့် ဘဝငယ်- ကြီး အသီးသီး၌၊ သံသရန္တော- စက်လည်သည့်အလား ရဟတ်ခြားကဲ့သို့ မရပ် မနား ပြေးသွားကျင်လည်ရသည် ရှိသော်၊ အရဟန္တော- တစ်ထောင့်ငါးရာ ကိလေသာစက် ရဲရမ္မက်တို့ကို လေးမဂ် ဉာဏ်သွား စိန်သံဒါးဖြင့် ပယ်ရှား ခုတ်ဖြတ် လက်စ-ပြတ်အောင် သတ်တော်မူပြီးသော၊ ဗာကုလော- အနာကင်းရာ ကျန်းမာရာ၌ လွန်စွာထူးချွန် စတဒဂ်ကို ရလျက်ထင်ပေါ် အရှင်ဗာကုလ မထေရ်ကျော်ကဲ့သို့၊ ယာဝဇီဝံ- အာယု၊ ဥသ္မာ ဝိညာဏာတို့ ကိုယ်မှာတည်ရှိနေသမျှ ကာလပတ်လုံး၊ ဝါ- အသက်ထက်ဆုံး၊ အရောဂိကော- ရောဂါဟူဘိ မြူတစ်စိမျှ မငြိမပါ လွန်ကျန်းမာသည်လည်းကောင်း၊ ပညာဓိကော- အရှင်သာရိပုတ္တရာ ထေရ်မဟာသို့ ပညာလွန်ကဲသည်လည်းကောင်း၊ (ဟုတ္တာ- ဖြစ်၍) ပရတ္တသမ္မာ ဒကော- သဒ္ဓါ၊ ဝီရိ၊ သတိ၊ သမာ၊ မြတ်ပညာဟု ငါးဖြာဗိုလ်ထု အဖော်ပြု၍ ယခုဘဝ ယနေ့ကထက် အဆများစွာ လွန်ကဲသာလျက် သတ္တဝါအများ သူတစ်ပါးတို့၏ စီးပွားချမ်းသာ အဖြာဖြာကို ကောင်းစွာ ပြီးစေနိုင်သူသည်သာလျှင်၊ ဘဝေ- ဘဝေယျံ- ဖြစ်ရပါလိမ့်။

ပညာကြီးရှင် ငြိမ်းကောင်းဆင်လော့

ထေရ်ကျော်ငါးရာ၊ ရဟန္တာဝသီ၊ သမ္ဘိဒါဉာဏ်ရ၊ သံယိန္တတို့၊ ဘုရားမိန့်ရွတ်၊ ပိဋကတ်ကို၊ မွတ်မွတ် ဖြူဖွေး၊ ပေထက်ရေး၍၊ ဆေးလေးကြပ်ကြပ်၊ အထပ်တစ်ရာ၊ တည်းဖြတ်ပါလည်း၊ အက္ခရာပုဒ်ဆွေး၊ မှားယွင်း သေး၏၊ ညစ်ကြေးစပ်ယှဉ်၊ ပုထုဇဉ်သာ၊ ငါတို့မှာကား၊ မမှားဘယ်သို့၊ ရှိလေမြဲလိမ့်၊ ယွင်းချို့ အက္ခရာ၊ ပျက်ယိုရာ၌၊ ပညာကြီးရှင်၊ ငြိမ်းကောင်းဆင်သို့၊ ပြင်စေသတည်း။

ဥတေနယျို့

[illegible]

Journal of Interpersonal Violence 27(1)

အသုံးပြုမှုနှင့် ပတ်သက်၍ အခြား အချက်အလက်များကို အောက်ပါ အတိုင်း ဖော်ပြပါမည်။